

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Analýza struktury herního výkonu hráče fotbalu elitní
výkonnosti

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Mario Buzek, CSc.

Zpracoval:

Igor Nitrianský

Srpen 2007

Abstrakt

Název :

Kvalitativní a kvantitativní výzkum činnostních struktur hráče fotbalu elitní výkonnosti
– střední záložník

Cíle práce :

Stanovit současné požadavky na hráčskou funkci středového záložníka v současném pojetí vrcholového fotbalu

Metoda :

Výzkum byl aplikován na třech hráčích elitní výkonnosti úspěšných týmů na MS 2006.
Byla použita observační metoda kvantitativního a kvalitativního charakteru.

Výsledky :

Získané výsledky byly použity při hledání vývojových trendů ve hře středních záložníků elitní výkonnosti a hlavně jako podklady pro tréninkový proces.

Klíčová slova :

Individuální herní výkon, hráčská funkce, střední záložník.

Abstrakt

Title :

Qualitative and quantitative research activity structures player football elite efficiency – centre half

Purposes work :

Determine current data requirements on player function median reservist in contemporary conception vertical football

Method :

Research has been applied to frictional players elite efficiency successful teams on MS 2006. Was used observation method quantitative and qualitative character

Record :

Gained record were used at search evolutionary trends on side middle reservists elite efficiency and largely like groundwork for training suit.

Pivotal words :

Particular play achievement, player function, centre half

Touto cestou bych chtěl poděkovat PhDr. Mariovi Buzkovi, CSc. za odborné vedení práce, za praktické rady, a za možnost využít jeho zkušenosti v této problematice. Poděkování patří i mé rodině a přítelkyni za strpení a ochotu při realizaci této práce.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a použil jsem pouze literaturu uvedenou v seznamu bibliografické citace.

Igor Nitrianský

Svoluji k zapůjčení své diplomové práce ke studijním účelům.

Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení: Číslo obč. průkazu: Datum vypůjčení: Poznámka:

„Motto“

„Kvalitní fotbal je ve špičkové konkurenci možné hrát jen s individuálně dobře – či ještě lépe řečeno s výborně – připravenými hráči“

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Problém – teoretická část.....	9
2.1 Zdůvodnění.....	9
2.2 Sportovní výkon.....	10
2.2.1 Herní výkon ve sportovních hrách.....	11
2.2.2 Individuální herní výkon.....	13
2.2.3 Týmový herní výkon.....	14
2.3 Sportovní trénink.....	16
2.3.1 Pojetí sportovního tréninku.....	16
2.3.2 Zákonitosti tréninkového procesu.....	17
2.4 Systematiky hry.....	23
2.4.1 Základní rozestavení	24
2.4.2 Obsah hry.....	25
2.4.3 Základní pojmy.....	26
3. Rozbor příslušné literatury.....	28
4. Výzkumná část.....	34
4.1 Hypotézy.....	34
4.2 Cíl a úkoly práce.....	34
4.3 Metodika.....	35
4.4 Kategorie pozorování.....	37
5. Výsledková část.....	42
6. Aplikace do praxe.....	88
7. Závěrečná část.....	93
7.1 Diskuze.....	93
7.1 Závěr.....	97
8. Soupis použitých bibliografických citací.....	98

Přílohy

- č. 1 Fakta z jednotlivých utkání
- č. 2 Grafické značení používané v obrázcích
- č. 3 Seznam zkratk použitých v diagramech

1. Úvod

Cílem každého mužstva a trenéra je dobýt výsledkových úspěchů pomocí herní kvality. V kopané, ale i v ostatních sportech, dochází na vrcholové úrovni k plné profesionalizaci a k zvýšení nároků trenéra z hlediska řízení tréninkového procesu. Základem řízení a plánování tréninku je diagnostika výkonnosti. Nároky se nezvyšují a nemění jen na trenérskou činnost, ale hlavně na samotný herní výkon hráče. Fotbal je sportovní týmová hra a jako každá jiná se časem svými nároky a charakterem stále mění a klade stále větší nároky na psychologické i fyziologické procesy. Samostatný vývoj hry poukazuje na skutečnost, že jsou na hráče stále častěji kladeny požadavky, které nutí dosáhnout vyššího rozsahu herních dovedností. Současné pojetí hry je charakterizováno neustálým zvyšováním požadavků na objem a intenzitu herních činností v utkání při současně se zvětšující složitosti, hráč má na uskutečnění herních činností stále méně času a méně prostoru. Pohled na dnešní pojetí hry klade požadavek na komplexnost hernědovednostního obsahu herních činností hráče. Dále je kladen důraz na neustálý rozvoj záměrné skupinové a týmové herní spolupráce hráčů mužstva v útočných i obranných činnostech. Trend dnešního fotbalu je takový, že všichni hráči se musí naučit bránit a stejně tak se musí naučit útočit. Jinými slovy dnešního vrcholového fotbalistu zdobí univerzalizmus.

Kvalitu útočné, ale dnes i obranné fáze hry tvoří hráčské funkce středních záložníků, na jejichž sledování je zaměřena tato práce. Trendem v dnešním pojetí je hra v křídelních prostorech, nicméně hráči plní funkci tzv. tvůrců hry měli, mají a stále budou mít nezastupitelnou roli v jakémkoliv mužstvu. Důkazem je připomínka Jozefa Vengloše k výkonům družstev na MS 2006: „ Výraznou měrou na kvalitě hry se podílely sehrané dvojice středových hráčů“.

Proto by mělo být sledování, vyhodnocení a následná interpretace poznatků a trendů vývoje fotbalu do praxe v zájmu každého trenéra.

2. Problém

2.1 Zdůvodnění

Dnešní doba přináší do každodenního života spoustu nových věcí a postupů je tomu tak i v oblasti sportu. Zde je nárůst nových poznatků velice markantní a odráží na výsledném projevu sportovce či družstva. Významnou oblastí v určování trendů fotbalu jsou pro trenérskou i vědeckou společnost výkony špičkových družstev hrajících významnou roli na jednotlivých MS a ME ve fotbale. Analytické studie těchto jednotlivých akcí jsou důkazem mnoha změn v herním pojetí jednotlivých hráčů i družstev. Na základě výsledků je možné sestavit modely jednotlivých hráčských funkcí a pomoci tím k rozvoji jednotlivých hráčů participujících na jednotlivých postech.

Růst sportovního výkonu zvyšuje v tréninkovém procesu nároky trenéra na poskytnutí zpětné vazby sportovce nebo týmu (Hughes, <http://coachesinfo.com>). Vědci ukazují, že lidské pozorování a paměť není dost spolehlivá na poskytnutí přesných a objektivních informací o vrcholovém výkonu sportovce. Objektivním měřením může být podle Hughese systém videoanalýzy nebo systém počítačový. Trenérské schopnosti z velké části závisí na analýze výsledku, která je důležitá pro rozvoj sportovního výkonu.

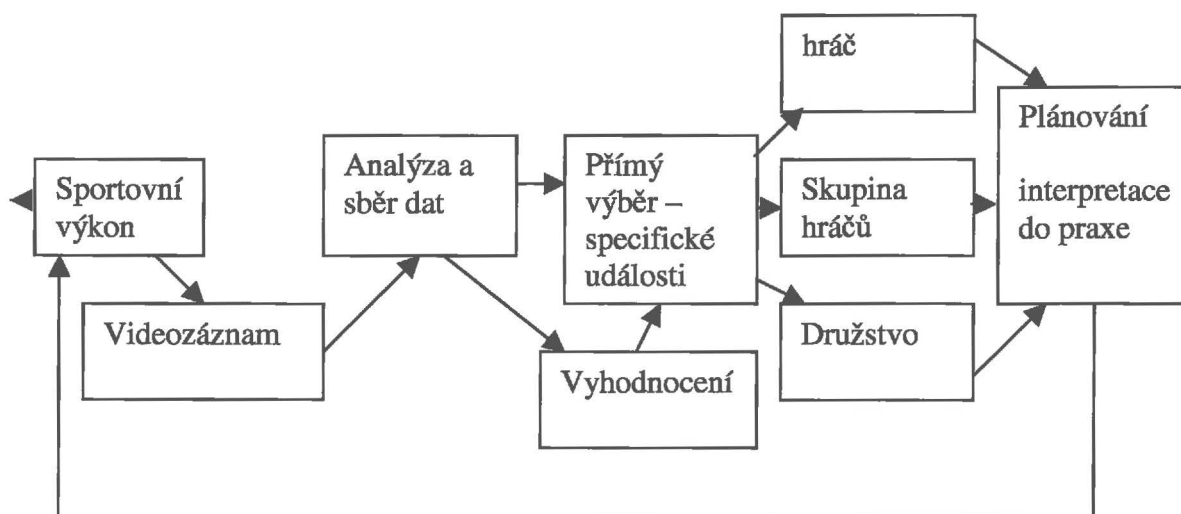

Schéma tréninkového procesu. Upraveno podle Hughese (http://coachesinfo.com/category/becoming_a_better_coach/9/)

Fotbal je hra, při které často nastávají ty samé standardní situace. Neustále se opakují osobní souboje mezi útočníky a obránci, při každé hře se opakují situace podmíněné jak pravidly, tak samotným průběhem a stylem hry. Utkání vytváří stále větší množství specifických herních situací, které vyžadují speciální přípravu hráčů podle jejich hráčských funkcí. Kormaník (2006) uvádí důvody proč připravovat hráče podle hráčských funkcí:

- vyšší připravenost kvalitativně lépe plnit požadavky utkání, vyplývající z konkrétních herních situací, jenž jsou typické pro konkrétní časoprostorový úsek hry.
- plnit úkoly v obranné a útočné fázi hry
- plynulá součinnost hráčů (dvojic, trojic i celých bloků)
- větší aktivita hráčů ve hře, vyšší agresivita v osobních soubojích
- rozsáhlejší uplatňování principu přečíslování soupeře v těžišti hry apod.

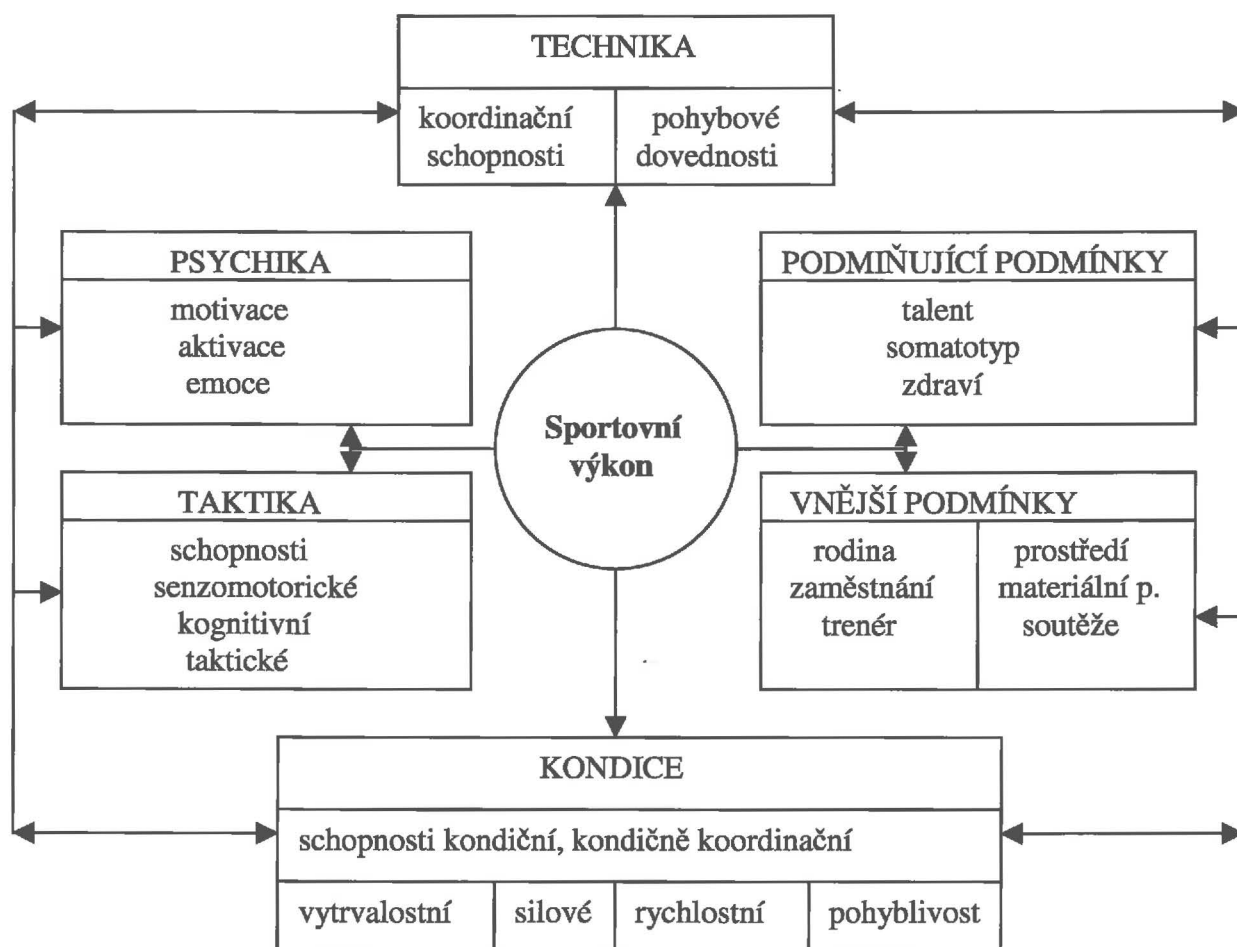
2.2 Sportovní výkon

Sportovní výkon je jednou z hlavních kategorií sportu a sportovního tréninku. Sportovní výkony se realizují ve specifických pohybových činnostech, jejichž obsahem je řešení úkolů, které jsou vymezeny pravidly příslušného sportu v nichž sportovec usiluje o maximální uplatnění výkonových předpokladů (Dovalil 2002).

Sportovní výkon je výrazem schopností sportovce, rozvíjených cílevědomým dlouhodobým tréninkem. Je cílem tréninkového procesu, ale současně i procesem rozvoje sportovce. Proto je chápán současně jako průběh i výsledek tréninku ve sportovní činnosti.

Při hodnocení hráče vycházíme z hodnocení jeho individuálního herního výkonu, který chápeme jako skladbu, strukturu, sumu herních dovedností a jejich důležitost při realizaci hráče v utkání (Fajfer, 2005). Dále je nutné vycházet ze struktury sportovního

výkonu, která je pro každý sport specifická. Množinu proměnných, které výkon ovlivňují, tvoří faktory, které chápeme jako relativně samostatné součásti sportovních výkonů.

Faktory sportovního výkonu (Grosser, 1991. in Fajfer 2005)

2.2.1 Herní výkon ve sportovních hrách

Herní výkon je specifickým případem sportovního výkonu, a to v oblasti sportovních her. Táborský (1981) chápe herní výkon v kolektivních hrách jako individuální a skupinové jednání hráčů v ději utkání, charakterizované mírou splnění herních úkolů.

Zvláštnosti herního výkonu (Táborský 1981):

- multifaktoriální struktura herního výkonu – nutno považovat herní výkon za typicky multifaktoriální
- relativní význam jednotlivých faktorů – jednotlivé faktory herního výkonu nabývají v ději utkání různého významu, zejména ve vztahu k herní situaci
- zdůrazněná utilitárnost – ústřední hodnotou jednání hráčů je jeho účelnost a výsledná efektivnost
- značná nestabilita herního výkonu – je dána nejen nestandardností podmínek , ale i poměrně rozsáhlými možnostmi uplatnění relativně náhodných vlivů
- obtížná srovnatelnost dílčích výsledků herních činností, jakož i výsledku celého utkání
- kolektivnost herního výkonu – v různých sportovních odvětvích a disciplínách se uplatňují rozdílné formy skládání individuálních sportovních výkonů ve sportovní výkon družstva

Herní výkon je dán určitým souborem faktorů, které jej podmiňují. Ty lze dělit podle různých kritérií. Votík (2005) tyto faktory dělí do dvou skupin, a to na *dispoziční a situační*. Tyto dvě skupiny představují velké množství různých faktorů, které se mohou navzájem ovlivňovat, doplňovat i do určité míry zastupovat a tak se různou měrou podílet na konečném herním výkonu.

Dispoziční faktory – jsou podmíněny předpoklady každého hráče k hernímu výkonu, kterými rozumíme úroveň jeho pohybových schopností a herních dovedností, kvalitu řídicí činnosti CNS, psychických procesů a osobnostní i somatické charakteristiky.

Situační faktory – jsou dány vnějšími podmínkami, ve kterých probíhá herní výkon, jejich složitostí a proměnlivostí.

Ve fotbalu rozlišujeme dva základní druhy herního výkonu:

- individuální herní výkon, čili výkon hráče – IHV
- týmový herní výkon, neboli herní výkon družstva – TH

2.2.2 Individuální herní výkon

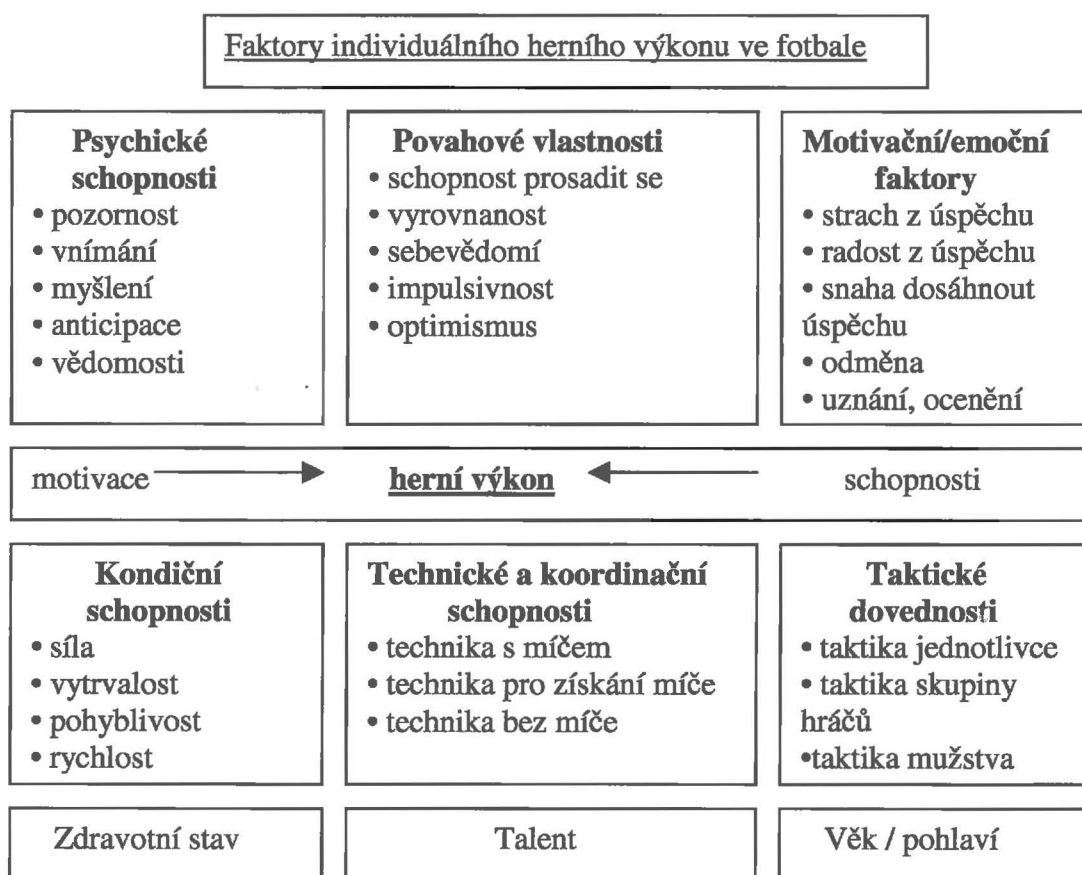
Individuální herní výkon hráče je zvláštní druh určitého výkonu v průběhu utkání (Fajfer, 2005). Projevuje se schopnostmi individuálně nebo kolektivně řešit situace s využitím kondičních, technických, taktických a psychických předpokladů hráče (Dobry, 1988). Süß ve svém článku věnovanému metodologii herního výkonu definuje IHV jako výkon, který tvoří systém jednotlivých výkonů ve všech herních dovednostech, realizovaných ve specifických podmínkách utkání a jejich vzájemných vazeb a tvoří zároveň subsystém v systému týmového herního výkonu a tím i v systému sportovního tréninku. Realizace IHV v utkání i v tréninku představuje určitou specifickou zátěž pro vnitřní orgány i metabolické procesy, dále na funkce hybného systému a řídící činnost CNS a psychické procesy. Kvalita vlastní realizace IHV je také ovlivněna např. přiměřeností požadavků, které jsou na hráče trenérem kladeny, i rušivými vlivy, plynoucími z prostředí (klima, tvrdě hrající soupeř apod.), i osoby hráče (únava apod.). Při fotbalu mohou být na hráče kladeny značně rozdílné výkonnostní požadavky. Mezi cíly a nároky profesionálního fotbalisty a rekreačního hráče se rozprostírá široké výkonové spektrum. Čím větší jsou výkonové nároky, tím důležitější jsou pro formu tréninku a pro dosažení úspěchů při utkáních jednotlivé elementy, které přispívají ke komplexní výkonnosti při hře.

Složky IHV tvoří: • herní dovednosti

- pohybové schopnosti
- somatické a psychické charakteristiky
- motorické provedení herních činností
- hybný systém a kvalita koordinace

Dle Dobrého (1988) je IHV tvořen sumou herních dovedností, jejichž úroveň závisí na bioenergetických, biomechanických a psychických determinantách. Rozhodujícími vnitřními limity jsou obtížně měnitelné schopnosti, které vstupují v různých skladbách do herních dovedností. Vnějšími ovlivňujícími determinantami jsou požadavky kladené na hráče a deformační faktory.

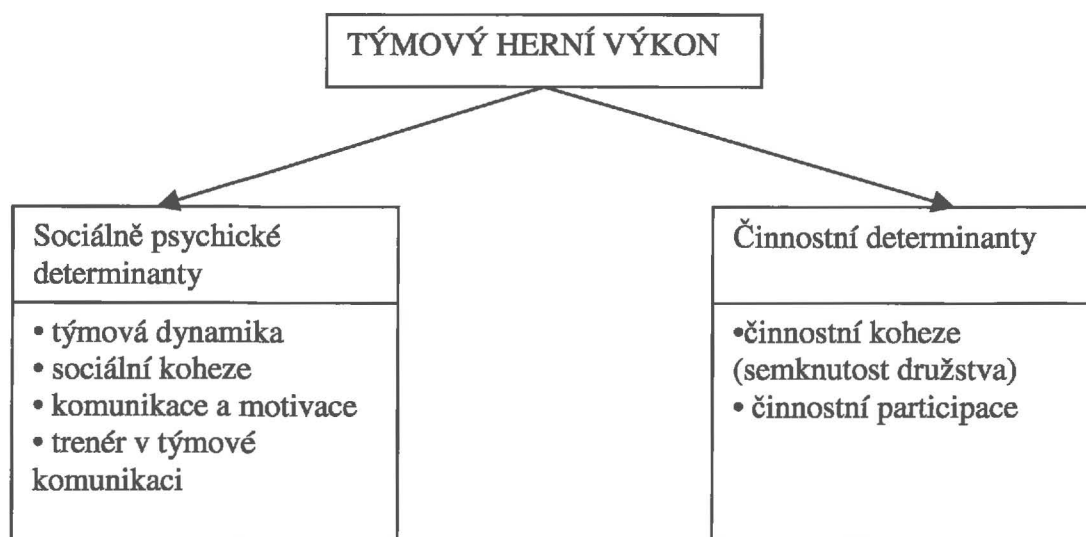
Determinanty ovlivňující výkony jednotlivých hráčů družstva. Upraveno podle Bauera (1998, in Abdelrahman 2004)

2.2.3 Týmový herní výkon

Votík (2005) uvádí, že THV je sice podmíněn individuálními výkony všech členů mužstva, ale není jejich pouhým souhrnem. Jednotlivé IHV se navzájem doplňují,

kompenzují, a podléhají také vzájemnému regulačnímu působení. Na THV se nelze dívat jako na prostý součet jednotlivých IHV, je nutný pohled nejen na kvantitu v jednotlivých IHV, ale zejména na kvalitu jednotlivých vztahů mezi danými prvky a jejich vnitřních vlastností (Süss, 2003.). Herní činnosti jednotlivce, jimiž se hráči podřelí na výkonu, mají současně kooperační a kompetiční charakter (Fajfer, 2005). Kooperaci charakterizuje Dobrý (1988) jako společnou činnost, spolupráci všech hráčů jednoho družstva ve snaze dosáhnout společně cíle, tj. co nelepšého výsledku. Kompetice znamená odolávat pokusům soupeřova družstva, bránit mu v dosažení cíle a současně prosazovat svoje cíle. THV má sociálně-psychologický rozměr, kdy finální výkon je závislý na dynamice vztahů, sociální soudržnosti, úrovni komunikace a motivaci hráčů. Týmový herní výkon má své determinanty, na které působíme při rozvoji a kultivaci herního výkonu v tréninkovém procesu i v utkání. Patří k nim sociálně psychické determinanty a činnostní determinanty.

Komponenty týmového herního výkonu (Fajfer, 2005).

2.3 Sportovní trénink

2.3.1 Pojetí sportovního tréninku

Sportovní trénink charakterizuje Fajfer (2005) jako proces rozvoje výkonnosti sportovce nebo družstva, zaměřený na dosahování nejvyšších sportovních výkonů ve vybraném druhu sportu. Současné přístupy posuzují sportovní trénink jako jistý druh biologicko – sociální adaptace. V detailnějším pohledu to znamená ho pojmát jako: morfologicko-funkční adaptace, proces motorického učení, proces psychosociální interakce (Dovalil a kol., 2002).

Morfologicko-funkční adaptace. Ovlivňování trénovanosti a v jejím důsledku zvýšení sportovní výkonnosti předpokládá dosažení řady nesespecifických a především specifických (podle požadavků sportovní výkonnosti) změn na úrovni buněčné i systémové. Dle Dovalila (2002) je adaptace ve sportu základem vyšší úrovně trénovanosti (trénovanost jako soubor dosažených adaptačních změn). Lidský organismus se na větší narušení homeostázy a je tedy schopen vyššího výkonu.

Proces motorického učení. Motorické učení vychází ze znalostí řízení a regulace lidského pohybu a jeho koordinace i širších psychologických a fyziologických poznatků. Jeho cílem je prostřednictvím racionálních postupů vytvářet, zpevňovat a stabilizovat konkrétní struktury řídicích a regulačních mechanismů pohybového jednání sportovce.

Proces psychosociální interakce. Všeobecně se uznává vliv sportovní činnosti na psychiku člověka. Pohybová činnost má své základy v jednotě fyzických a psychických stránek člověka. Psychosociální adaptace se týká osobnosti sportovce, její trvalejší, avšak neměnné struktury (Dovalil a kol., 2002). Sportovní situaci je pro sportovce úkolem, který musí řešit právě projevem určitých vlastností osobnosti.

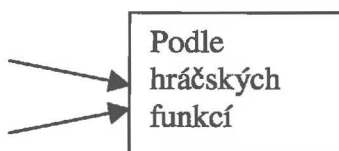
2.3.2 Zákonitosti tréninkového procesu

Tréninkový proces zaměřený na přípravu hráčských funkcí musí vycházet z podstaty obsahu hry a struktury zatížení hráčů. Trenér musí řešit množství problémů tréninkového procesu z hlediska jeho **optimalizace** a **individualizace**.

Optimalizací se rozumí řadění, které všestranně přihlíží na zákonitosti a principy tréninkového procesu, výběr adekvátních tréninkových metod a organizačních forem, respektující osobnosti hráčského kolektivu a jeho reálné možnosti.

Individualizací myslíme respektování pedagogicko-psychologických požadavků individuálního přístupu k osobnosti hráčů. Individualizaci tréninkového procesu zaměřujeme na:

- Kondiční přípravu
- Herní přípravu
 - Individuální příprava
 - Skupinová příprava

Cílem přípravy hráčů podle hráčských funkcí není výchova polouniverzálních hráčů nebo specialistů, kteří nevědí, nebo nebudou schopni plnit požadavky moderního fotbalu. Hráče připravujeme tímto způsobem proto, aby kvalitativně lépe plnili požadavky hry, vyplývající z konkrétních herních situací, které jsou typické pro konkrétní prostorový úsek v obranné nebo útočné zóně. Důležitý je také vztah specializace a univerzalizmu z hlediska preference těchto faktorů při přípravě hráčů. Požadavky moderního fotbalu na jednotlivé hráčské funkce jsou sice stále náročnější z pohledu obranné i útočné fáze hry. Samotný vývoj hry poukazuje na skutečnost, že jsou na hráče stále častěji kladeny požadavky, které je nutí dosáhnout vyššího rozsahu herních dovedností ve smyslu jak individuálního tak i skupinového univerzalizmu. I přes tyto skutečnosti je nutné v přípravě jednotlivců podle hráčských funkcí držet se zásady - „nejprve specializace...potom nadstavba- univerzalizmus“.

- Sledování vývoje hráčů již v raném věku
 - jejich předpoklady somatické, motorické, herní, psychické – ověřování v delším časovém období
- Nejprve postupná stabilizace hráčské funkce v rámci základního herního rozestavení – důraz na odborné vědomosti hráčů

Při přípravě hráčů k tomuto účelu je nutné kromě již zmíněné optimalizace přihlížet ke kvalitě hráčského kádru, ke kvalitě hráčské funkce, kterou chceme zdokonalovat. Herní úkoly pro jednotlivé posty jsou rozdílné a zahrnují obsahy vyplývající z herní koncepce družstva, z jeho základního i flexibilního rozestavení, pomocí kterého se naplňují systémové změny v působnosti jednotlivých hráčů.

Tréninkovou činnost dělíme podle určitých kritérií na herní trénink a nácvik a na kondiční trénink. Tyto procesy jsou navzájem nezastupitelné, liší se úkoly, obsahem, formami a metodami.

Nácvik. Je součástí tréninkového procesu, ve které se hráč učí novým dovednostem. Převládá zaměření na osvojení nových pohybových dovedností. Nácvik nových dovedností je nutno chápat spíše jako reorganizaci již naučených pohybových vzorců a zkušeností. Výsledkem nácviku je nová vyšší úroveň senzomotorické koordinace a integrace všech reakcí v dokonaleji organizovanou složitou dispoziční strukturu (Dobry, 1988). Výrazně převládá nácvik sportovních dovedností (technika) a taktických dovedností. Nácvik herních činností jednotlivce (dovedností), kombinací, herních systémů rozvíjí herní způsobilost hráče i družstva v utkání. Podněty při nácviku jsou většinou nízké intenzity, zpravidla nevyvolávají specifickou odezvu a nevedou fyziologicky k adaptačnímu procesu.

Sportovní dovednosti (technika)

Za dovednosti se pokládají získané předpoklady sportovce účelně, účinně a úsporně řešit pohybové úkoly dané specializace. Patří k limitujícím faktorům struktury

sportovního výkonu. Pokud neumí sportovec tréninkový úkol řešit správně, rychle a úspěšně, nedokáže zpravidla účinně využít svých ostatních předpokladů a v jeho výkonnosti se to odrazí.

Ve fotbale je technika hry prvotní a jednou z nejdůležitějších podmínek výkonu při utkáních. Technika hry vychází z konkrétních situací při utkání, umožňuje prostřednictvím účelných a ekonomických pohybů vyhovovat komplexním a vysokým nárokům kladeným na hráče při utkání (Bauer, 1996). Na rozdíl od žongléra, který se při provozování svého umění soustředí pouze na míč, musí fotbalista umět nejen zpracovávat míč, ale musí umět také likvidovat útoky protivníka a zakládat nebo přímo vytvářet situace pro ohrožení soupeřovy brány.

Bauer (1996) rozděluje fotbalovou techniku na dvě části:

- Technika s míčem : - klamání, obcházení soupeře (klička s míčem, klamání pohledem, klamání tělem, rychlá krátká klička)
 - vedení míče (vnitřní a vnější stranou nártu, chodidlem)
 - zpracovávání a přihrávání míče (hlavou, hrudníkem, stehnem, břichem, vnější a vnitřní stranou nártu, přímým nártem, chodidlem)
 - střelba nebo přihrávání míče (hlavou, přímým nártem, vnitřní stranou nártu, kolenem)
 - obraty s míčem
 - rozběhnutí, běh, zastavení, pohyb s míčem
- Technika bez míče : - obehrání protihráče v čelném postavení
 - obehrání protihráče skluzem
 - výskoky, otočky, obraty

Osvojování, zdokonalování a stabilizace dovedností je v tréninku zcela zásadní. Trénink musí být chápán jako zvláštní proces učení, svým zaměřením proces *motorického učení* (Dovalil a kol., 2002). Proces motorického (pohybového) učení probíhá v určitých fázích, jejichž návaznost je neměnná.

1) fáze – seznamování s novými pohybovými dovednostmi (hrubá koordinace)

Učení začíná seznámením se s úkolem, vytvářením představy a praktickými pokusy v jednoduchých standardních podmínkách. Velmi důležité je vytvoření správné představy o nacvičovaných dovednostech. Zde hraje velkou roli názorná a správná ukázka. Tato činnost klade nároky na hráčovu pozornost, schopnost soustředit se a vnímat ukázku i prvé vlastní pokusy. Hlavním úkolem a výsledkem této fáze učení je provedení osvojovaných pohybových činností v hrubé formě.

2) fáze – zdokonalování nových pohybových dovedností (jemná koordinace)

Celková struktura pohybové dovednosti se postupně zpevňuje. Představa se detailizuje, zvyšuje se podíl pohybového vnímání a koncentrace. Toto zpřesňování představy probíhá ve standardních podmínkách. Postupně se zlepšuje plynulost a přesnost jednotlivých pohybů i zvládnutí pohybu jako celku. Koordinace pohybů se zlepšuje, mizí větší nedostatky.

3) fáze – automatizace nových pohybových dovedností (stabilizace)

Je charakterizovaná přesným a bezchybným prováděním činností v proměnlivých podmínkách. Dovalil (2002) uvádí, že se v této fázi stabilizuje technika v různých variantách provedení. Dochází ke stabilizaci pohybových dovedností, k jejich automatizaci a hráč si snížením vědomé kontroly pohybu vytváří podmínky pro tvůrčí uplatnění naučených dovedností ve variabilních podmínkách utkání a tím i ke zvyšování efektivity herního výkonu (Votík, 2005). Dovednost se vyznačuje vysokým stupněm retence (uchování si naučené dovednosti v paměti)

4) fáze – tvůrčí uplatnění nových pohybových dovedností (variabilní tvořivost)

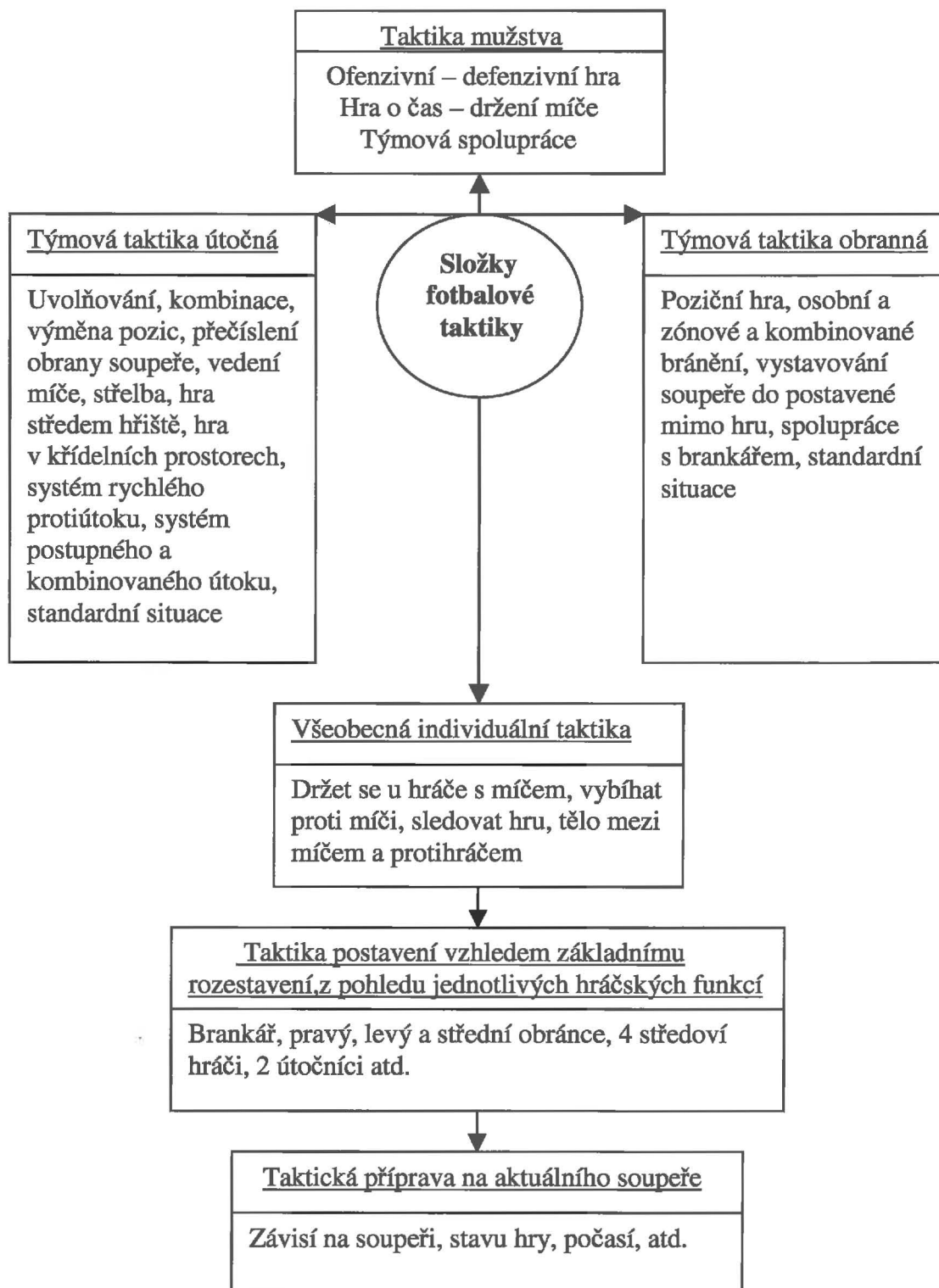
Vzájemně se spojují, kombinují a případně vytvářejí nové originální pohybové dovednosti umožňující originální, překvapivé způsoby řešení herních situací a úkolů ve složitých proměnlivých podmínkách utkání. Systém řízení a regulace pohybů na všech úrovních funguje dokonale. V nejvyšší míře se uplatňují individuální zvláštnosti. Výkon je maximální.

Taktické dovednosti (taktika)

Taktické dovednosti charakterizuje Perič (in Dovalil a kol., 2002) jako souhrn znalostí, zkušeností a dovedností, které sportovec využívá pro řešení soutěžních situací. Jedná se o určité postupy, tréninkem osvojené modely řešení soutěžních situací. Podle počtu osob zúčastněných v situaci lze rozlišit taktiku jednotlivce, skupiny a týmu.

Aby mohl hráč ve fotbale správně takticky jednat, musí pozorně sledovat soupeře a mít přehled o situaci na hřišti, musí umět odhadnout vývoj hry a podle toho bleskurychle plánovat a jednat s využitím svých zkušeností a znalostí. Bauer (1996) dále uvádí, že hráč musí pozorně sledovat průběh hry, musí umět správně řešit různé situace vzniklé při hře a musí být vždy v takovém postavení, aby byl okamžitě schopen jednat podle taktického plánu svého mužstva.

Složky fotbalové taktiky, upraveno podle Bauera (1996):

Osvojování taktických dovedností je dlouhodobým procesem, integrujícím rozvoj specifických schopností a dovedností sportovce (Perič, in Dovalil a kol. 2002). Osvojování taktických dovedností předpokládá ovlivnit u hráčů jejich vnímání, myšlení a rozhodování, znalosti a zkušenosti. Úspěšnost procesu podmiňuje technika a do jisté míry i kondice. Pokud hráč není schopen zvládnout určitou dovednost technicky správně, není možné ji takticky dostatečně využít. Perič (in Dovalil 2002) dále uvádí, že osvojování taktických znalostí a dovedností spočívá jak v klasickém nenorickém učení (např. ve formě taktického jednání, rozborů utkání), tak v procesech motorického učení (např. v nácviku nových herních variant). Jde zejména o nácvik řešení typických soutěžních situací, a to jak jednotlivce, skupinami, tak celým družstvem, a to nejen z hlediska útočných, ale i obranných variant.

Herní trénink. V této formě tréninkového procesu převládá specifická herní činnost (činnost s míčem), kdy rozvíjíme v nácviku naučené herní dovednosti a současně se zaměřujeme na rozvoj pohybových schopností. V herním tréninku rozvíjíme technickou a taktickou stránku herních činností i kondiční složku. Dle priority je trénink zaměřen na technické a taktické úkoly, kdy je nutné zvolit odpovídající metodicko – organizační formy. Cílem herního tréninku může být i stimulace kondičních schopností, v tomto případě je rozhodující znalost principů manipulace se zátěží.

Kondiční trénink. Tento tréninkový proces je zaměřen na rozvoj pohybových schopností a to na rozdíl od herního tréninku nespécifickými prostředky.

2.4 Systematika hry

Fotbal je nutno chápat komplexně a existující vztahy a je nutné respektovat a zohledňovat vztahy a souvislosti mezi systémy hry a základním rozestavením. Při vývoji fotbalu docházelo a stále dochází k prohlubování organizace hry, je zvýrazněna variabilita dynamičnost obsahu činnosti v její útočné a obranné fázi. Proto základní

rozestavení hráčů a úkoly hráčů na konkrétních postech, které v minulosti měly dominantní význam, změnily výrazně svůj charakter. Votík (2005) zdůrazňuje, že dynamicky chápané systémy hry nelze v současné době ztotožňovat s názvem rozestavení hráčů. Realizace systémů hry je podmíněna a probíhá v podmínkách daných základním rozestavením hráčů, je ovlivněna organizací, pojetím a stylem hry, dispozicemi hráčů atd.

2.4.1 Základní rozestavení

Základní rozestavení hráčů je nutné v současném fotbale chápat jako velmi dynamický a variabilní jev, nelze se na rozestavení hráčů dívat zjednodušeně staticky. Votík (2003) uvádí, že se jedná o dynamický jev se značnou variabilitou základního rozestavení. Variabilita a dynamika změn v základním rozestavení hráčů je podmíněna více faktory. Tyto změny Votík (2004) rozlišuje ve dvou úrovních:

- mezi jednotlivými utkáními, kdy změny v základním rozestavení hráčů a jeho přechodových modifikací jsou podmíněny základním i modifikovaným rozestavením soupeře, jeho specifickým způsobem hry i kvalitou hráčů soupeře nebo jejich počtu.
- v průběhu jednoho utkání, kdy výše uvedené změny jsou reakcí na vývoj utkání, změnou rozestavení hráčů soupeře, nebo jejich počtu

Základních rozestavení a jejich přechodových fází existuje dnes celá řada, každé základní rozestavení a jejich variabilita nejsou vhodné pro každé mužstvo, záleží zejména na typech hráčů, jejich dovednostech, pohybových schopnostech, úrovni mentálních předpokladů, na kvalitě hry soupeře, jeho herní strategii a v neposlední řadě na trenérově filozofii. Mohou se lišit zejména přístupy k charakteristice či klasifikaci jednotlivých variant a rozdíly v hodnocení mohou také vycházet z pozorovatelova odlišného „čtení“ flexibility jednotlivých hráčů při plnění jejich herních úkolů (Votík, 2004). V současné praxi se nejvíce používají systémy 4:3:3, 4:4:2, 3:5:2. Základní rozestavení přiděluje

v utkání každému z jedenácti hráčů družstva pozici, prostor a úlohu (Bauer 1996). Ve své práci charakterizují podrobněji rozestavení jednotlivých pozorovaných družstev.

Základní kritéria a požadavky na hodnocení rozestavení hráčů dle Votíka (2005):

- zachovat potencionální rovnováhu mezi obranou a útokem
- zajistit rovnoměrné obsazení celé plochy hřiště a rovnoměrné zatížení hráčů
- umožnit plynulý přechod z obrany do útoku a naopak
- dostatečná elasticita v přizpůsobování se hře soupeře
- jednoduchost umožňující efektivní realizaci v praxi

2.4.2 Obsah hry

V každé týmové brankové hře, tedy i ve fotbalu, se střídají fáze hry – útočná a obranná. Mužstvo je v útočné fázi od okamžiku kdy získalo míč pod kontrolu a naopak, v okamžiku ztráty kontroly nad míčem přechází do obranné fáze hry. Votík (2005) rozlišuje ještě tzv. přechodové fáze – přechod z obrany do útoku a přechod z útoku do obrany. Fáze hry se člení na menší části – úseky hry. Úseky hry představují obsahově, časově a prostorově ohraničené části hry v útoku nebo obraně. Vlastním obsahem fází a úseků hry jsou herní situace, jedná se o okamžitý stav ve hře, který představuje pro hráče i mužstvo taktickou úlohu různé složitosti. Táborský (1981) definuje herní situaci jako aktuální stav podmínek sportovního výkonu v ději utkání. Herní situace je řešena buď individuálně herními činnostmi jednotlivce či jejich řetězci skupinově, herními kombinacemi, ty je možno rozlišovat na typickou, standardní a variabilní.

Herní činnosti jednotlivce (obránné a útočné) charakterizuje Votík (2005) jako nacvičené komplexy pohybových úkolů. Každá herní činnost jednotlivce má technickou a taktickou stránku.

Herní kombinace definuje Votík (2005) jako vědomou (záměrnou) spolupráci dvou a více hráčů sladěnou v prostoru a čase, s jejíž pomocí hráči uskutečňují společný taktický úkol. Herní kombinace rozděluje na útočné (založené na přihrávce, na výměně místa, na činnosti „přihraj a běž“) a obranné (založené na vzájemném zajišťování, na přebírání hráčů, na zesíleném obsazování hráčů s míčem, na součinnosti při vystavení soupeře do postavení mimo hru).

Herní systémy jsou definované jako způsoby organizace hry družstva uplatňované v rámci a podmínkách určitého rozestavení hráčů. Jsou charakterizovány vzájemnou dělbu činností a organizací součinnosti mezi jednotlivými hráči a řadami.

2.4.3 Základní pojmy

Hráčská funkce

Ve fotbalu má každý z jedenácti hráčů týmu přiřazenou specifickou pozici v poli. Tyto pozice jsou dány rozestavením hráčů a jejich modifikací a popisují hráčovu hlavní roli. Sledované hráčské funkce jsou součástí systému hry. Význam hráčských funkcí spočívá v tom, že zajišťují dokonalejší plnění herních úkolů a přispívají k úspěchu hry družstva. Jsou určeny pravidly hry, nebo jsou dány systémem hry, který družstvo zvolilo. Pro hráčské funkce jsou typické prostory, ve kterých jsou plněny herní úkoly a ze kterých hráči zpravidla začínají své akce (Jančálek, 1989). Každá funkce vyžaduje zvláštní soubor schopností. Internetová encyklopedie wikipedia na stránce (http://en.wikipedia.org/wiki/Football_%28soccer%29_positions/) dělí hráčské funkce následovně:

- Brankář
- Obranné pozice – střední: - střední obránce (centre-back)
 - stoper (sweeper/libero)
- krajní: - obranný (full-back)
 - útočný (wingback)

- Záložní pozice – střední: - defenzivní střední záložník (defensive midfielder)
 - ofenzivní střední záložník (attacking midfielder)
 - krajní (side midfielder, winger)
- Útočné pozice – hrotový střední útočník (centre forward)
 - podhrotový útočník (deep-lying forwards)
 - útočník (strike)

Výše uvedené hráčské funkce vycházejí z mnoha základních rozestavení hráčů a jim příslušných systémů hry, proto popsaným hráčským funkcím v jednom rozestavení mohou odpovídat jiné hráčské pozice uvedené v rozestavení odlišném. Např. hráčská funkce podhrotového útočníka v rozestavení 3:5:2 může hrát stejnou roli jako střední ofenzivní záložník v rozestavení 4:4:2.

Střední záložník

Hráčská funkce středního záložníka vždy hrála a hraje v jakémkoliv herním rozestavení a systému jednu z nejdůležitějších rolí. Hráči působící na této pozici mají jakousi „manažerskou“ funkci v každém týmu. Charakteristický je pro tyto hráče rozsáhlý pohyb jak do hloubky, tak do šířky hřiště. Tito hráči jsou jakýmsi mezistupněm při zakládání útočných situací a zároveň při bránění akcí soupeře. Zároveň ale také mohou plnit funkci téměř bránících hráčů nebo naopak hráčů útočných. Nepostradatelnou schopností pro tohoto hráče je konstruktivnost a kreativita.

3. Rozbor příslušné literatury

Před samotnou realizací této práce bylo nutné prostudovat a seznámit se s příslušnou literaturou. K dispozici mi byly publikace dostupné v knihovně UK FTVS, tak ve vědecké knihovně v Českých Budějovicích. Využil jsem také nesčetných informací v elektronické podobě, zejména internetových vyhledávačů /www.google.com/, /www.seznam.cz/. Také bibliografické databáze (SportDiscus, Spolit, Sponet) mi v mnohém pomohly.

V první řadě jsem se zaměřil na vyhledávání studií podobných mému tématu již vytvořeny. Nejprve jsem se zaměřil na literaturu odpovídající teoretickému základu této problematiky. Poté jsem se pustil do druhé fáze studie literatury, zaměřené na analyzování herního výkonu.

Základem studie hráčských funkcí je kvalitativní rozbor individuálního herního výkonu a systematiky hry. Problematikou struktury sportovního výkonu se zabývá zejména Zdeněk Fajfer (2005) v publikaci *Trenér fotbalu mládeže*.

Další prací zaměřující se na výkon fotbalisty je kniha Jaromíra Votíka (2005) . Rozdíly a vztahy mezi individuálním a herním výkonem uvádí také publikace *Sportovní Hry – Výkon a trénink* (Dobrý, L. ,Semiginovský, B 1988). Z hlediska pozorování a hodnocení sportovního výkonu lze využít publikaci Františka Táborského (1981) *Herní výkon*. Ucelený pohled na výkon ve sportovních hrách podává ve své práci Dovalil a kol. (2002), zejména část zaměřená na strukturu sportovního výkonu a rozbor technických a taktických dovedností byla východiskem v pro teoretickou část.

Z elektronických zdrojů lze uvést weblog *Fotbal a trénink*, dostupný z <http://maciweb.net/blog/fotbal> . Autor se zde zaměřuje na fotbalový trénink a jeho strukturu. S problematikou a sledováním hráčských funkcí úzce souvisí systematika hry a

základní rozestavení, z tohoto pohledu nabízí velmi podrobné informace internetová encyklopedie Wikipedia a to pouze v anglické verzi. Také publikace německého speciality Bauera v oblasti teorie fotbalu, je ve své druhé části zaměřena na strukturu herního výkonu, technického a taktického hlediska ve fotbale.

Samostatnou metodikou analýzy herního výkonu ve fotbale se zabýval např. Mike Hughes (2005), který se v publikaci Science and soccer v článku Notational analysis zaměřil na problematiku pohybové analýzy a analýzy utkání zaměřené na týmový i individuální výkon, uvádí možné techniky analýzy, sběru a identifikace dat. Ten samý autor v článku „From Analysis to Coaching – The Need for Objective Feedback“ (dostupný z http://coachesinfo.com/category/becoming_a_better_coach/9/) popisuje analyzování a následné ohodnocení výkonu hráče za jeden z hlavních úkolů trenéra. Zaměřuje se na analýzu herního výkonu pomocí videozáznamu a záznamové techniky (notation analysis). Uvádí výhody a nevýhody této metody, zejména poukazuje na objektivnější hodnocení výkonu pomocí grafických záznamů. Také uvádí, že lidský zrak a paměť nejsou natolik spolehlivé, aby poskytly přesnou a objektivní informaci o sportovním výkonu, tento důvod je proto částečně eliminován nepřímým pozorováním pomocí videozáznamu. Jako nejdůležitější body v práci analytika vidí Hughes stanovení spolehlivosti pozorování, plně definovat získaná data ve vztahu k danému sportu a transformovat tyto data do smysluplných výkladů pro daný sport.

Další informace o analyzování sportovního výkonu poskytuje článek „Performance analysis: what is Performance analysis, and how can it be integrated with the coaching process to benefit performance?“ (dostupný z <http://www.pponline.co.uk/encyc/performance-analysis.html/>). Základním prvkem je dělení analytického procesu na dvě sportovní vědecké disciplíny, notační (observační) analýzu využívanou zejména ve sportovních hrách a analýzu z biomechanického hlediska. Užitečné jsou zejména řádky věnované hodnocení herního výkonu ve sportovních hrách. Dle autora tohoto článku je nutné nejen definovat vlastní výkon hráče nebo mužstva, ale také srovnání mezi více hráči a mužstvy. Jednoduše řečeno, pokud jsou sebraná data samostatně prezentována, může dojít k zdeformovanému dojmu z daného

výkonu. Porovnání výkonů z kvantitativního hlediska vyzdvihuje autor percentuální srovnání jednotlivých indikátorů.

Diagnostikou herního výkonu se zabírají také specialisté v jiných sportovních hrách, například volejbalový trenér Richard Wiesner v článku „Diagnostika herního výkonu“ dostupného z (<http://www.vcmbrno.cz/www3/view.php?navezclanku=diagnostika-herniho-vykonu-cast-4&cislocclanku=2006090018/>) předkládá ucelený pohled na metodiku hodnocení herního výkonu ve sportovních hrách a ve finální fázi na diagnostiku týmového a individuálního výkonu ve volejbalu. Autor zde uvádí také analogie pozorování v jiných sportovních hrách, uvádí dva směry hodnocení herního výkonu:

- kvalitativní hodnocení – lze chápat jako kombinaci kvalitativně objektivních dat a subjektivních dojmů a posouzení. Jiní autoři míní tímto hodnocením analýzu, která se opírá o video a o dokumentaci komplexních herních situací. Pojem kvalitativní se spojuje s posouzením jednání vzhledem k úspěšnosti, posouzení dalších kvalitativních příznaků a celostní analýzou, respektive interpretací komplexní situace. Dále se poukazuje na nutnou fungující koncepci, tzn. logika praxe musí být kompatibilní s vědeckou logikou.

- notační analýza (notational analysis) – je znázornění herních jevů a herních dějů pomocí znaků. Cílem tohoto postupu je pomocí znakového systému zachytit vzorce herního chování hráčů, nejčastěji jsou zkoumány vztahy těchto herních vzorců. Jedním z velkých propagátorů tohoto postupu ve výzkumu herního výkonu je univerzitní profesor Mike Hughes, podle něhož je notační analýza jednou z nejdůležitějších komponent ke zlepšení procesu vedení (trenérské práce).

Analýzou pohybu se ve své práci zabývají Kudson a Morrison (1997). Charakterizují kvalitativní analýzu jako systematické pozorování lidského pohybu účelně s účelem využít vhodná získaná data ke zlepšení výkonu. Pokud může být výkon vyjádřen v číslech, pak lze data kvantifikovat. Tímto charakterizují zásadní podmínku užití kvantitativní analýzy.

Süss v článku věnovaném metodologii herního výkonu dostupného z (<http://www.ftvs.cuni.cz/eknihy/sborniky/2003-11-20/rtf/01-001%20-%20suss-1-e.rtf>) poukazuje na některé klíčové a problematické body tohoto procesu. Analogii s problémem hodnocení herního výkonu hledá v personalistice. Pro návrh hodnocení výkonů vychází z Mikovítche a Boudreaux (1993), kteří pro navrhování a zavádění hodnotících systémů vyžadují zodpovězení šesti klíčových otázek:

- Proč hodnotit pracovní výkony?
- Jaké pracovní výkony hodnotit?
- Jak měřit pracovní výkony?
- Kdo by měl hodnotit pracovní výkony?
- Kdy hodnotit pracovní výkony?
- Jak sdělit výsledky hodnocení?

Pracovní výkon je podle nich míra, v jaké se zaměstnanec vyrovnává s pracovními požadavky. Hledáme-li paralelu se zmíněným hodnotícím systémem, musíme nejprve definovat herní výkon jako takový, ukázat na možné cesty k jeho analýze pomocí systémové analýzy. Poté se můžeme pokusit odpovědět na předložené otázky, které je nutné specifikovat pro prostředí tréninku ve sportovních hrách.

Ucelený pohled na teoretické a metodologické povahy hodnocení herního výkonu podává Táborský (1981). Jednou z problémových částí hodnocení je vědecká procedura pozorování. Autor uvádí, že při pozorování je vnímání výběrové, neboť nelze zpracovat současně všechny podněty, které na pozorovatele působí. Jako požadavky na vědecké pozorování považuje cílevědomé pozorování, vytvořený systém pozorovacích kategorií, objektivitu, důkladné a podrobné pozorování připraveno a spojeno s předchozími vědomostmi, systematickosti, spojení s aktivním myšlením a pozorování zakončené slovním zformulováním výsledků.

Analýzou pohybové aktivity se velmi podrobně zmiňuje ve své práci Rudolf Psotta (2003). Zaměřuje se zejména na interminentní pohybovou aktivitu a její měření. Kromě toho uvádí například terminologické problémy spojené s analytickými studiemi ve

sportovních hráčů. Uvádí výhody a nevýhody některých metod a charakteristiku jejich využití.

Z několika výzkumů, které byly provedeny v minulých letech, uvedu nástin těch, které provedl Roland Loy. Známy německý odborník, který se specializuje na fotbalové analýzy, vytvořil v sezóně 1993 – 1994 analýzu pěti špičkových bundesligových útočníků. Každého hráče sledoval dvakrát, jednou na domácím hřišti a podruhé venku. Utvořil kvalitativní i kvantitativní analýzu výkonu. Sledoval ofenzivní i defenzivní činnosti hráčů. Výstupem tohoto výzkumu bylo stanovení požadavků na hru útočníka. Tyto požadavky rozdělil na ofenzivní a defenzivní. Z defenzivních vlastností uvedl:

- okamžité bránění po ztrátě míče
- svým postavením narušovat rozehrávku soupeře
- zvládat hru jeden na jednoho v pozici obránce

Z ofenzivních vlastností uvedl:

- okamžitý přechod do útoku po získání míče
- tah na branku
- kvalitní hry hlavou
- periferní vidění, ochota riskovat a vůle vítězit
- vybírat pozice pro přihrávku od tvůrce hry, hlavně ve středu hřiště
- udržet míč i protiv vícenásobné přesile
- odvážná kombinační hra, hlavně mezi útočníky

široká paleta fint a triků pro obcházení soupeře

Zápasy na nejvýznamnějších fotbalových akcích, na MS, ME, nebo v evropských pohárech jsou velmi podrobně sledovány a hodnoceny. U nás se tento úkol plní zejména autoři časopisu Fotbal a trénink, např. Buzek, M.(1996) analyzoval evropský šampionát v Anglii, Psotta, R. (1998) v článku zaměřeném na analýzu MS 1998 provedl rozbor individuálního a týmového výkonu ve vybraných mužstvech šampionátu, tentýž autor se zaměřil v jednom z článků časopisu Fotbal a trénink(1999) na kvalitativní hodnocení herního výkonu hráčů. Kormaník, M.(2006) v části věnované studii portugalských hráčů přináší nové možnosti v analýzy hráčských mikrosituací.

Analýzou herního výkonu ve fotbale se dlouhodobě zabývá také např. kolektiv německých trenérů v čele s Bertem Vogtsem. Snahou tohoto týmu je na základě analýz

významných fotbalových akcí, nejčastěji ME a MS analyzovat jednotlivé týmy a hráče, z nichž stanovují nové herně-taktické trendy hry. Na jejich práci odkazují např. oficiální stránky německého fotbalu (<http://www.dfb.de/index.php?id=462050/>).

Také někteří studenti se ve svých diplomových pracích zabývali problematikou hráčských funkcí. Z těch, které jsem již částečně prostudoval, to jsou např. práce J. Fišera (2000) a J. Rychtra (2003). Náplní těchto prací byla analýza především mnoha herních dovedností na úkor herních situací. Také kvantitativní charakter analyzování hrál prim. Tyto dva faktory zaručují především možnost srovnání jednotlivých hráčů, ale vhodné informace o požadavcích na hráčskou funkci dle mého názoru nepodávají.

Rozborem nejlepších evropských fotbalistů s cílem transformovat vyčleněné prvky vrcholového provedení do cvičení pro děti a mládež se zabýval známý holandský fotbalový odborník Wiel Corver. Vytvořil metodický materiál, který po zveřejnění obletěl celý svět a odborníci se shodli na přínosu této práce v hned v několika hlediscích.

4. Výzkumná část

4.1 Hypotézy

- Předpokládám stejné nebo obdobné řešení herních situací u hráčů na postu středního záložníka v rozestavení se čtyřmi záložníky.
- Lze předpokládat, že sledované indikátory si budou u jednotlivých hráčů podobné a bude možné je porovnat.
- Hráčská funkce středních záložníků vymezuje především ofensivní činnost.

4.2 Cíl a úkoly práce

Cíl práce

Cílem této práce je na základě kvantitativní a kvalitativní analýzy technicko-taktických činností vybraných hráčů z úspěšných družstev MS 2006 v Německu zjistit, jaké požadavky klade současné pojetí vrcholového fotbalu na hráčskou funkci středního záložníka. Soubor bude tvořen třemi hráči vybraných úspěšných družstev. Vzhledem k možnosti porovnání bude každý hráč podroben analýze ve dvou utkáních. V prvním případě půjde o utkání s relativně slabším soupeřem a v druhém případě budou hráči sledováni v utkání s relativně silnějším soupeřem, tzn. ve vybraném utkání závěrečných vyřazovacích bojů. V konečné fázi budou činnostní profily jednotlivých hráčů porovnány a z dosažených výsledků bude sestaven model hráče elitní výkonnosti a následně vytvořeny náměty pro individuální trénink zaměřený na specifické hráčské funkce.

Úkoly práce

- Kategorizace vybraných kvantitativních a kvalitativních ukazatelů v rámci herně činnostní struktury hráčské funkce
- Kvantitativní a kvalitativní analýza herních situací – příslušnými diagnostickými technikami evidovat a registrovat významné herní situace na nichž participují vybraní hráči. Z kvantitativního hlediska zaznamenat četnost jednotlivých znaků a vymezit poměr individuálních a součinnostních charakteristik. Z hlediska kvalitativního detailně analyzovat podíl hráčských funkcí při obranných a útočných situacích
- Analýza řešení mikrosituací dvojic – charakter spolupráce jednotlivých hráčů
- Komparace evidovaných typologií hráčských funkcí - srovnání jednotlivých hráčů v jednotlivých ukazatelích kvantitativního a kvalitativního charakteru
- Aplikace výsledků do praxe a teorie

4.3 Metodika

Ve výzkumné části práce použiji vlastnosti a charakteristiky observační analýzy, užívané zejména ve sportovních hrách. Aplikována bude charakteristická metoda pro zjišťování činnostního potencionálu hráčských funkcí, technika založena na pozorování. Pozorování je metoda široce použitelná a předmětem může být buď samotný hráč nebo celé družstvo. Tábořský (1981) považuje pozorování za zvláštní druh smyslového vnímání, a to takového vnímání, které je účelné, záměrné, plánovité, soustředěné a

aktivní. V mém případě se bude jednat o pozorování nepřímé s pomocí videozáznamu a to kvalitativního a kvantitativního charakteru.

Předmětem pozorování jsou tři hráči vybraných týmů zúčastněných na MS 2006 v Německu. Hráči jsou vybráni především podle míry úspěšnosti jejich týmu na MS, ale i podle charakteru hráčské funkce, která bývá v různých týmech jiná. Výzkumný soubor tvoří jedinci hrající na postu středového hráče záložní řady, kteří plní charakter elitní výkonnosti ve fotbale.

Pro kvalitativní hodnocení byla použita technika sledování, která se opírá o video a dokumentaci komplexních herních situací. Z kvantitativního hlediska byla aplikována záznamová technika – notační analýza (notational analysis). Tato technologie používaná ve všech sportovních hrách má historii v tanci a hudebních záznamech. Wiesner (2006) cituje tuto techniku jako zachycení herního děje v matematických symbolech. Notační analýza je proces, který je založený na předem stanovených indikátorech.

Nepřímé pozorování z videozáznamu je podmínkou pro validní a spolehlivé posuzování pohybové aktivity. Tato technika pozorování umožňuje hodnocení bez časového stresu a jiných rušivých faktorů prostředí, navíc s možností opakovaného pozorování stejných sekvencí. (Psotta, 2003). Validita nepřímého pozorování je také ovlivněna strategií a technickou kvalitou pořízení jejího záznamu, proto sledování prováděná z těchto videozáznamů mohou být částečně zkreslená. Videozáznam nemůže zachytit celou plochu hřiště, tím mohou při sledování unikat souvislosti, ale i s pomocí opakovaní záznamu a krokování lze přesně provést daný výzkum. Psotta (2003) uvádí, že systémů pozorování pohybové aktivity jedinců v utkání sportovních her z videozáznamu se eviduje střední až velmi dobrá spolehlivost (realibilita). Spolehlivost získaných informací se zvyšuje osvojením si konkrétní metody pozorování tréninkem, z tohoto důvodu jsem několikrát shlédl a analyzoval před samotným výzkumem vybraná utkání.

Pro sběr dat jsem využil záznamy vybraných utkání pořízené ve formátu DVD, které odvysílala v průběhu šampionátu Česká televize.

Podmínkou úspěšné analytické studie je vytvořit kategoriální systém indikátorů, který slouží k provádění redukce dat. Dle Hendla (1997) se konstrukcí kategoriálních systémů myslí návrh popisného systému kategorií pro systematickou klasifikaci a roztřídění informací. Fajfer (2005) doporučuje se při pozorování hráče na způsoby řešení tzv. „kritických situací“, kterými míní vše, co výrazně přispívá nebo zabraňuje dosažení cíle. Vybrané herní činnosti které tvoří kategoriální systém jsem zaznamenával do předem připravených záznamových archů. Z kvantitativního šlo o numerické zachycení kritických míst, zaměřil jsem se na četnost a úspěšnost některých klíčových herních činností. Z kvalitativního hlediska se jednalo o analyzování herních událostí (vymezených jevů, kategorií) ve vztahu k jakosti jednání hráčů. Tyto události byly popsány a některé také graficky zachyceny. Jako pomocného prostředku jsem využil zejména některé grafické a statistické počítačové programy vhodné pro registraci a dokumentaci výsledků.

4.4 Kategorie pozorování

Kategoriální systém jsme vytvořili pro potřebu vlastního zaznamenávání a třídění dat získaných pozorováním. Hendl (1997) charakterizuje kategoriální systém popisný systém kategorií pro systematickou klasifikaci a roztřídění informací, přičemž silněji, či slaběji vychází z přímo nashromážděných dat.

Kategorie pozorování jsem rozdělil do dvou základních bloků na obrannou a útočnou fázi hry. Pozorované jevy byly dále rozděleny z hlediska situační a dovednostní charakteristiky. Následně jsem v jednotlivých kategoriích vymezil samostatné indikátory, na které jsem se detailněji zaměřil.

Obranná činnost – míč není pod kontrolou mužstva

Situační charakteristika

Přechodová fáze – bránění v nezformovaném postavení. Za situace tohoto charakteru jsem považoval takové situace ve hře , kdy má soupeř pevně míč pod svou kontrolu a snaží se podniknout útočnou akci. Zároveň obranný blok sledovaného mužstva není pevně zformován. Jednalo se zejména o situace po ztrátě míče na útočné polovině.

Bránění ve zformovaném postavení. Za zformované postavení jsem považoval takové situace, kdy každý hráč bránícího mužstva byl pevně ve svém obranném postavení a mužstvo tvořilo obranný blok všech hráčů. Jednalo se zejména o fáze postupného útoku soupeřícího mužstva a postavení bránícího převážně na své polovině.

Pro každou zaznamenanou situaci byly vymezeny klíčové body úspěšného řešení.

Dovednostní charakteristika

Zde jsem kvalitativně popsal způsob bránění a odebírání míče soupeři v defenzivní činnosti, charakterizoval jsem jednotlivé obranné herní činnosti jednotlivce, které jednotlivý hráč preferoval a úspěšně realizoval, popsal jejich silné a slabé znaky.

Soubojová aktivita. Zde jsem kvantitativně zachytil úspěšnost obranných osobních soubojů. Souboje byly děleny na vyhrané a prohrané. Obranné byly dále rozděleny na osobní souboje vyhrané konstruktivně a destruktivně.

Za konstruktivní souboje považujeme takové, po kterém hráč získá míč pod kontrolu a zahajuje přechod z obranné fáze do útočné.

Za destruktivní souboje považujeme takové, po kterých hráč nezíská míč pod kontrolu, ale pouze přeruší útok soupeře.

Útočná fáze – míč je pod kontrolou mužstva

Situační charakteristika

V tomto bloku jsem se snažil kvalitativně zachytit typické nebo originální řešení jednotlivých akcí, na kterých významnou měrou kooperoval sledovaný hráč. Sledování

bylo provedeno a vymezeno v rámci jednotlivých útočných systémů a to postupného útoku, rychlého protiútku a kombinovaného útoku.

Postupný útok je taková akce, která je

- a. založená na kombinační hře většího počtu hráčů
- b. soupeřova obrana je zorganizována, zajištěna
- c. variabilita hry je podmíněna střídáním rytmu hry, změnou těžiště hry, vědomým prolínáním řad, hrou v blocích apod.

Rychlý protiútok je taková akce, která je

- a. založena na co nejrychlejší proniknutí k soupeřově brance, základem je rychlost, jednoduchost, přímočarost, využívá se momentu překvapení
- b. soupeřova obrana je nezorganizovaná, nezajištěná, nepřipravená čelit útoku.

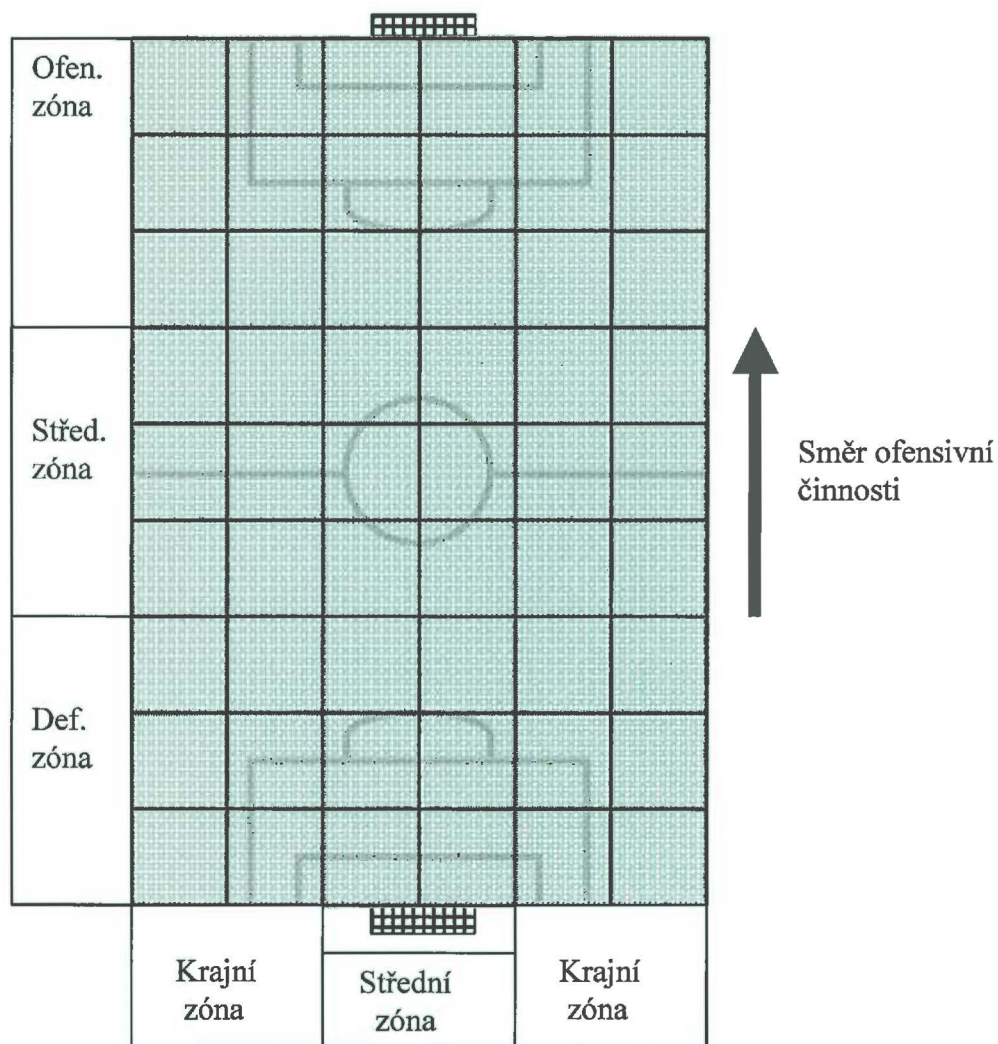
Kombinovaný útok je taková akce, která je založena na spojení typických struktur postupného útoku a rychlého protiútku. Ve své práci budu zaznamenávat dvě varianty:

- a. útok je založený a částečně vedený jako rychlý protiútok a dokončení jeho vedení a vlastní zakončení má charakter postupného útoku.
- b. útok je založený a částečně vedený jako postupný útok a dokončení jeho vedení a vlastní zakončení má charakter rychlého protiútku.

Pro každou zaznamenanou situaci byly vymezeny klíčové body úspěšného řešení.

Akční radius. Zde jsem numericky a graficky zachytil činnostní profil hráče s míčem. Hrací plocha byla rozdělena na vertikálně na dvě krajní a středovou zónu, horizontálně na defenzivní, středovou a ofenzivní zónu. Pro přesnější charakteristiku byla hrací plocha rozdělena na 36 polí. V průběhu utkání jsem zaznamenával, ve kterých polích (zónách) se hráč podílel na útočné nebo obranné fázi zásahem (herní činností nebo řetězcem po sobě jdoucích herních činnostech) do hry. Pro detailnější zachycení bylo využito následujícího způsobu záznamu:

- v případě dotyku hráče s míčem v poli bylo použito numerické značení – 3,4,5.....
- v případě, že byl míč naveden do pole hráčem, bylo použito značení +
- v případě, že hráč zahrával standardní situaci, bylo použito značení S

Následně byly všechny hodnoty sečteny a podle četnosti v jednotlivých polích graficky znázorněny.

Dovednostní charakteristika

Přihrávky. Kvalitativní zachycení technicko-taktického charakteru uzlových bodů provedení.

- grafický záznam délky a směru všech realizovaných přihrávek.
- numerické a procentuální zachycení všech realizovaných přihrávek. Byly započítány přesné i nepřesné přihrávky a graficky vyjádřeny z hlediska jejich směru provedení (vpřed, vzad, příčně). Za přihrávku vpřed a vzad byla posuzována taková přihrávka, která směřovala minimálně pod úhlem 30° vzhledem k příčné ose hřiště.

Střelba. Kvalitativní zachycení technicko-taktického charakteru uzlových bodů provedení.

Obcházení. Kvalitativní zachycení technicko-taktického charakteru uzlových bodů provedení.

Spolupráce s jednotlivými hráči. V této kategorii bylo zaznamenáno, jakým způsobem hráč spolupracoval s jednotlivými hráči mužstva při útočných i obranných činnostech. Z kvantitativního hlediska byl zaznamenán počet realizovaných přihrávek jednotlivým hráčům a počet přijatých přihrávek od ostatních hráčů.

5. Výsledková část

Sledovaný hráč: **Andrea Pirlo**

Utkání: **Itálie – Ghana 2:0 (1:0)**

Obr. č. 1 Základní rozestavení Itálie

V tomto utkání nastoupilo mužstvo Itálie v rozestavení 4:4:2 (viz obrázek 1), které se měnilo při získání balonu na 3:2:3:2. Pirlo zaujímal postavení defenzivního štítu středové řady. Společně s Perrotou, De Rossim a Tottim vytvářeli kosočtverečné postavení. V průběhu utkání se zapojoval do aktivního bránění, zároveň byl i tvůrcem většiny akcí svého Mužstva. Obrannou a útočnou aktivitu tohoto hráče charakterizuje množství odebraných balónů a na druhé straně jedna vstřelená branka a asistence při druhé brance Itálie v tomto utkání. Ráz a způsob hry do značné míry ovlivnilo i rozestavení hráčů a herní projev Ghany, která nastoupila v rozestavení 4:5:1.

Obranná činnost

Přechodová fáze – bránění v nezformovaném postavení. V této fázi byla funkce tohoto hráče jednou ze stěžejních celého obranného bloku. Herní systém a pojetí hry Itálie nedovolovaly hráčům Ghany realizovat rychlé protiútoky i postupné útoky přes střed hřiště. Právě vynikající poziciční hra a předvídavost středových hráčů a zejména Pirla v některých situacích byly klíčovými prvky v přerušování útočných akcí Ghany po ztrátě míče Itálie, zejména v křídelních prostorech. Charakteristická byla v těchto situacích zejména reakce hráčů středové a zadní řady, kdy Pirlo perfektně četl hru a snažil se ze středové pozice vytlačit hráče s míčem do krajní zóny hřiště, kde se pokoušel následně míč soupeři odebrat. Tímto pohybem znemožnil kombinaci a

možnou přihrávkou soupeře přes střed hřiště. K těmto situacím docházelo zejména po standardních situacích a ztrátách míče v křídelních prostorech. Důležitá byla předvídavost tohoto hráče zejména při zakládání útoků soupeře po získání balonu, kdy se snažil hned na útočné polovině předskočením zachytit první nebo druhou přihrávkou na střed hřiště a eliminovat tím zárodek útočné akce Ghany, případně ihned založit protiútok svého mužstva.

Obr. č. 2 Typická herní situace při ztrátě míče na útočné polovině

Popis situace: Typická herní situace z 23. min. utkání. Mužstvo Itálie zahrává rohový kop, míč doputuje do rukou brankáře Kingsona, který ihned výhozem na svého spoluhráče zakládá protiútok Ghany. Pirlo zaujímající zpočátku pozici ve středu hřiště svým pohybem kopíruje hráče v tempodriblinku, přičemž stále je svým postavením blíže ke své brance, tím brání kolmé přihrávce na střed hřiště a zároveň si připravuje pozici pro vhodný okamžik

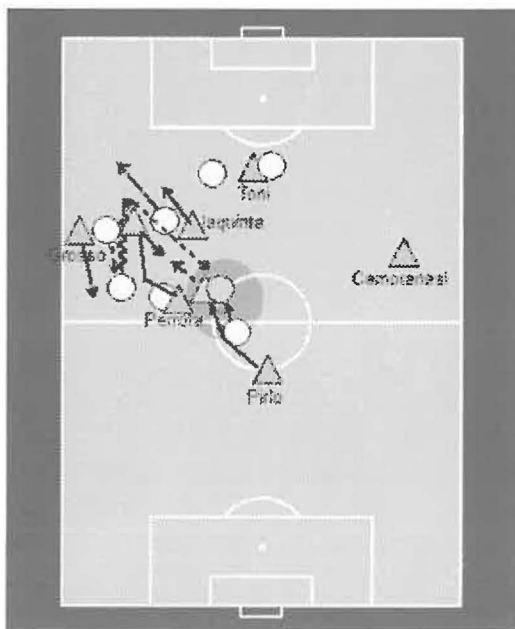
k přerušení akce. Ten přichází v moment, kdy byl hráč Ghany donucen částečně zpomalit. Pirlo skluzem čistě přerušuje akci Ghany. Důležitou roli v této situaci hráli i všichni hráči zadní řady, kteří zajišťovali Pirla a zároveň zahušťovali prostor v okolí hráče.

Obdobná situace nastala v 29. min., kdy došlo k ztrátě míče Itálie v pravém křídelním prostoru a Pirlo opět z pozice ze středu pole znemožnil Appiahovi přihrát na střed hřiště a následně mu na polovině hrací plochy míč čistě odebral a založil postupný útok Italů.

Klíčové body:

- 1) Čtení hry
- 2) Nátlaková hra – ze středu do stran hracího pole
- 3) Precizní odebrání míče

Obr. č. 3 Herní situace při ztrátě míče v křídelním prostoru

Popis situace: 80. min. utkání. Grosso, jako krajní obránce, se nabízí pro přihrávku do křídelního prostoru, ta je však zachycena obráncem Ghany, který si následně vymění přihrávku se spoluhráčem, ten dribluje směrem k vlastní brance a přihrává na útočníka na střed hřiště. Pirlo již v zárodku akce výborně předvídá situaci a směr možné přihrávky a nátlakem donutí ke ztrátě míče. Tím začíná tím rychlý protiútok Italského týmu.

Klíčové body:

1. Čtení hry – předvídá situaci
2. Poziční hra – nátlaková hra

Bránění ve zformovaném postavení. I v těchto situacích hrál v obranné činnosti Italů Pirlo v pozici štítového středového hráče nezastupitelnou roli. Ve fázích hry, kdy mužstvo Ghany bylo v držení míče a snažilo se založit svou útočnou akci, Pirlo operoval zejména ve středu hřiště, kde vyplňoval prostor před dvěma středovými obránci Nestou a Cannavarem. V některých momentech se stahoval až těsně před vlastní pokutové území, kde vytvářel spolu s obránci trojúhelníkový blok, na kterém ztroskotalo mnoho akcí ghanských hráčů. Společně s De Rossim a Perrottou

Diagram č. 1 Soubojová aktivita

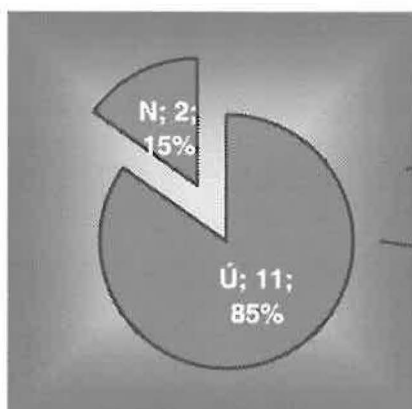
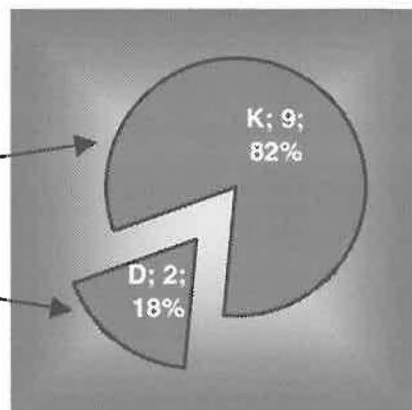

Diagram č. 2 Způsob provedení

Útočná činnost

Pirlo se představoval v útočné činnosti Itálie jakýsi mezistupeň většiny akcí. V mnoha případech odebral hluboko v poli míč soupeři nebo získal odražený míč a tím začínala většina protiútoků Itálie. V situacích, kdy italský obránci měli pevně míč pod kontrolou, chodil si Pirlo pro přihrávku někdy až na úroveň stoperské dvojice a následně nejčastěji kolmou přihrávkou na ofensivního hráče (Totti, Toni, Gilardino) založil útočnou akci Itálie.

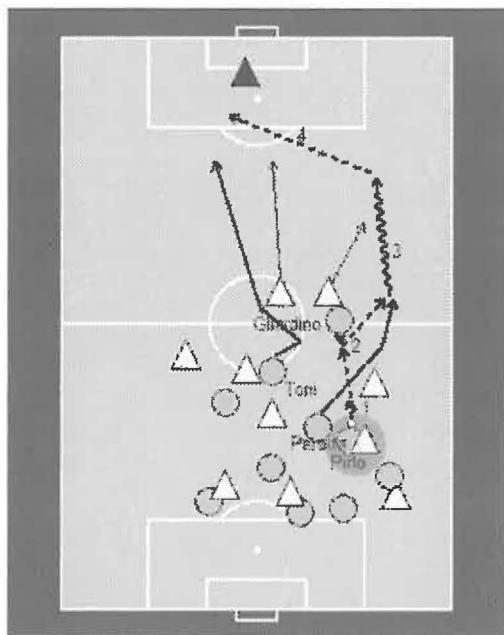
Obr. č. 5 Postupný útok

Popis herní situace: Ve fázi hry, kdy nebyla umožněna akce v křídelním prostoru, Perotta přihrává na střed pole Pirlovi, ten posouvá doleva na De Rossiho, který naznačuje přihrávku na nabíhajícího Grossa, ale vrací zpět na střed na volného Pirla. Těžiště hry se posouvá více na střed pole. Pirlo dribluje směrem k brance soupeře a kolmicí nachází nabíhajícího Gilardina. Ten posouvá přihrávku z první na nabíhajícího De Rossiho, kterému se vytvořil prostor mezi obránci

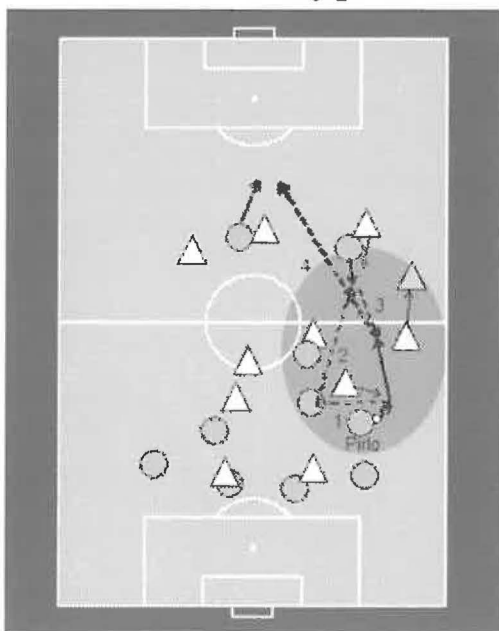
Ghany. Následně uvolňuje Grossa a ten centruje před branku.

Obr. č. 6 Rychlý protiútok

Popis situace: Pirlo ve vyznačeném prostoru získává míč, po krátkém driblinku přihrává do nohy Gilardinovi, který se odpoutal od obránce. Mezi tím Perotta z pozice středového hráče vbíhá do křídelního prostoru, Gilardino se s míčem otáčí a přihrávkou do běhu uvolňuje Perottu, který se po dlouhém tempodriblinku snaží najít přihrávkou diagonálně za obránce nabíhajícího Toniho.

Obr. č. 7 Kombinovaný protiútok

Popis situace: Pirlo se po nepřesné přihrávce ghanského hráče dostává k míči, který navádí směrem do šířky hřiště, strhává na sebe jednoho z hráčů Ghany. Pirlo přihrává nastřed Perottovi, jenž kolmicí nachází Gilardina. Mezi tím Pirlo pokračuje směrem vpřed, Gilardino na něho sklepává míč a Pirlo z první přihrávkou za obránce nachází Toniho.

Klíčové body:

PÚ

- 1) Poziční hra – výběr místa
- 2) Přihrávka vpřed na obsazeného hráče
- 3) Časovaná přihrávka

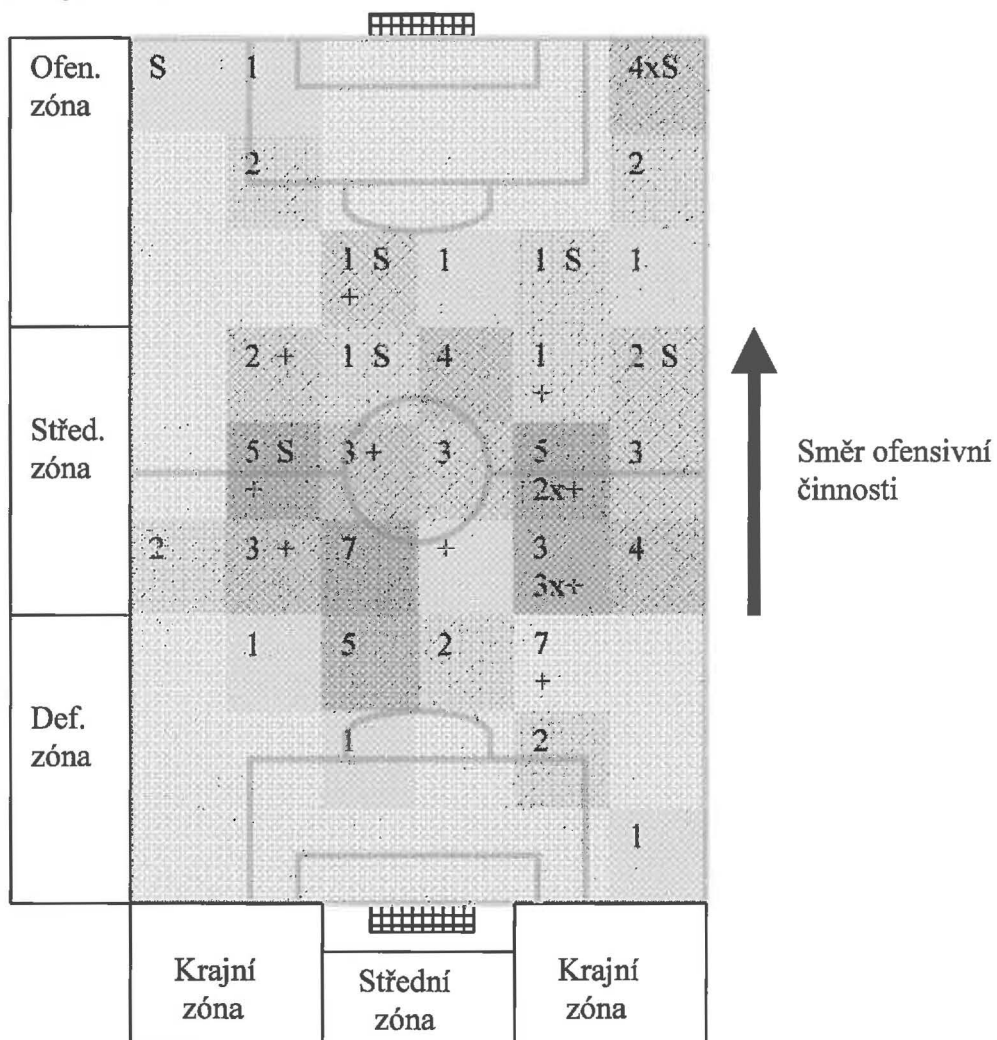
RP

- 1) Orientace – přechod z defenzivní do ofenzivní činnosti
- 2) Optimální výběr řešení

KÚ

- 1) Upoutání na sebe protihráče
- 2) Přehled o situaci
- 3) Přesná přihrávka

Diagram. č. 3 akční radius

Dovednostní charakteristika

Přihrávky

- přesný a razantní kop vnitřní částí nohy
- časovaný kop - timing

Diagram. č. 4 Analýza přihrávek

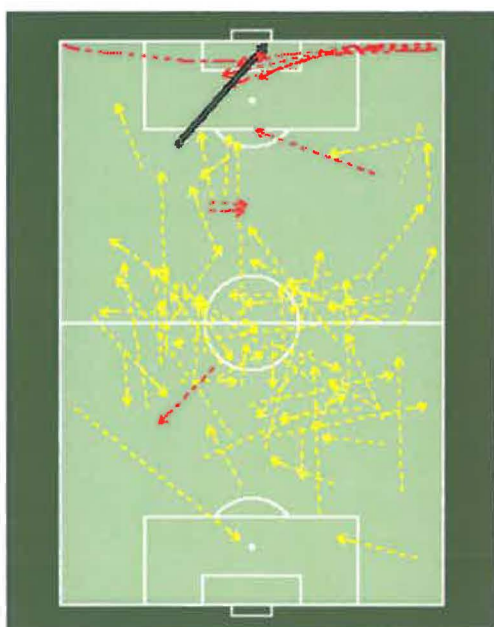
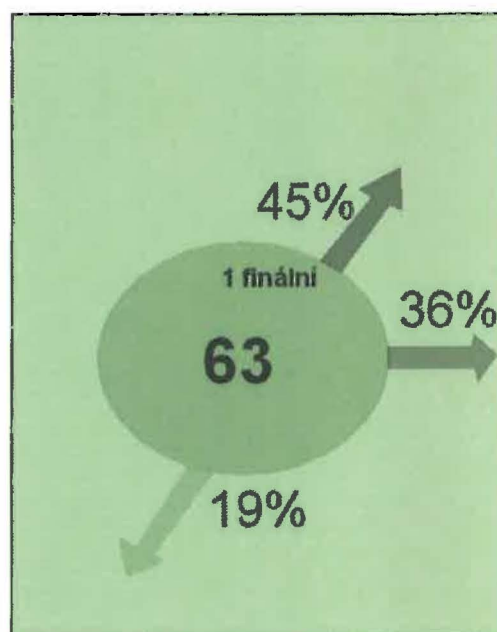

Diagram. č. 5 Směr přihrávek

Pirlo v tomto utkání realizoval celkem 63 přihrávek, z nichž 45% směřoval vpřed, 36% příčně a 19% vzad (viz diagram. č. 4). Tato čísla potvrzují dirigentskou schopnost hráče s velkým potenciálem pro kolmou přihrávku. Velmi vysoké je procento úspěšných realizovaných přihrávek (87%).

Střelba

- precizně provedený kop čistým nártem
- mírná vrchní rotace

Obcházení

- naznačení protipohybu před převzetím míče
- klamání tělem

Spolupráce s jednotlivými hráči

Diagram č. 6 Realizované přihrávky

Diagram č. 7 Přijaté přihrávky

Spolupráce Pirla s jednotlivým hráči vycházela z jeho pozice a systému hry. Z defenzivního hlediska se jednalo zejména o spolupráci trojic a dvojic hráčů (Pirlo, Perotta, De Rossi). Charakteristické bylo zejména zahušťování prostoru před vlastním pokutovým územím a následné zdvojování až ztrojování soupeře s míčem (viz. obr. č. 3).

V řešení různých mikrosituací v ofensivním pojetí spolupracoval Pirlo zejména s Tottim, De Rossim a Gilardinem. Podhroťový hráč Totti v některých situacích vytvářel volný prostor pro Gilardina, který si chodil pro přihrávku a zklepával ji na jednoho z nabíhajících hráčů záložní řady (viz. obr. č. 4)

Spolupráci jednotlivých hráčů demonstruje i kvantitativní pohled. Na diagramech č. 3 a 4 jsou graficky znázorněny počty přihrávek mezi Pirlem a ostatními hráči.

Sledovaný hráč: **Andrea Pirlo**

Utkání: **Itálie – Francie 2:1 (5:3 p.k.) (1:1)**

Obr. č. 8 základní rozestavení Itálie

V tomto sledovaném utkání nastoupilo mužstvo Itálie v trochu odlišném rozestavení než v prvním případě. Zejména došlo k přeskupení středové řady, postavení bylo oproti předchozímu utkání pozměněno na 4:2:3:1. V obranné fázi byl obranný blok postaven na kompaktním obsazení středu hřiště s vnitřní dvojicí středových hráčů (Pirlo, Gattuso) zesilujících obranu proti přímému ohrožení branky středem hřiště. Tím nutili mužstvo Francie k vedení útoků po křídelních prostorech

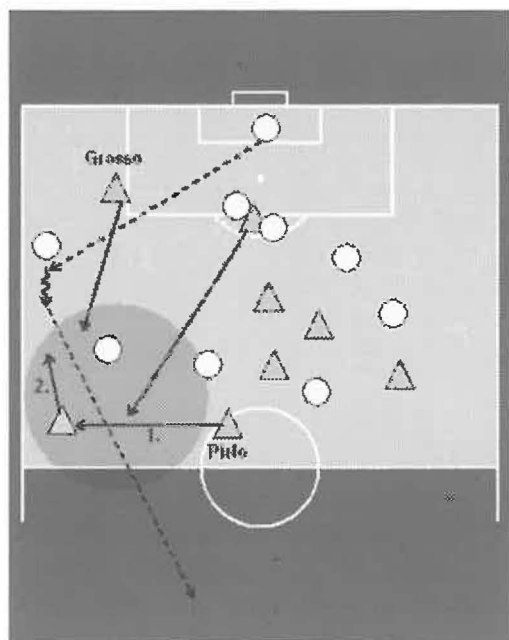
a snažili se ho zde nutit k chybám a ztrátám míče. Pirlo i v tomto utkání byl jakýmsi mezistupněm většiny útočných akcí Itálie. Své schopnosti v ofensivní činnosti prokázal zejména v brilantním zahrávání standardních situací. Mužstvo Francie nastoupilo v totožném rozestavení jako Italové (4:2:3:1), v obranné fázi se snažili zhušťovat střed hřiště a tím znemožnit kombinaci přes střed hrací plochy. Ofensivní činnosti velel zejména středový playmaker Zidane. Utkání se stalo spíše taktickou bitvou, ve které dominovaly především obranné formace obou mužstev.

Obranná činnost

Přechodová fáze. V situacích, kdy docházelo ke ztrátám míče na útočné polovině soupeře, se Pirlo stahoval do obranného bloku před půlící čáru. Většinou obrannou úlohu přenechával Gattussovi, který podstupoval mnoho osobních soubojů a Pirlo následně buď zdvojnásobil hráče s míčem. Podstatná byla úloha Pirla, pokud se do ofensivní činnosti zapojil jeden z krajních obránců, kdy Pirlo po ztrátě míče obsadil volný prostor v kraji hřiště a znemožnil akci soupeře vedenou volným prostorem, který se vytvořil při vysunutí krajního obránce. Pirlo se v tomto utkání tolik nezapojoval do útočné akce,

většinou operoval kolem středového kruhu, kde spolu ve skupině hráčů tvořil blok a vyčkával na francouzské protiútoky. Italové neforčekovali hned po ztrátě míče, ale vyčkávali ve svém postavení a vytvářeli si pozice pro presink.

Obr. č. 9 Herní situace – obsazení krajní zóny

Popis situace : Těžiště hry bylo nejprve na pravé straně útočné poloviny Itálie. Došlo k uvolnění levého křídelního prostoru, čehož využívá Grosso a svým pohybem si říká o míč, Gattuso jej ale přesně nenachází a k míči se dostává francouzský brankář Barthez, jenž výhozem do pravé strany zakládá protiútok svého mužstva. V momentě, kdy Gattuso směřoval přihrávku na nabíhajícího Grossa, se Pirlo ze středové pozice přesunul na kraj hřiště do uvolněného prostoru a následně zabránil průniku

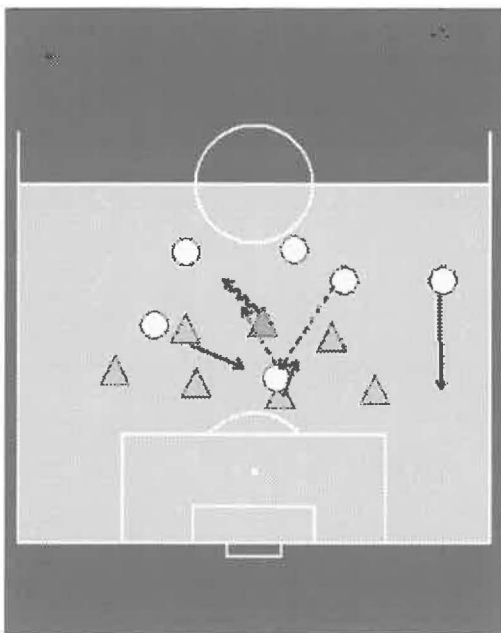
francouzského hráče a donutí jej k dlouhé přihrávce.

Klíčové momenty:

- 1) Zhodnocení situace
- 2) Načasování situace

Bránění ve zformovaném postavení. Pirlo spolu s Gattusem vyplňovali střed hřiště a zhušťovali prostor před svým pokutovým územím. Pirlo v defenzivní činnosti plnil funkci jakého si volného hráče. Ve většině obranných situacích se nezapojoval do aktivního bránění, spíše vyčkával na odražený míč, nebo získaný od svých spoluhráčů. Jeho defenzivní práce spočívala především ve vynikající poziční hře.

Obr. č. 10 Obranný blok - zdvojování

Popis situace: Po kombinaci Francouzů se k míči dostává Zidane. Pirlo spolu s Gattusem se posouvají na vzdálenost 1-2 m postupně proti němu. Zidane volí přihrávku na nabíhajícího Ribéryho, Pirlo snaživší se zachytit přihrávku sice neuspěje, ale situaci řeší předskočením Cannavaro a míč pod kontrolu dostává Pirlo. Následně zakládá protiútok Italského mužstva.

Klíčové momenty:

- 1) Čtení hry
- 2) Orientace

Dovednostní charakteristika. Pirlo i v tomto utkání dominoval v osobních soubojích a převážnou část míčů získal konstruktivním způsobem, o čemž přesvědčují následující diagramy č. 7 a 8. Pirlo opět prokázal výbornou stabilitu, téměř vůbec nepoužil k odebrání míče skluz a vypíchnutí, ve většině případů odebíral míč předskočením.

Diagram č. 8 soubojová aktivita

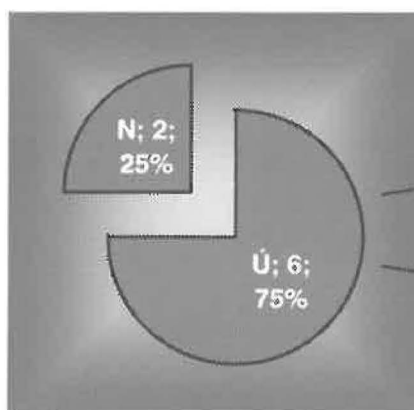
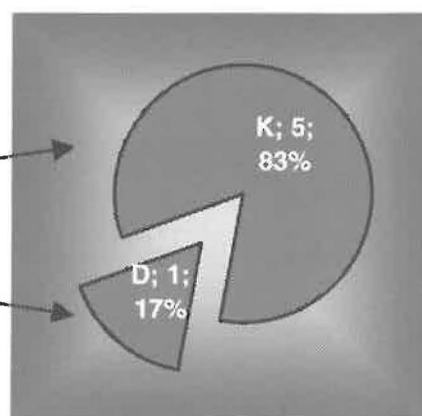

Diagram č. 9 Způsob provedení

Útočná činnost

Pirlo se představoval v útočné činnosti Itálie jakýsi mezistupeň většiny útočných akcí. Ve fázi kdy, kdy byli v držení míče zadáci Itálie, sbíhal si Pirlo téměř vždy pro míč a to až na úroveň obou stoperů. Míč si s nim buď několikrát vyměnil a nebo sám zakládal útočné akce. V útočné fázi se Pirlo zapojoval zejména na obranné polovině svého mužstva. Neplnil úlohu tvůrce hry, jeho úkolem pro mužstvo v této fázi bylo spíše vytvořit prostor ve středu hřiště, pro možnou realizaci přihrávky. V některých momentech se dostával do pozice krajního obránce, kam si zběhnul pro přihrávku a tím umožnil posun krajního záložníka do ofensivnější pozice. Kromě zahrávání standardních situací se Pirlo do finální fáze útočných akcí téměř nezapojoval.

Obr. č. 11 Postupný útok

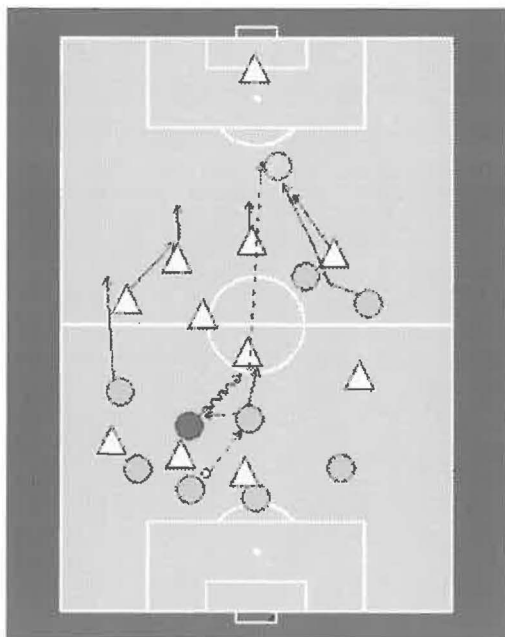

Popis situace: Těžiště hry je na pravé straně z pohledu Italů. Francouzi jim znemožňují vést akci po této straně. Míč se dostává postupně přes obránce Cannavara a Materazziho k Pirlovi. Ten v momentě kdy směřovala přihrávka na Cannavara naběhl z prostoru středového kruhu do prostoru krajního obránce. To byl impuls také pro Grosso (krajního obránce) k naběhnutí do křídelního prostoru. Pirlo se následně po dvou narážkách přesouvá do středu hřiště a těžiště hry se přesouvá zpět na pravou stranu. Grosso

přesto zůstává v podpoře ofensivy.

Rychlý protiútok. Do tohoto herního systému se Pirlo v tomto utkání nezapojil, respektive nebyla zaznamenána situace, v které by velkou měrou participoval na takto charakterizované útočné akci.

Obr. č. 12 Kombinovaný protiútok

Popis situace: Po ztrátě míče Francouzů se dostává k míči stoper Cannavaro. Přihrává na střed na volného Gattusa, ten zprvé skleпává na Pirla. Pirlo dribluje směrem ke středovému kruhu, Gattuso před ním znemožňuje atak francouzského středového hráče. Ve fázi, kdy Pirlo dribluje, se rozbíhá krajní záložník Yaquina. Vbíhá do prostoru za obrannou linii Francouzů a Pirlo jej nachází kolmou časovanou přihrávkou.

Klíčové body:

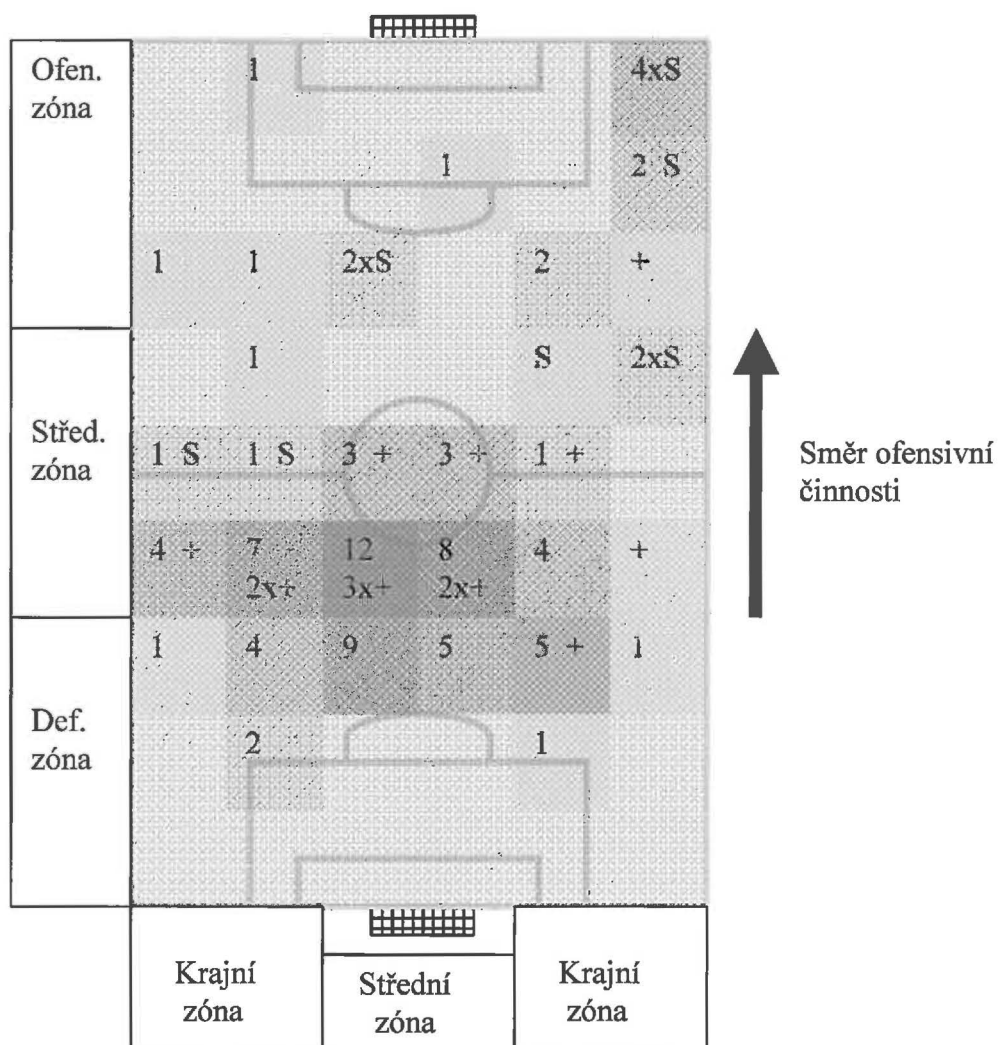
PÚ

- 1) Čtení hry
- 2) Spolupráce skupiny hráčů

KÚ

- 1) Přehled o situaci - orientace
- 2) Časovaná přihrávka - taiming
- 3) Přesná přihrávka

Diagram. č. 10 Akční radius

Dovednostní charakteristika

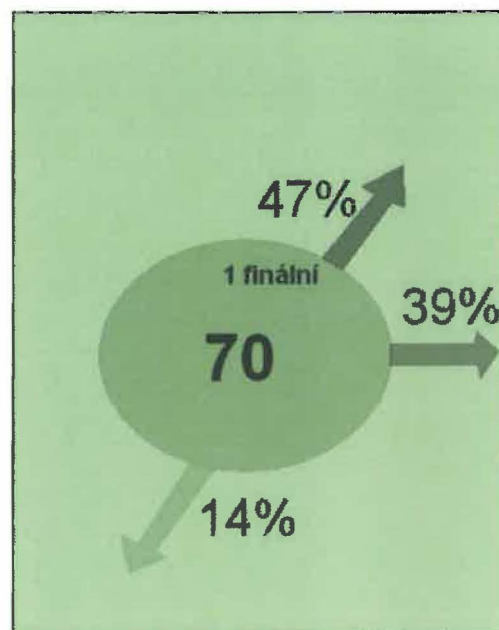
Přihrávky

- přesný a razantní kop vnitřní částí nohy
- časovaný kop

Diagram č. 11 Analýza přihrávek

Diagram č. 12 Směr přihrávek

Pirlo v tomto utkání realizoval celkem 70 přihrávek, z nichž 47% směřoval vpřed, 39% příčně a 14% vzad (viz diagram. č. 4). Tato čísla znovu potvrzují dirigentskou schopnost hráče s velkým potenciálem pro kolmou přihrávku. Údaje potvrzují také ofensivní aktivitu a schopnosti tohoto hráče. Na velmi vysoké úrovni je i procento přesnosti přihrávek (88%).

Střelba

- precizně provedený kop čistým nártem
- mírná vrchní rotace

Obcházení

- naznačení protipohybu před převzetím míče
- klamání tělem

Diagram č. 11 Analýza přihrávek

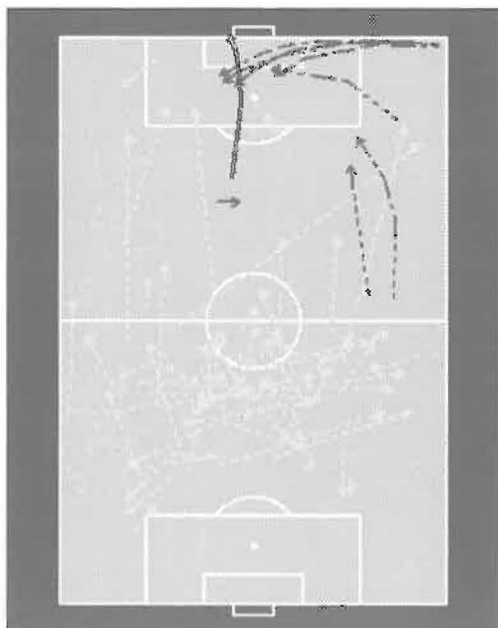
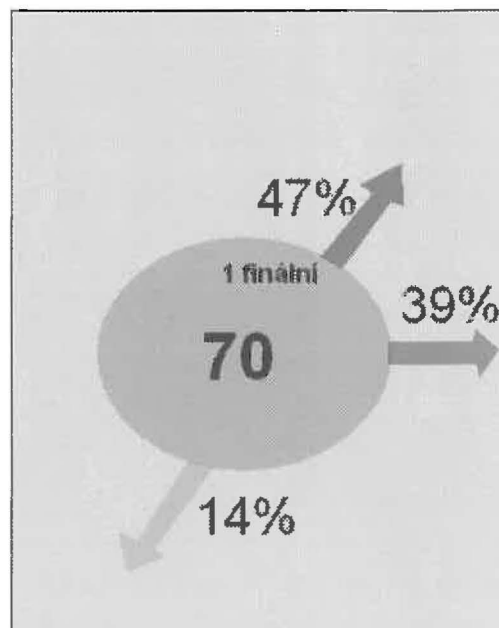

Diagram č. 12 Směr přihrávek

Pirlo v tomto utkání realizoval celkem 70 přihrávek, z nichž 47% směřoval vpřed, 39% příčně a 14% vzad (viz diagram. č. 4). Tato čísla znovu potvrzují dirigentskou schopnost hráče s velkým potenciálem pro kolmou přihrávku. Údaje potvrzují také ofensivní aktivitu a schopnosti tohoto hráče. Na velmi vysoké úrovni je i procento přesnosti přihrávek (88%).

Střelba

- precizně provedený kop čistým nártem
- mírná vrchní rotace

Obcházení

- naznačení protipohybu před převzetím míče
- klamání tělem

Spolupráce s jednotlivými hráči

Diagram č. 13 Realizované přihrávky

Diagram č. 14 Přijaté přihrávky

V defenzivní činnosti vznikali zejména mikrosituace hráčů Pirla a Gattusa společně se středovými obránci. Vytvářeli blok ve středové zóně hřiště. Při kombinaci a individuálních akcích soupeře přes střed hřiště přenechával černou práci Gattusovi, který podstupoval mnohým osobním soubojům. Pirlo v těchto situacích vyčkával v blízkosti souboje těchto hráčů a vyčkával na odražený míč.

V ofensivní činnosti se jednalo o kooperaci Pirla s hráči levé obranné a záložní řady. V momentě, kdy byli obránci Itálie pevně v držení míče, sbíhal si Pirlo pro přihrávku hluboko na vlastní polovinu. Toto byl signál pro Grossa, který ihned startoval z obranné pozice a zaujímal pozici ofensivního křídelného hráče. Zároveň bylo převzetí přihrávky Pirla signálem pro Tottiho, který se dostával do kombinace s Pirlem a s ostatními hráči, a k následné ofensivní akci. Spolupráci jednotlivých hráčů demonstruje i kvantitativní pohled. Na diagramech č. 13 a 14 jsou graficky znázorněny počty přihrávek mezi Pirlem a ostatními hráči.

Sledovaný hráč: **Chuan Riquelme**

Utkání: **Argentina – Pobřeží slonoviny 2:1 (2:0)**

Obr. č. 13 Základní rozestavení Argentiny

Argentina v tomto utkání nastoupila v rozestavení se čtyřmi hráči v obranné řadě, se čtyřmi středovými hráči a dvěma útočníky (4:4:2). Toto rozestavení znázorněné na obrázku má pouze ilustrativní charakter. Ve skutečnosti se funkce jednotlivých hráčů často měnili. Celkově zdobila hru Argentiny v tomto utkání obrovská variabilnost zejména středových a obranných hráčů. Např. Sorín v situacích, kdy byli Argentinci v držení míče, plnil funkci krajního záložníka a často podporoval ofensivu

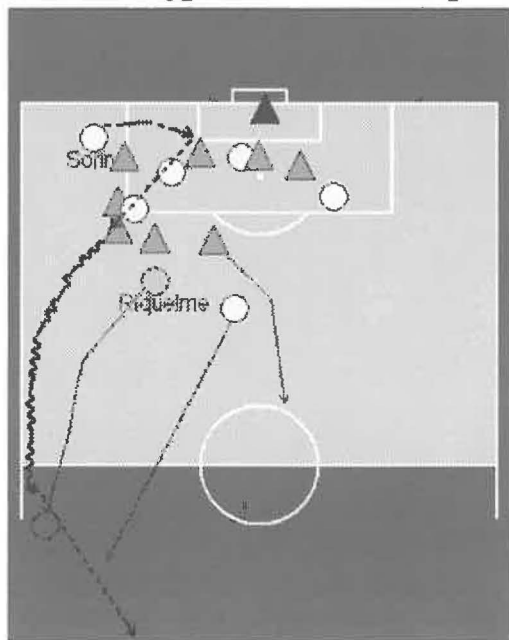
Riquelmeho, v tomto pojetí hry plnil funkci dirigenta hry argentinského mužstva. Podílel se zejména na organizaci provedení v ofensivní fázi hry. V obranné fázi se téměř nezapojoval do bránění, jeho funkce spočívala především v prostorové hře a sbírání odražených míčů a prvních přihrávek od svých spoluhráčů. Jeho ofensivní schopnosti a tvůrčí kreativita hrála prim i u obou vstřelených branek Argentiny v tomto utkání. Mužstvo Pobřeží Slonoviny produkovalo v tomto utkání identický způsob hry jako Argentina. Hra tohoto mužstva byla založena především na kombinaci v křídelním prostoru, která byla do značné míry ovlivněna záměrným zhušťováním středu hrací plochy argentinskými hráči.

Obranná činnost

Přechodová fáze – bránění v nezformovaném postavení. V těchto momentech hry Riquelme vycházel ze svého postavení a participace na jednotlivých akcích Argentiny. V situacích kdy se podílel na útočné akci svého mužstva až do finální fáze, nezaujímal téměř žádné obranné postavení. V případě, kdy soupeř podnikal akci po své pravé straně, vybíhal Riquelme z pozice středního záložníka do levé krajní zóny z pohledu

Argentiny a snažil se zbrzdit soupeřův útok. Funkce hry v těchto nejen v těchto fázích vycházela z také zejména z taktických úkolů mužstva Argentiny, kdy do útočné akce se zapojoval omezený počet hráčů

Obr č. 14 Typická herní situace při ztrátě míče na útočné polovině

Popis situace: Argentinský hráč Sorin unikl v křídelním prostoru, adresoval přihrávku do pokutového území soupeře, ta byla však odvrácena jedním z hráčů Pobřeží Slonoviny na roh velkého pokutového území, kde Cambiasso prohrál osobní souboj a k míči se dostal Toure, který tempodriblinkem uniká až na polovinu hřiště. Riquelme se v moment, kdy se Toure dostává k míči, přesouvá ke krajní zóně a snaží se jej zpomalit a donutí ho poziční hrou blíže k postranní čáře. Toure volí přihrávku na střed, kterou odebírají středoví

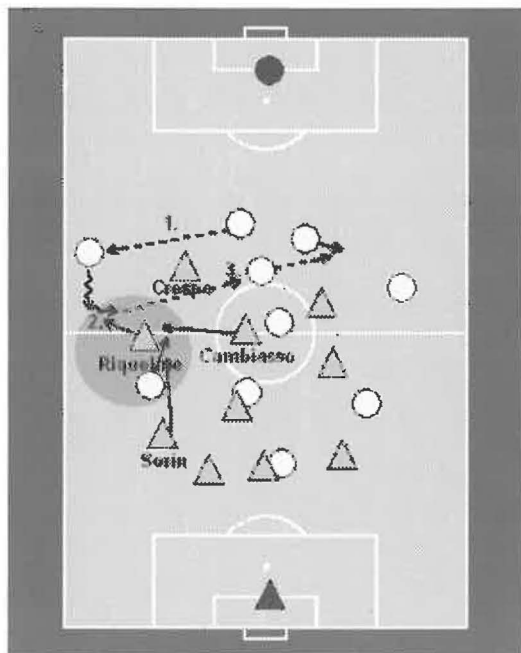
obránci Argentiny.

Klíčové body:

- 1) Čtení hry – odhad vývoje situace
- 2) Poziční hra

Bránění v zformovaném postavení. Argentina používala asymetrický způsob bránění. Hráči záměrně zavírali pravou stranu z pohledu soupeře a donutili jej vést útok po druhé straně hrací plochy. Stejně jako v nezformovaném postavení, tak i v tomto případě Riquelme neplnil funkci aktivně bránícího hráče. V situacích, kdy byli zadní hráči soupeře v držení míče a přihrávky směřovaly na pravého krajního obránce, přesouval se Riquelme ze středové pozice do levé krajní zóny a společně s druhým středovým hráčem a krajním obráncem vykryli prostor a donutili soupeře k přenesení hry nebo k dlouhé přihrávce. V ostatních případech nelze u Riquelmeho rozebrat obrannou fázi hry.

Obr. č. 15 Typická herní situace při bránění

Popis situace: Hráči Pobřeží Slonoviny jsou v držení míče a jejich snahou je kombinační hrou přejít přes obranný blok Argentinců. Ti vytváří obranné postavení na polovině hrací plochy. Míč se postupně přes středové hráče dostává k pravému krajnímu obránci a postupuje driblinkem vpřed. V moment přihrávky Riquelme vybíhá ze středové pozice do krajní zóny hřiště a znemožňuje soupeři s míčem pokračovat v akci. Riquelme zaujímá takové obranné postavení, že znemožňuje protihráči

proniknout po straně hřiště a zároveň ve spolupráci s Cambiassem a Sorínem přihrávku na střed hřiště. Tito hráči se posouvají směrem k hráči s míčem, tím zhustí prostor a donutí jej ke zpětné přihrávce a následnému přenesení hry.

Klíčové body:

- 1) Poziční hra – spolu s protihráči si připravuje vhodnou situaci k napadání protihráče
- 2) Čtení hry

Dovednostní charakteristika. Riquelme v tomto utkání neprojevilo vyjíměčné nebo speciální obranné dovednosti. Tento fakt je dán jak ofensivněji laděným typem hráče, tak taktickými pokyny trenéra. Riquelme se v minimálním množství zapojoval do osobních soubojů v obranné fázi – viz. diagramy č. 15 a 16.

Diagram č. 15 Soubojová aktivita

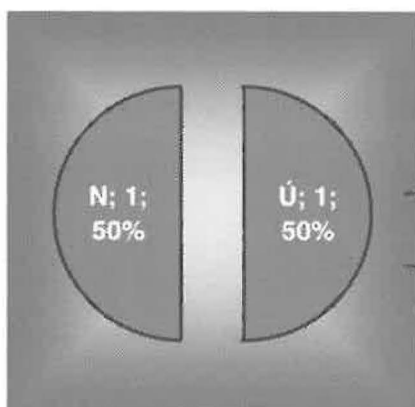
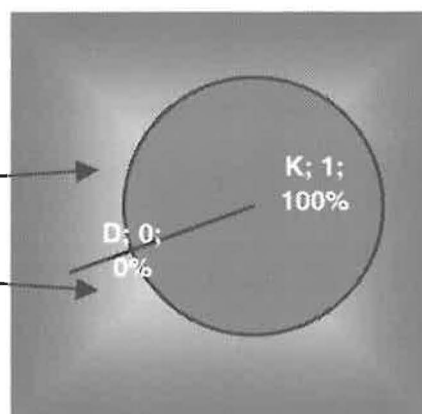

Diagram č. 16 Způsob provedení

Útočná činnost

V této fázi hrál Riquelme ve svém mužstvu dominantní roli. Plnil funkci jakéhosi motoru Argentiny. Všichni argentinské hráče včetně Riquelmeho zdomobila vynikající fotbalová technika. Riquelme ve fázích zakládání útočných akcí určoval způsob a směr provedení těchto útoků. Dirigoval hru Argentiny, v každé fázi dokázal zhodnotit situaci a díky svému obrovskému přehledu zvolil správnou variantu provedení útočné akce soupeře, tzn. kdy má akci zpomalit, kdy zbrzdit apod. Pro ofensivní činnost je nutné u tohoto hráče vyzdvihnout také precizní zahrávání standardních situací.

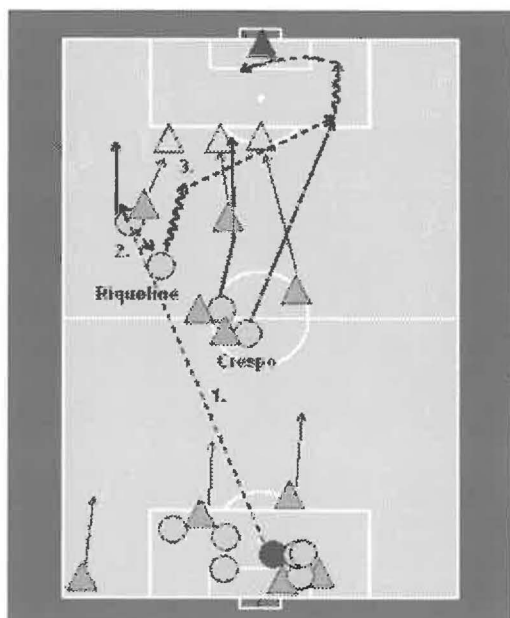
Obr č. 16 Postupný útok – gólová situace

Popis situace: Po ztrátě míče mužstva Pobřeží Slonoviny se Argentinci snaží postupovat po pravé straně hrací plochy. Soupeř akci brzdí a po několika krátkých přihrávkách se míč dostává na střed k Riquelmemu. Ten si vymění přihrávku s Rodriguezem v levém křídelním prostoru. V okamžik přijetí přihrávky na Riquelmeho vystupuje protihráč a zároveň se snaží vystavit dva zadní hráče do ofsajdového postavení

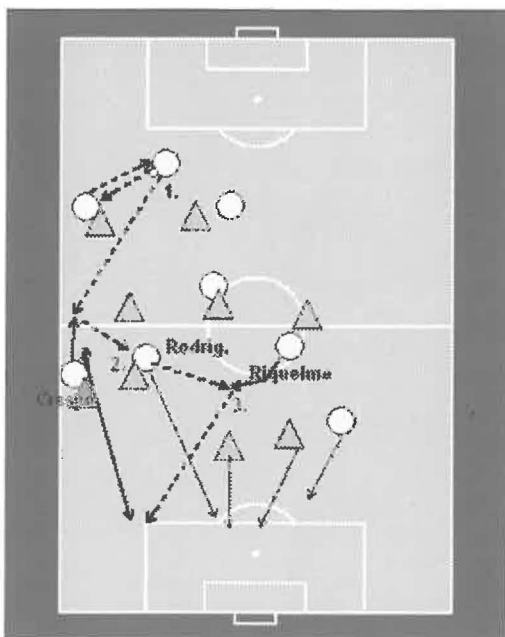
Crespa. Toho využívá Saviola a pohybem mezi obránce si říká o míč. Riquelme jej excelentní kolmou přihrávkou nachází a Saviola skóruje.

Obr. č. 17 Rychlý protiútok

Popis situace: Po rohovém kopu mužstva Pobřeží Slonoviny se dostává míč do náručí brankáře Abbodanzieriho a ten přesným výkopem na Saviolu zakládá protiútok Argentiny. Saviola po zpracování přihrává na střed Riquelmemu, ten navádí míč směrem na branku soupeře a vyčkává. Ve správný okamžik adresuje přihrávku na nabíhajícího Crespa, který centruje do pokutového území.

Obr. č. 18 Kombinovaný útok

Popis situace: Jeden ze středových stoperů přihrává na pravého krajního obránce, který mu vrací zjedné a přichází další přihrávka zjedné na sbíhajícího Crespa. Crespo přihrává na střed Rodriguezovi, který posouvá na Riquelmeho a ten kolmou přihrávkou nachází nabíhajícího Crespa. Všechny přihrávky byly provedeny na jeden dotek.

Dovednostní charakteristika

Přihrávky

- přesnost provedení
- časovaný kop - timing
- razantní kop vnitřní částí nohy
- kop vnitřním nártem s vnitřní a horní rotací

Diagram č. 18 Analýza přihrávek

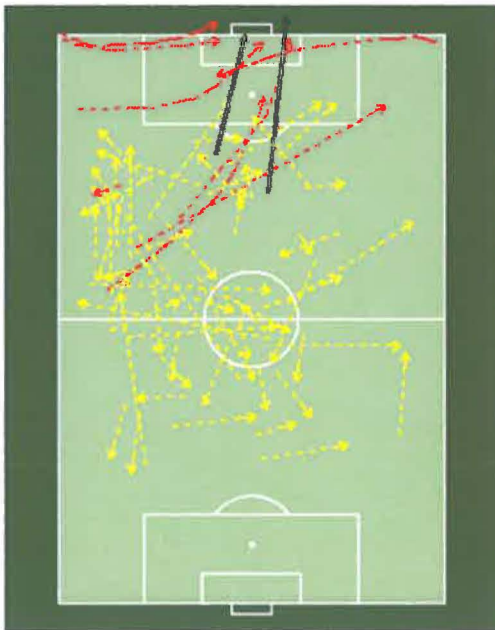
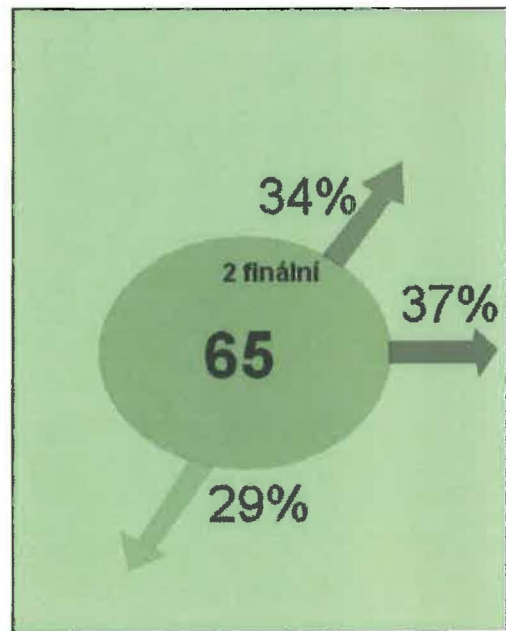

Diagram č. 19 Směr přihrávek

Riquelme v tomto utkání realizoval celkem 65 přihrávek, z nichž 34% směřoval vpřed, 37% příčně a 29% vzad (viz diagram. č. 4).. Údaje potvrzují dirigentskou schopnost tohoto hráče. Riquelme v tomto utkání adresoval 88% přesných přihrávek

Střelba

- kop přímým nártem
- přímý směr a mírná vrchní rotace

Obcházení

- klamání tělem
- precizní krytí míče tělem
- navedení míče na hráče s následnou narážечkou

Spolupráce s jednotlivými hráči

Diagram č. 20 Realizované přihrávky

Diagram č. 21 Přijaté přihrávky

V defenzivní činnosti Riquelme vytvářel blok spolu s Cambiassem a Sorinem na levé straně, při těchto mikrosituacích zavíral Riquelme krajní zónu a Cambiasso spolu se Sorinem zhustili prostor a zamezili úniku nebo kombinaci přes levou stranu a střed hřiště (viz obr. č.).

V ofensivní činnosti vznikaly často mikrosituace Riquelme – Rodriguez – Crespo nebo Riquelme – Sorin – Saviola. V momentech, kdy Riquelme přijímal přihrávku od zadních hráčů Argentiny, přecházel Sorin do Ofensivní činnosti, Riquelme nevedl míč na střed a kombinací se Saviolou vytvořili prostor pro naběhnutí Sorina, který následně obdržel přihrávku a docházelo k přečíslení soupeře. Spolupráci jednotlivých hráčů

demonstruje i kvantitativní pohled. Na diagramech č. 13 a 14 jsou graficky znázorněny počty přihrávek mezi Pirlem a ostatními hráči.

Sledovaný hráč: **Chuán Riquelme**

Utkání: **Argentina – Mexiko 2:1 (1:1) po prodl.**

Obr. č. 19 Základní rozestavení Argentiny

Styl hry v tomto utkání byl obdobný jako v utkání s Pobřeží Slonoviny. Několik změn provedl trenér v záložní řadě. Na levý okraj se přesunul Rodriguez a Riquelme plnil funkci klasického středového záložníka, spolu s Cambiassem podporovali zejména ofensivní činnost svého týmu. Mexičané preferovali velmi podobný způsob hry. V mnoha situacích stejně jako Argentinci nedodržovali pevnou obrannou linii tří až čtyř hráčů. Jejich rozestavení a systém hry byl také velmi variabilní. Dominantním rozdílem těchto mužstev byl způsob řešení ofensivních akcí, kdy se Argentina snažila prosadit spíše přes střed hřiště kombinační hrou a Mexičané naopak praktikovali křídelní hru s nakopávanými míči na štítového hráče Borgettiho.

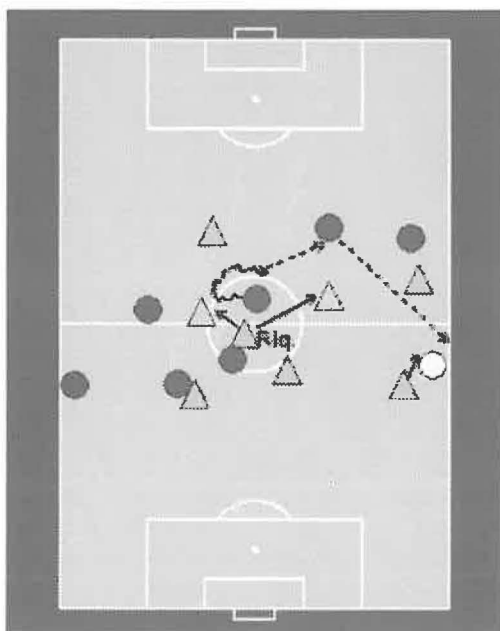
Obranná činnost

Přechodová fáze. Také v tomto utkání nebyla defensiva hlavní funkcí tohoto hráče. Herní pojetí Argentiny umožňovalo Riquelmemu plně se věnovat ofensivní činnosti svého mužstva. Hra Riquelmeho v těchto fázích spočívala v návratu do své pozice a následně zaujmout vhodné postavení v bloku hráčů.

Bránění v zformovaném postavení. V těchto fázích obranné činnosti měla funkce Riquelmeho mnohem vyšší váhu než v předchozím případě. Mužstvo Argentiny

v momentech, kdy byli Mexičané pevně v držení míče, zaujalo své pozice a jejich obranný blok narušoval rozehrávku soupeře od poloviny hřiště. Riquelme, jako středový hráč, vykrýval střed hřiště a zamezoval kolmé přihrávce středem hřiště. Riquelme neoplýval přehnanou fyzickou zdatností, nevyhledával osobní souboje, jeho hra v defenzivní činnosti spočívala zejména v poziční hře.

Obr. č 20 Typická herní situace

Popis situace: Po nezdařilém pokusu Argentiny se k odraženému míči dostává defenzivní štít Guargado. Snaží se postupovat s míčem a přihrát na střed hřiště, Riquelme k němu ihned přistupuje a donutí jej ke zpětné přihrávce na Marqueze. Riquelme přenechává hráče bez míče Cambiassovi a vystupuje opět proti hráči s míčem – Marquezovi. Ten volí přihrávku do křídelního prostoru, kde presují soupeře krajní hráči Argentiny a nutí jej k chybě.

Klíčové body:

- 1) Poziční hra
- 2) Komunikace a spolupráce s ostatními hráči

Dovednostní charakteristika. Následující dva diagramy č. 22 a č. 23 podávají kvantitativní podklad soubojů v obranné fázi hry Riquelmeho v tomto utkání. Riquelme svedl 10 soubojů, z nichž pouze 3 lze považovat za úspěšné.

Diagram č. 22 Soubojová aktivita

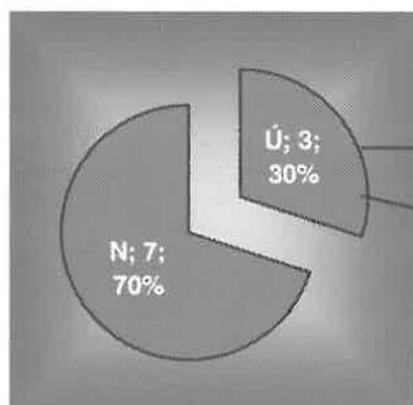
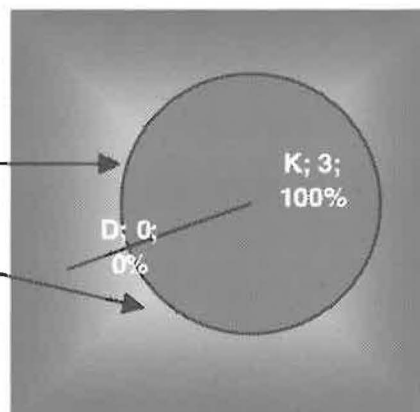

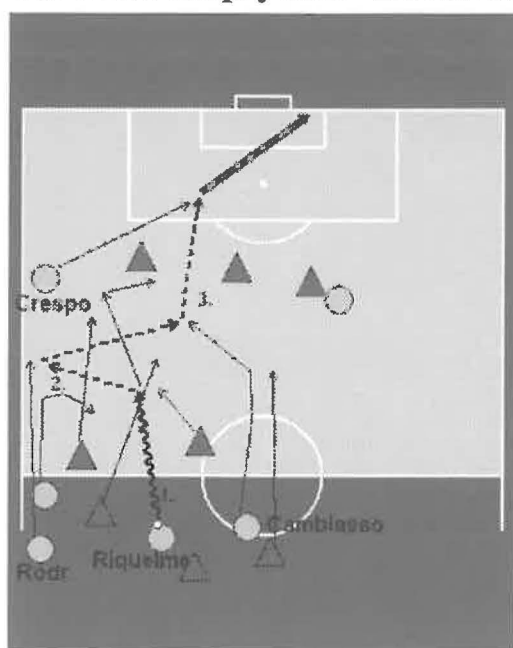
Diagram č. 23 Způsob provedení

Útočná činnost

Také v tomto utkání přebíral Riquelme veškeré dirigentské činnosti. Vynikal jako tvůrčí hráč s vynikajícím přehledem a vhodnou myšlenkou. Jeho předností byla především přesná přihrávka a správné načasování rozvoje útočné akce.

Obr č. 21 Postupný útok – 22. min utkání

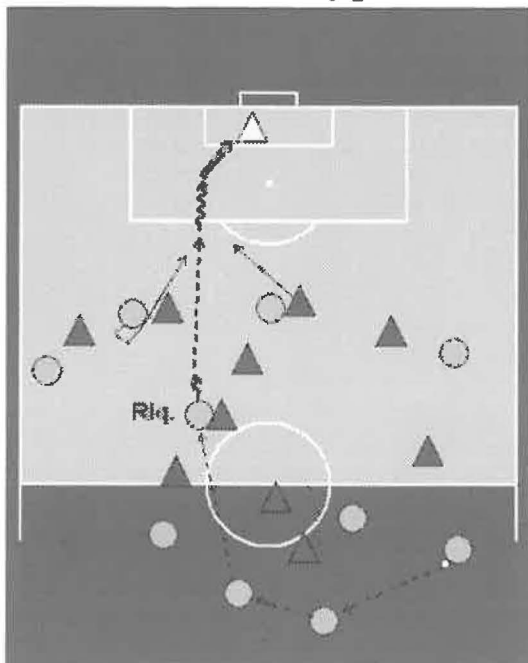

Popis situace: Riquelme si říká o přihrávku hluboko v poli, téměř na úrovni bránících hráčů Argentiny. Přijímá přihrávku a tempodriblinkem mezi dvěma protihráči se dostává na útočnou polovinu, kde jej bránící hráči soupeře blokují a Riquelme volí přihrávku do krajní zóny na Rodrigueze. Ten vyčkává a následně nachází uvolňujícího se Cambiassa, který přihrávkou z jedné za obránce vysílá do zakončení nabíhajícího Crespa. Riquelme tak byl na počátku perfektní akce Argentiny. Upoutal na sebe

nejprve několik hráčů soupeře a následně uvolnil místo pro nabíhajícího a přihrávajícího Cambiassa.

Rychlý protiútok. Do tohoto herního systému se Riquelme v tomto utkání nezapojil, respektive nebyla zaznamenána situace, v které by velkou měrou participoval na takto charakterizované útočné akci.

Obr. č. 22 Kombinovaný protiútok

Popis situace: Obránci Argentiny si vyměnili několikrát míč v horizontální ose hřiště z levé na pravou stranu. Ve chvíli, kdy se dostal míč k Heinzemu, Riquelme zareagoval a uvolnil se pro přihrávku. Heinze kolmou přihrávkou Riquelmeho nachází, ten si míč tělem přikreje a následně pustí tak, aby mohl pokračovat přímočaře v akci. Po krátkém driblunku vybízí přesnou kolmou přihrávkou mezi obránce nabíhajícího si Saviolu.

Klíčové body:

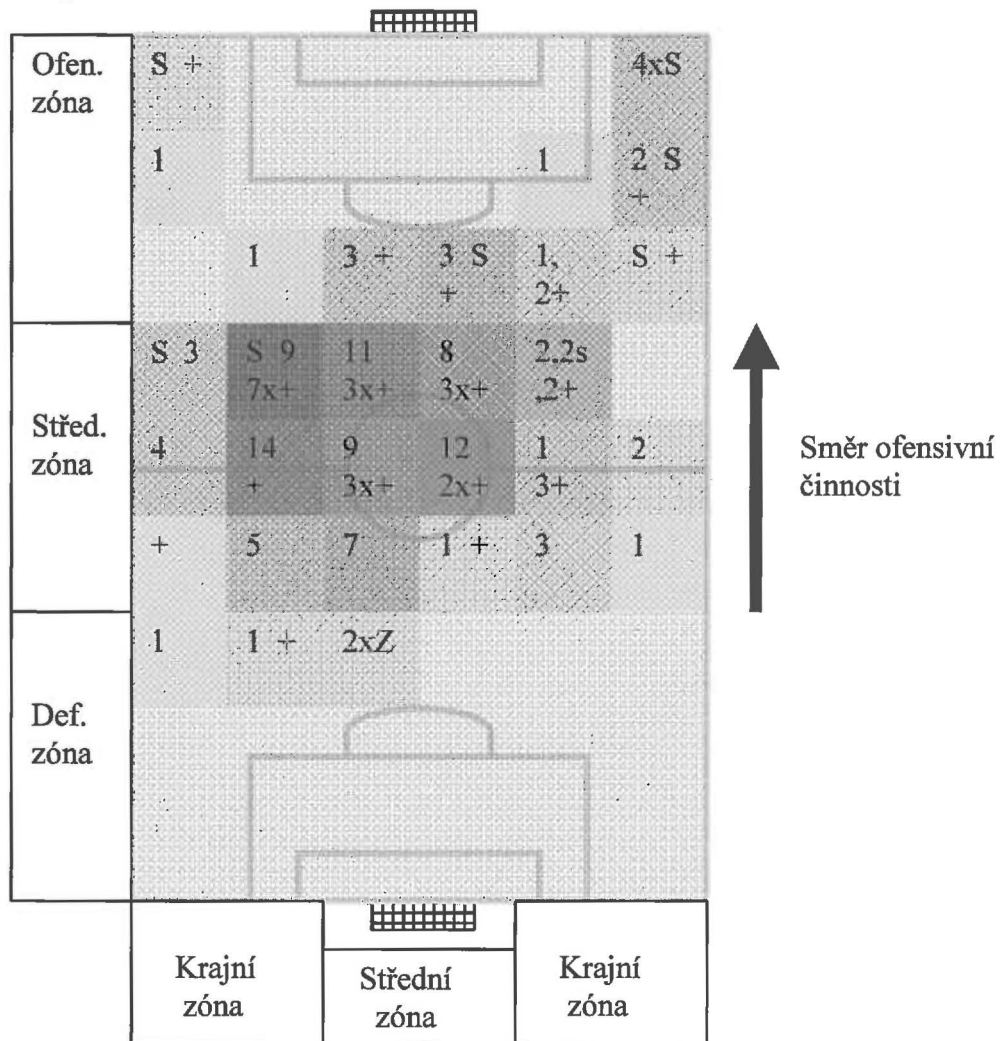
PÚ

- 1) Upoutání pozornosti soupeře – kontrola nad míčem
- 2) Přesná přihrávka
- 3) Spolupráce – vytvoření prostoru pro následnou finální přihrávku

KÚ

- 1) Vhodné načasování – timing
- 2) Krytí míče
- 3) Časovaná přesná kolmá finální přihrávka

Diagram č. 24 Akční radius

Dovednostní charakteristika

Přihrávky

- přesnost provedení
- časovaný kop - timing
- razantní kop vnitřní částí nohy
- kop vnitřním nártem s vnitřní a horní rotací

Diagram č. 24 Analýza přihrávek

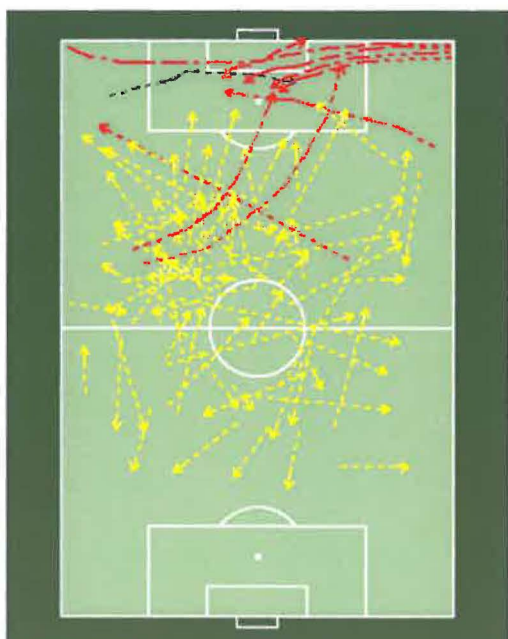
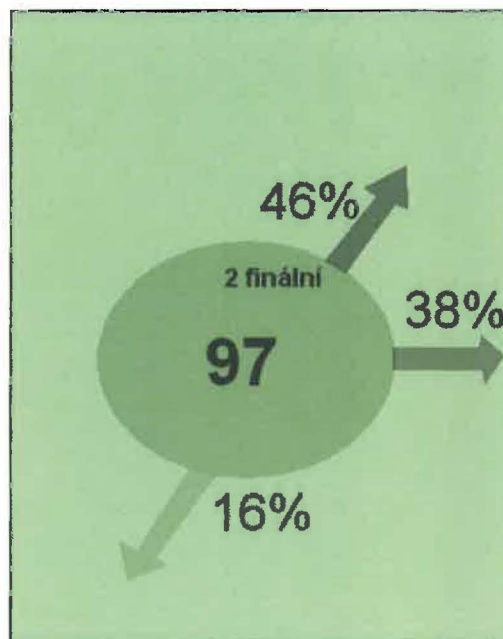

Diagram č. 25 Směr přihrávek

Riquelme v tomto utkání realizoval celkem 97 přihrávek, z nichž 46% směřoval vpřed, 38% příčně a 16% vzad (viz diagram. č. 19).. Diagram č. 18 demonstruje rozsáhlou plochu, ve které Riquelme přihrával. Přesnost realizovaných přihrávek byla 83 %.

Střelba

- kop přímým nártem
- přímý směr a mírná vrchní rotace

Obcházení

- klamání tělem
- precizní krytí míče

Spolupráce s jednotlivými hráči

Diagram č. 26 Realizované přihrávky

Diagram č. 27 Přijaté přihrávky

Riquelme se do defenzivní činnosti v tomto utkání zapojoval sporadicky, častěji až v momentě, kdy do hry zasáhl Almar a Riquelme převzal roli Cambiassa. Spolupracoval v těchto fázích většinou s druhým středovým hráčem. Spolupráce byla postavena zejména na organizaci a zformovaném postavení středových a krajních záložníků.

V ofenzivním směru byla spolupráce a vytváření mikrosituací dvojic a trojic hráčů klíčovou pro tuto fázi hry. Typická byla situace, kdy Riquelme navedl míč na střed hřiště, přihrál jej do krajní zóny Rodriguezovi, ten jako pravonohý hráč z levé strany naváděl míč na středové zóny, přičemž Riquelme se posunul do strany hřiště a vznikl tak prostor pro průnik nebo přihrávku (viz obr. č. 21).

Diagramy č. 26 a č. 27 ukazují na charakter spolupráce z pohledu realizovaných a přijatých přihrávek.

Sledovaný hráč: **Thorsten Frings**

Utkání: **Německo – Kostarika 4:2 (2:1)**

Obr. č. 23 Základní rozestavení Německa

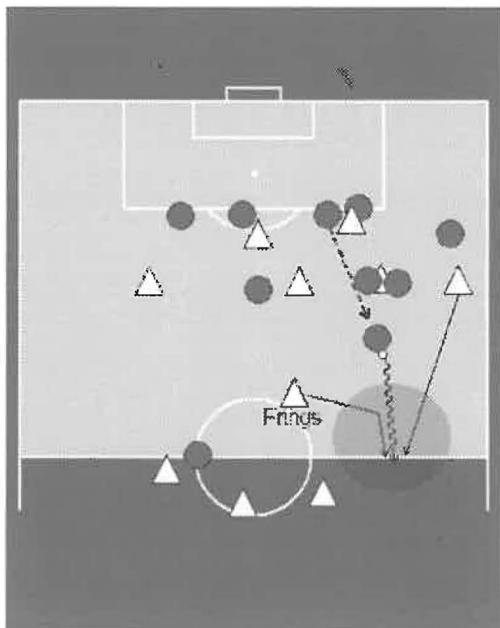

Trenér Německa Jürgen Klinsmann založil svou strategii v tomto utkání na rozestavení 4:4:2. V obranné fázi vycházel z postavení obranné a středové řady v linii s defenzivním playmakerem Fringsem. V útočné fázi působilo rozestavení značně variabilněji. Ofensiva byla podporována oběma krajními záložníky a obránci, ze středových hráčů se aktivněji do útočných akcí zapojoval Borowski. Kostarika vycházela v tomto utkání zejména z pevné defenzivní činnosti a ohrožovala německou defenzivu zejména z rychlých protiútoků, kde také v podobě dvou vstřelených branek ukázala svou sílu.

Obranná činnost

Přechodová fáze – bránění v nezformovaném postavení. Přerušit akci, případně zbrzdit útočné snažení soupeře, znamenalo pro Fringse jednu z hlavních funkcí v tomto utkání. Nezapojoval se aktivně do útočné činnosti, vyčkával na odražený míč a v případě ztráty míče zaujal pozici na středovém kruhu a podle situace reagoval na přihrávku nebo na driblujícího hráče a snažil se postupu soupeře zabránit. Snažil se zahustit střed hřiště a v případě, že byl jistěn obránci, zhodnotil situaci a podstoupil osobní souboj. Podobně jako Pirlo se snažil vytlačit hráče, případně donutit k přihrávce ze středové do krajní zóny hřiště.

Obr. č. 24 Typická herní situace při ztrátě míče na útočné polovině

Popis situace: Hráči Německa se snaží postupným útokem dostat před pokutové území Kostariky. Po několika přihrávkách dochází ke ztrátě v pravé zóně hřiště. K míči se dostává hráč Kostariky Wanchope a tempodriblikem se snaží proniknout na obrannou polovinu soupeře. V této fázi se Frings pohybuje na středovém kruhu. Pomalu přistupuje k hráči s míčem a to tak, že mu svým pohybem znemožní průnik a přihrávku na střed hřiště, zároveň jej má stále před sebou. Tímto pohybem Wanchopa brzdí a na polovině hřiště

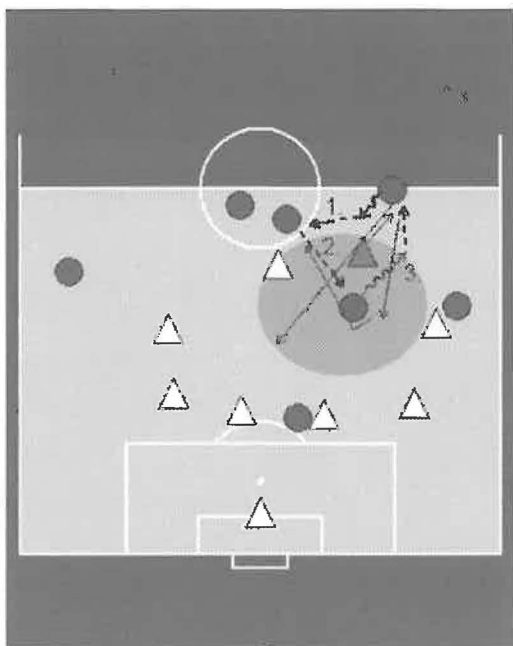
spolu s dobíhajícími Friedrichem konstruktivně zastavují útočné snažení tohoto hráče. Obdobná situace podobného charakteru se vyskytla v tomto utkání ještě několikrát.

Klíčové body:

- 1) Čtení hry
- 2) Nátlaková hra – ze středu do stran hracího pole
- 3) Konstruktivní odebrání míče
- 4) Kooperace s ostatními hráči

Bránění v zformovaném postavení. V těchto fázích utkání vytvářel Frings spolu s Borowskim blok a zhušťovali střed hřiště před vlastním pokutovým územím. Frings se pohyboval téměř vždy v těžišti hry nebo jeho blízkosti a vystupoval proti hráči s míčem až na úroveň středového kruhu. Před vlastním pokutovým územím plnil Frings úlohu jakéhosi sběrače míčů. Vytvářel trojúhelníkový blok spolu s obránci a případně podstupoval souboje. Fringse zdobila zejména výborná poziční hra v defenzivní činnosti. Značný byl pohyb zejména po horizontální ose, v mnoha situacích se dostával i do krajních zón hřiště. Nutno vyzdvihnout velmi dobrou organizaci hry Německa.

Obr. č. 25 Typická herní situace při bránění

Popis situace: Kostaričané jsou pevně v držení míče a snaží se kombinační hrou dostat přes bránící blok německých hráčů. Frings se neustále pohybuje v blízkosti těžiště hry a snaží se vystoupit proti hráči s míčem. Míč se přes třetího hráče dostává za záda Fringse, ten zareaguje a hned se snaží atakovat tohoto hráče. Donutí jej opět ke zpětné přihrávce a následně k přenesení hry.

Klíčové body:

- 1) Poziční hra – pohyb v blízkosti těžiště hry
- 2) Vystupuje proti hráči s míčem
- 3) Orientace v prostoru

Dovednostní charakteristika. Frings se presentoval jako hráč s kvalitním technickým potencionálem. V obranné fázi získával míč zejména předskočením, neméně často i skluzem. Také hru hlavou lze označit za přednosti tohoto hráče. Dovednosti a schopnosti v osobních soubojích z kvantitativního hlediska demonstrují diagramy č. 28 a 29.

Diagram č. 28 Soubojová aktivita

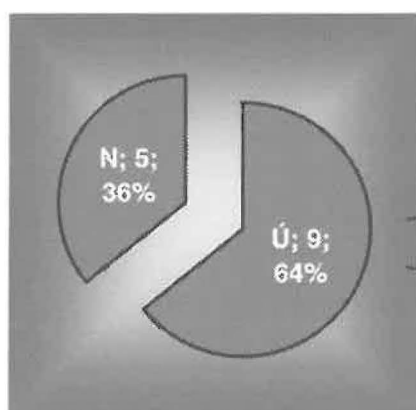
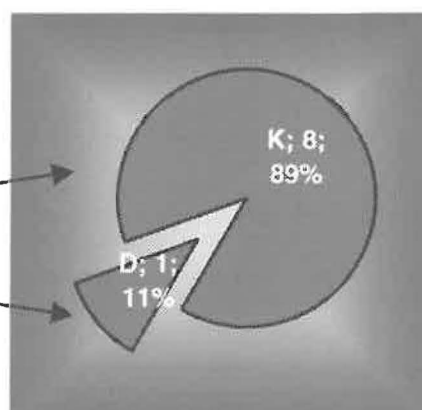

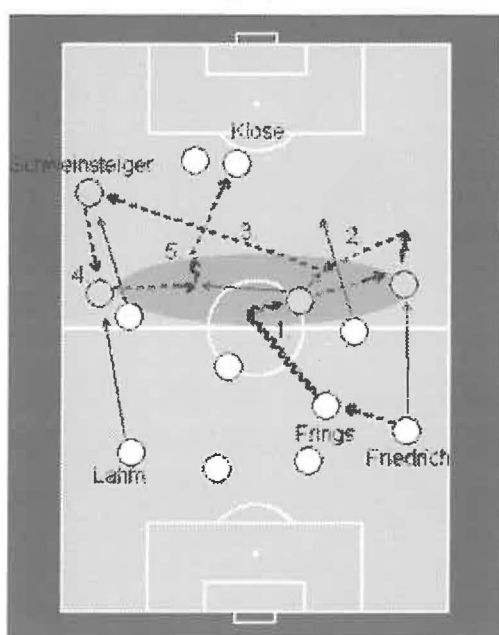
Diagram č. 29 Způsob provedení

Útočná činnost

Hra Fringse v útočné činnosti neměla takovou váhu pro německý tým jako ve fázi obranné. Zapojoval se zejména do zakládání protiútoků po získání míče. V ofensivní fázi na útočné polovině plnil funkci „spojky“ mezi pravou a levou stranou hřiště. Také prokázal schopnost kolmé přihrávky a smysl pro kombinační hru. Do pokutového území a do koncovky se téměř nezapojoval, pokud se snažil o ohrožení branky soupeře, volil střelu ze střední vzdálenosti a zde ukázal svůj ofensivní potenciál v podobě velmi pohledného gólu.

Obr. č. 26 Postupný útok – 23. min utkání

Popis situace: Frings dostává přihrávku od pravého krajního obránce Friedricha a vyvází míč na středový kruh, vrací jej zpět nabíhajícímu Friedrichovi, tomu je znemožněno přihrát kolmo vpřed, tak přihrává opět na střed Fringsovi. Frings dlouhou přihrávkou přenáší hru na levou stranu na Schweinsteigera a ten přihrává zpět Lahmovi. Mezitím se Frings přesunul blíže k levé straně a přijímá přihrávku od Lahma a následně kolmicí nachází Kloseho. Tato situace charakterizuje zejména funkci Fringse

v horizontálním přenášení hry při postupném útoku Německa.

Kombinovaný útok. Do tohoto herního systému se Frings v tomto utkání nezapojil, respektive nebyla zaznamenána situace, v které by velkou měrou participoval na takto charakterizované útočné akci.

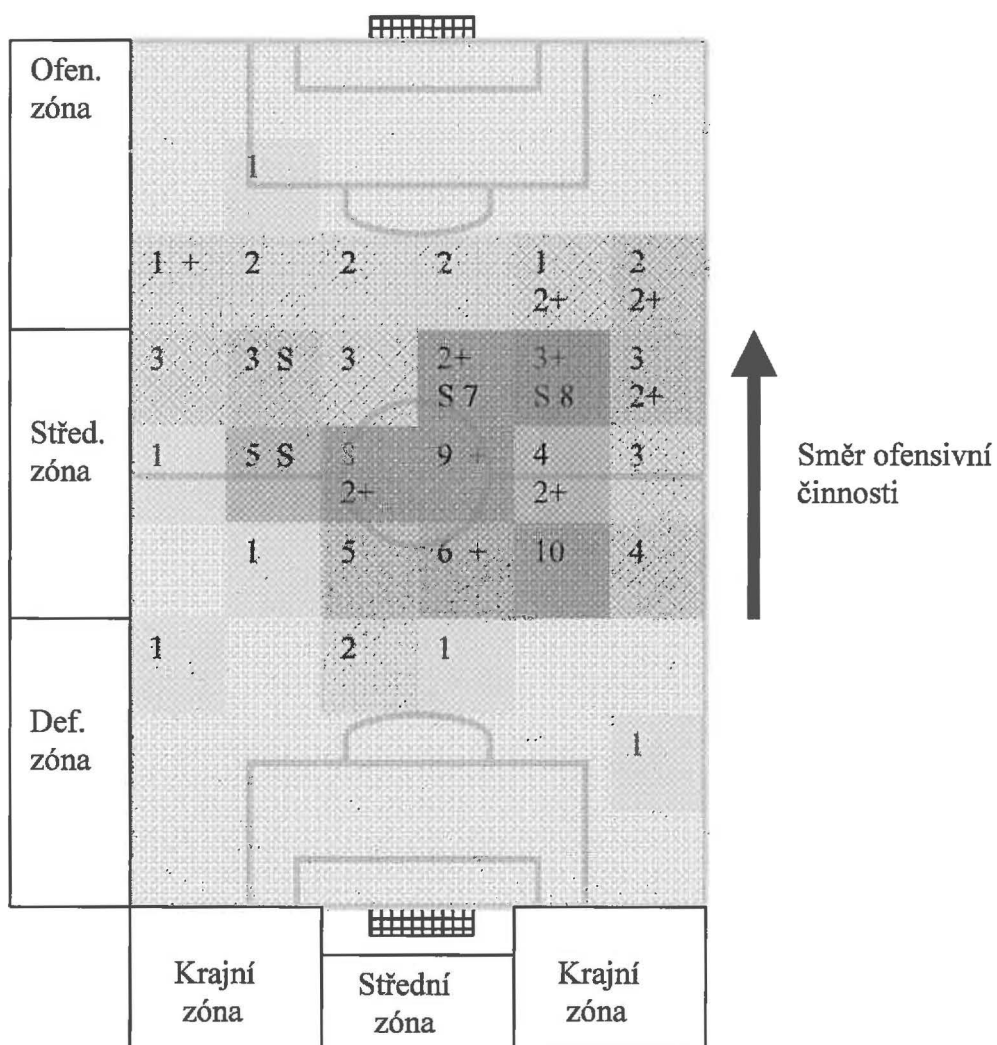
Rychlý protiútok. Do tohoto herního systému se Frings v tomto utkání nezapojil, respektive nebyla zaznamenána situace, v které by velkou měrou participoval na takto charakterizované útočné akci.

Klíčové body:

PÚ

- 1) Akční radius – po horizontální ose
- 2) Přesná dlouhá přihrávka
- 3) Moment překvapení
- 4) Přesná kolmá přihrávka

Diagram č. 30 Akční radius

Dovednostní charakteristika

Přihrávky

- přesný kop vnitřním nártem

Diagram č. 31 Analýza přihrávek

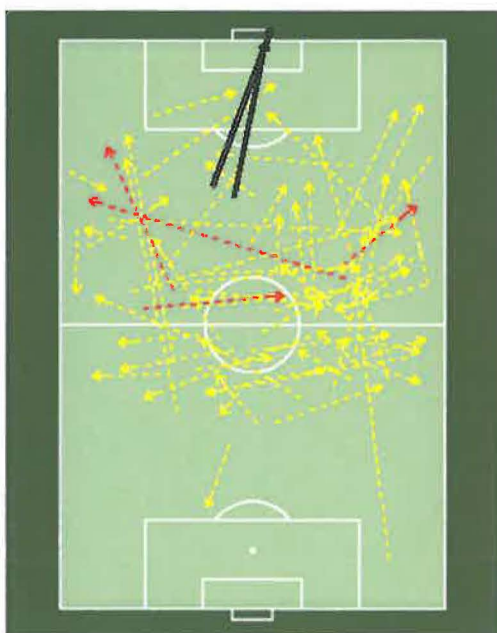
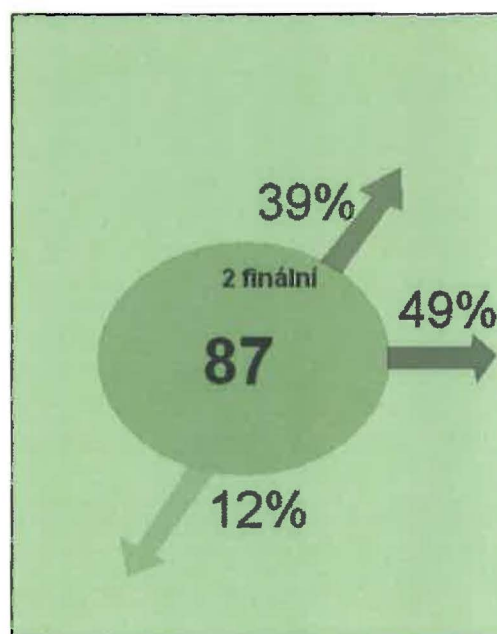

Diagram č. 32 Směr přihrávek

Frings v tomto utkání realizoval celkem 87 přihrávek, z nichž 39% směřoval vpřed, 49% příčně a 12% vzad (viz diagram. č. 4). Frings se presentoval zejména přesností realizovaných přihrávek, v tomto utkání se jednalo o 95% přesných přihrávek.

Střelba

- precizně provedený kop čistým nártem
- mírná vnější rotace
- střela přímým nártem z jedné

Obcházení

- naznačení protipohybu před převzetím míče
- klamání tělem

Diagram č. 33 Realizované přihrávky

Diagram č. 34 Přijaté přihrávky

V defenzivní činnosti vytvářel Frings spolu s Borowskim obranný blok, přičemž Frings podstupoval řadu soubojů. V nezformovaném postavení byla obranná činnost Fringse založena zejména na spolupráci s krajními obránci a záložníky. Vznikaly tak mikrosituace v krajních zónách hřiště, ve kterých bylo snahou odebrat míč soupeři.

V ofenzivní fázi hry se jednalo o spolupráci krajních hráčů s Fringsem, který od nich přebíral přihrávky a zároveň následně zakládal kombinaci. Charakteristická byla také hra Fringse v krajních zónách, tato hra byla dána zejména výměnou funkcí mezi krajním a středovým hráčem.

Sledovaný hráč: **Thorsten Frings**

Utkání: **Německo – Portugalsko 3:0 (0:0)**

Obr. č. 27 Základní rozestavení Německa

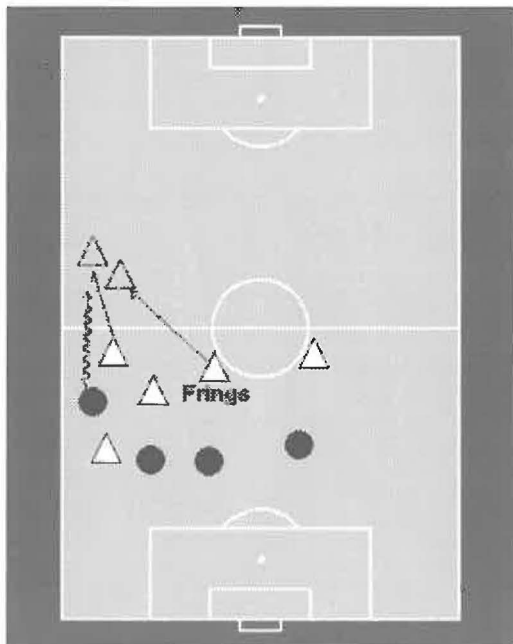

I v tomto utkání nastoupilo mužstvo Německa v rozestavení se čtyřmi obránci, čtyřmi středovými hráči a dvěma útočníky. Frings plnil opět roli středního spíše defenzivního hráče. Utkání sice Německo zvládlo podle vyjádření branek celkem jednoznačně, ale technická vyspělost a organizace hry Portugalců německým hráčům znatelně průběh utkání ztížila. Portugalci nastoupili v obdobném rozestavení (4:4:2) jako němečtí hráči. Jejich hra byla velmi variabilní, hráči plnili v některých fázích, zejména ofenzivních, odlišné funkce než které jim určuje základní rozestavení.

Obranná činnost

Přechodová fáze – bránění v nezformovaném postavení. V těchto fázích plnil Frings stejnou úlohu jako v předchozím utkání. V případě snahy soupeře o rychlý protiútok se snažil vytlačit hru soupeře do krajní zóny hřiště a následně zdvojit a zbrzdil driblujícího hráče.

Obr. č. 28 Typická herní situace

Popis situace: Po ztrátě míče mužstva Německa na útočné polovině, se snaží proniknout individuální akcí v křídelním prostoru krajní záložník Portugalců. Frings, jako hráč z minimální části zasahující do ofensivní hry, čeká na podobnou situaci a spolu s krajním obráncem blokuje driblujícího hráče a získávají míč. Frings se velmi dobře pohybuje pozičně, tento pohyb umožňuje zdvojit hráče a tím zamezit průniku soupeře.

Klíčové body:

- 1) Poziční hra
- 2) Timing – vhodné načasování momentu
- 3) Čtení hry
- 4) Spolupráce s krajními hráči

Bránění v zformovaném postavení. V tomto utkání bylo podstatně více situací, kdy byli Frings a jeho spoluhráči nuceni se zatáhnout do defenzivní činnosti. V případě pevného držení míče Portugalci, vytvořili němečtí hráči blok na polovině hřiště, V některých fázích se dostávali až před vlastní pokutové území. V obou případech se Frings pohyboval před dvěma středovými hráči. Vystupoval proti hráčům s míčem, ale jeho hra plnila funkci spíše pozičního charakteru. V případě, že podstoupil osobní souboj, jednalo se o krajní případ, kdy musel situaci řešit takovýmto způsobem.

Obr. č. 28 Herní situace při bránění – 69. min utkání

Popis situace: Německý blok je ve zformovaném postavení a stažen hluboko na své obranné polovině. Portugalský středový hráč přihrává kolmou přihrávkou na C. Ronaldo, který je v pozici mezi středovými obránci Německa. Nowotny se jej snaží atakovat a zároveň Frings spolu s krajním záložníkem Schneiderem zhušťují prostor a donutí Ronaldo k chybě. K míči se dostává Frings a zakládá útočnou akci Německa.

Klíčové body:

- 1) Zformované postavení – vystupuje proti hráči
- 2) Poziční hra – zhušťování prostoru před vlastním pokutovým územím
- 3) Spolupráce s ostatními hráči

Dovednostní charakteristika. Frings i v tomto utkání prokázal velmi dobré řešení osobních soubojů v obranných situacích. Čekal na vhodný okamžik k zákroku, hrál velmi dobře tělem a prokázal i velmi dobrou hru hlavou. Dovednosti a schopnosti v osobních soubojích z kvantitativního hlediska demonstrují diagramy č. 35 a 36.

Diagram č. 35 Soubojová aktivita

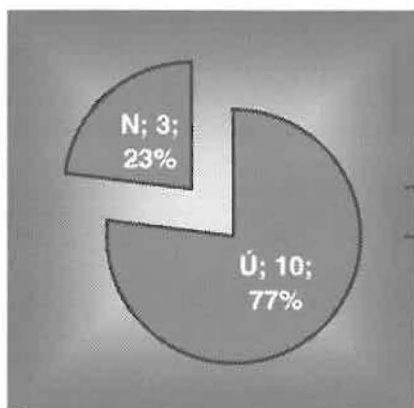
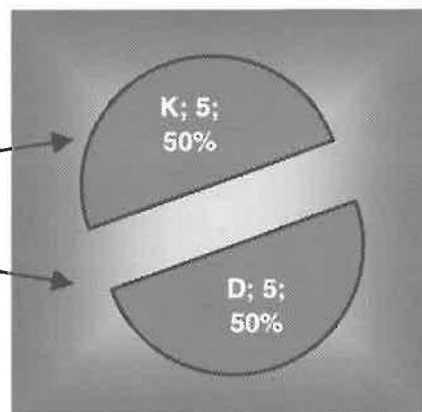

Diagram č. 36 Způsob provedení

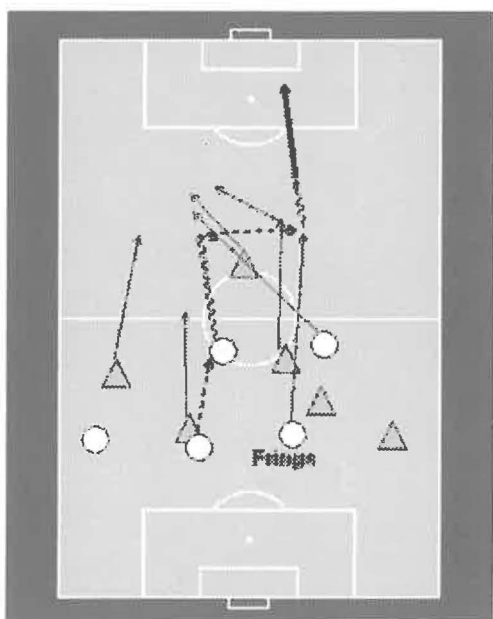

Útočná činnost

V tomto utkání byla podpora útočné činnosti z pohledu Fringse minimální. Útočnou fází podporoval hned v jejich zárodku, převážně po získání míče se snažil rozehrát a tím dal základ útočnému snažení, tímto momentem pro něho však ofensivní činnost končila.

Postupný útok. Nebyla zaznamenána situace, v které by Frings velkou měrou participoval na takto charakterizované útočné akci

Obr. č. 29 Rychlý protiútok – 43. min utkání

Popis situace: Snahou Portugalců bylo dostat se středem před branku soupeře, tato snaha je však přerušena a k míči se dostává Sebastian Kehl, ten vyváží míč, obránci Portugalců couvají a snaží se ho zbrzdit. Pravý záložník Schweinsteiger sbíhá na střed a tím uvolní prostor, do kterého vbíhá Frings. Kehl zasekává míč a přihrává nabíhajícímu Fringsovi, ten po krátkém driblinku střílí.

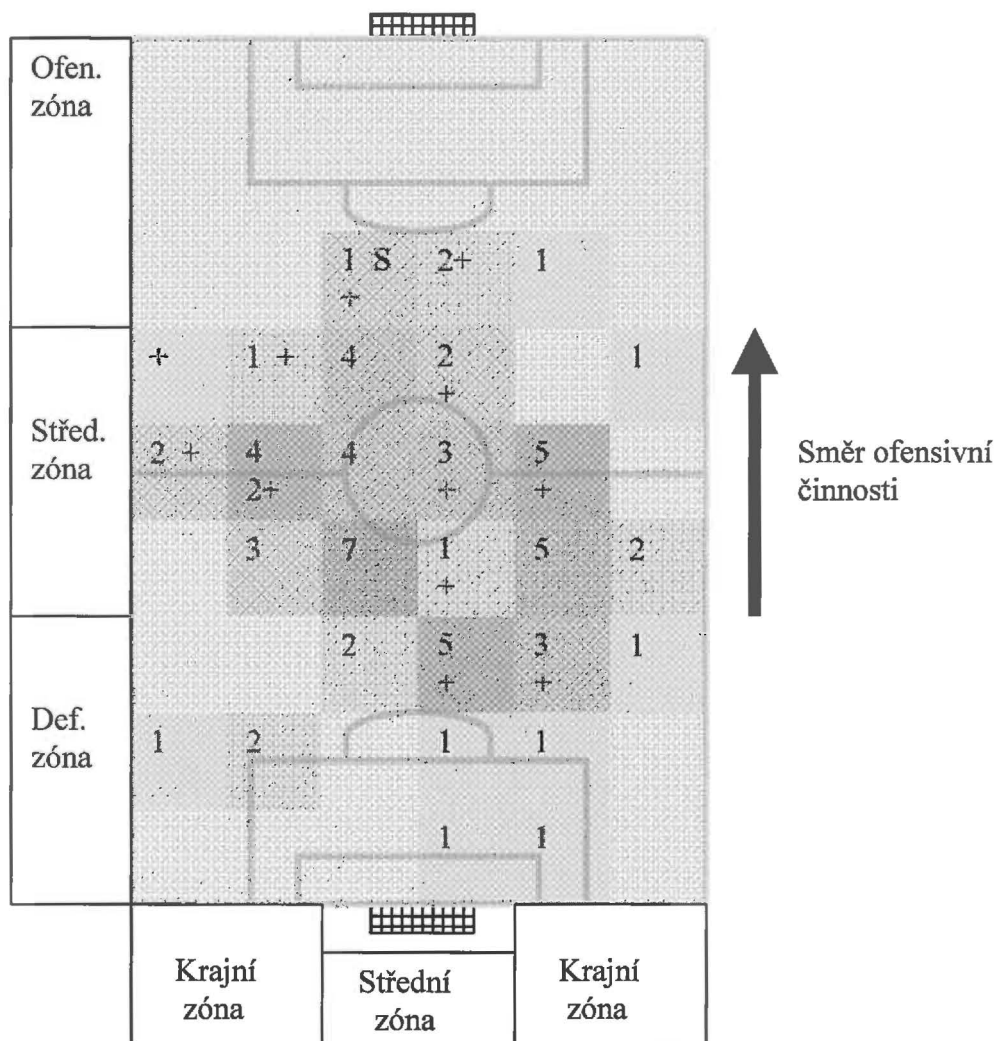
Kombinovaný útok. Do tohoto herního systému se Frings v tomto utkání nezapojil, respektive nebyla zaznamenána situace, v které by velkou měrou participoval na takto charakterizované útočné akci.

Klíčové body:

RP

- 1) Orientace – z obranné fáze do útočné
- 2) Spolupráce s ostatními hráči

Diagram č. 37 Akční radius

Dovednostní charakteristika

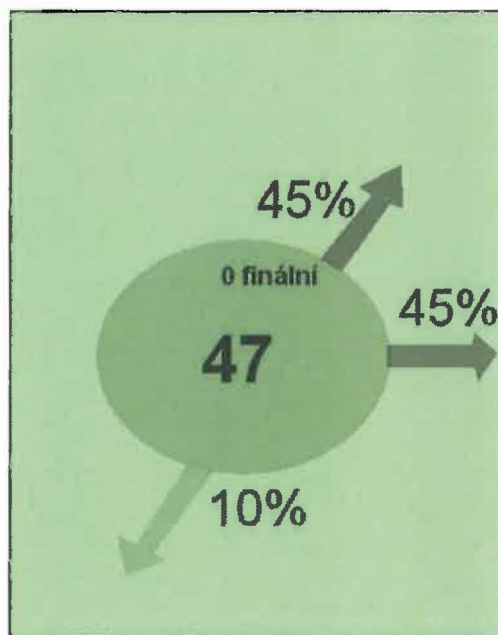
Přihrávky

- přesnost provedení
- časovaný kop – timing
- kom přímým nártem

Diagram č. 38 Analýza přihrávek

Diagram č. 39 Směr přihrávek

Frings v tomto utkání realizoval celkem 47 přihrávek, z nichž 45% směřoval vpřed, 45% příčně a 10% vzad (viz diagram. č. 4). Frings se presentoval zejména přesností realizovaných přihrávek, v tomto utkání se jednalo o 92% přesných přihrávek.

Střelba

- precizně provedený kop čistým nártem
- mírná vnější rotace

Obcházení

- naznačení protipohybu před převzetím míče
- klamání tělem

Diagram č. 40 Realizované přihrávky

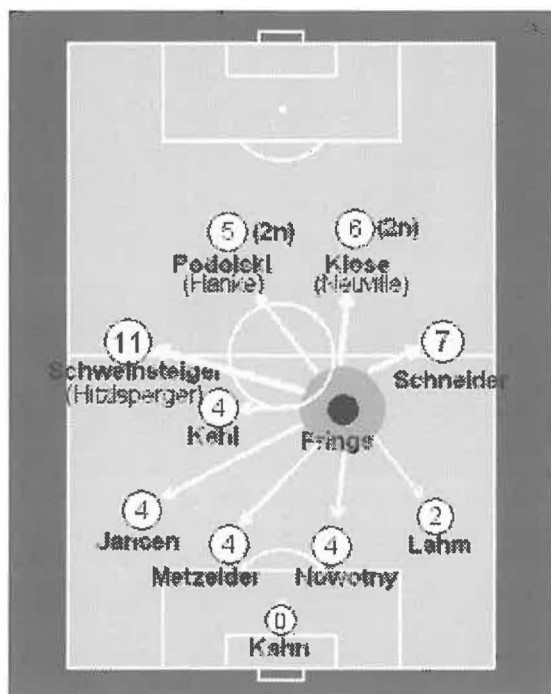

Diagram č. 41 Přijaté přihrávky

I v tomto utkání participoval Frings v různých situacích obdobným způsobem jako v předchozím utkání. V defenzivní činnosti vytvářel Frings spolu s Kehlem obranný blok, přičemž Frings podstupoval řadu soubojů. V nezformovaném postavení byla obranná činnost Fringse založena zejména na spolupráci s krajními obránci a záložníky (viz. obr. č. 28)

V ofenzivní fázi hry se jednalo o spolupráci krajních hráčů s Fringsem, který od nich přebíral přihrávky a zároveň následně zakládal kombinaci. Spolupráce v těchto fázích spočívala zejména na poziční hře, kdy Frings tím, že se nezapojoval tak aktivně do útoku, vytvářel prostor pro hráče s ofenzivnějším pojetím hry.

6. Aplikace do praxe

Teoretická východiska

• Taktická příprava – obranná fáze hry

- Nácvik a zdokonalení speciálních HČJ a HK typických pro centrální část hřiště
- Obsazování hráče s míčem/bez míče
- Obsazování prostoru
- Poziční hra – zpomalování protiútku soupeře, ze středu do kraje hřiště
- Blokování a zachytávání přihrávek směřujících za obrannou linii
- Čtení hry – příprava situace pro vhodný okamžik k odebrání míče soupeři
- Spolupráce ve skupinách hráčů při obranných HK a typických situacích (vzájemné zabezpečování, zdvojování a přebírání hráčů)
- Zhušťovat prostor v těžišti hry a před vlastním pokutovým územím

• Technická příprava – obranná fáze hry

- Konstruktivní odebrání míče předskočením, vypíchnutím, skluzem a zablokováním

• Taktická příprava – útočná fáze hry

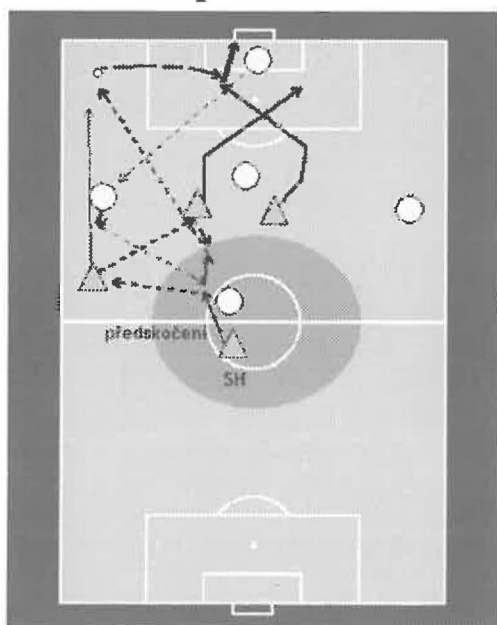
- Rychlé zakládání útoku po vyhraném osobním souboji, respektive zachycené přihrávce.
- Kolmá přihrávka za obranu po jednoduché kombinaci skupiny hráčů
- Spolupráce skupiny hráčů – výměna místa, vytvářet možnosti přihrávek pro koncové hráče
- Vytváření „momentu překvapení“ při útočení častou změnou těžiště hry
- Orientace – přechod z obranné do útočné fáze hry

- **Technická příprava – útočná fáze hry**

- Střelba ze střední vzdálenosti po vedení i po přihrávce
- Přebírání míče obratem, obcházení soupeře
- Přesná přihrávka na krátkou i dlouhou vzdálenost

Praktická východiska

Cvičení 1. - předskočení

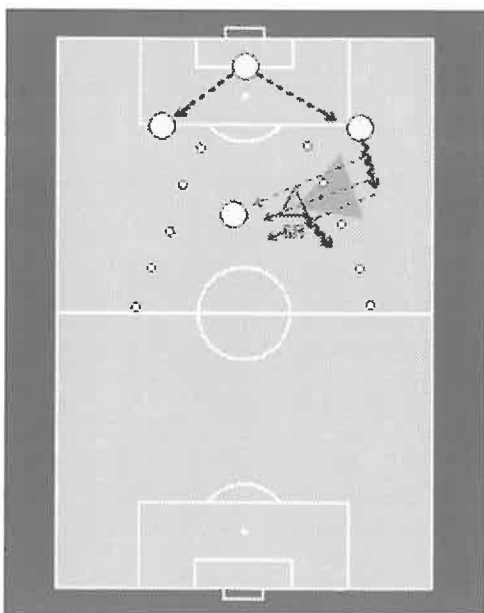
Popis:

1. Výhoz na jednoho z krajních obránců
2. Po driblinku přihrávka na střed
3. Souboj – předskočení
4. Kombinace trojice hráčů + přihrávka do křídelního prostoru
5. Centr do pokutového území na nabíhající útočníky

Klíčové body nácviku:

- timing – vhodné načasování
 - konstruktivní odebrání míče
- přesná přihrávka do křídelního prostoru na nabíhajícího hráče

Cvičení 2 – obranné postavení

(přeruší hru), považuje se situace za úspěšně vyřešenou

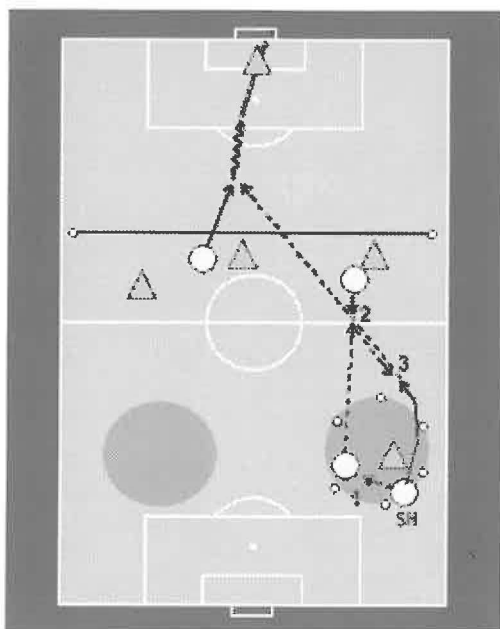
Klíčové body nácviku:

- orientace v prostoru
- snažit se vytlačit driblujícího hráče do krajní zóny hřiště
- správné obranné postavení v trajektorii přihrávky

Popis:

1. Výhoz (přihrávka) na hráče v krajním prostoru
2. Hráč v prostoru dribluje a snaží se o přihrávku na střed hřiště nebo pokračuje v driblinku směrem vpřed
3. Úkolem středového hráče je zamezit přihrávce od driblujícího hráče na střed hřiště na nabíhajícího hráče
4. Pokud hráč zamezí přihrávce tím že donutí hráče driblovat na polovinu hřiště nebo odebere míč dříve

Cvičení 3 – přechod z defenzivní do ofenzivní činnosti

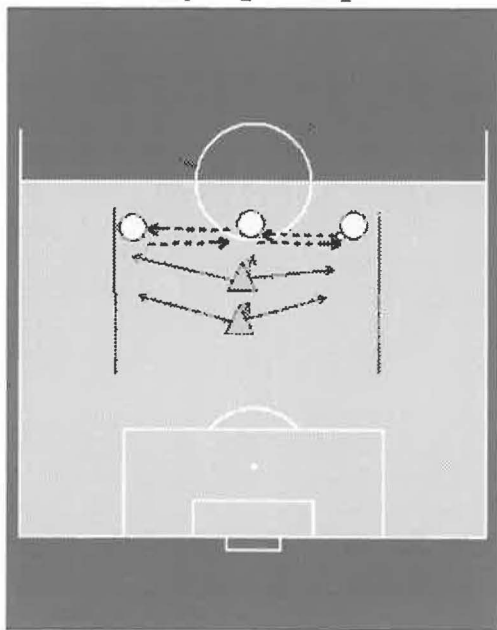
Popis:

1. Hra 2:1 ve vyznačeném prostoru, osamocený hráč v držení míče
2. Bránící hráči se snaží získat míč. Ihned po získání míče přihrávka na sbíhajícího útočníka.
3. Ten sklepává na třetího a kolmá přihrávka za obránce na nabíhajícího koncového hráče
4. Obránci drží hloubku hřiště pouze po vyznačenou linii.

Klíčové body nácviku:

- konstruktivní odebrání míče
- přesná kolmá přihrávka za obrannou linii

Cvičení 4 – vystupování proti hráči s míčem

Popis:

1. Tři útočící hráči si přihrávají libovolně mezi sebou na vzdálenost cca 5m.
2. Bránící hráči jsou v postavení za sebou, první z nich se snaží kopírovat míč a vystupovat proti hráči s míčem. Druhý bránící hráč vystupuje proti nejbližšímu hráči, kterému je možno přihrát.

Klíčové body nácviku:

- správné obranné postavení
- rychle reagovat na přihrávku

Cvičení 5 – zdvojování

k hráči s míčem.

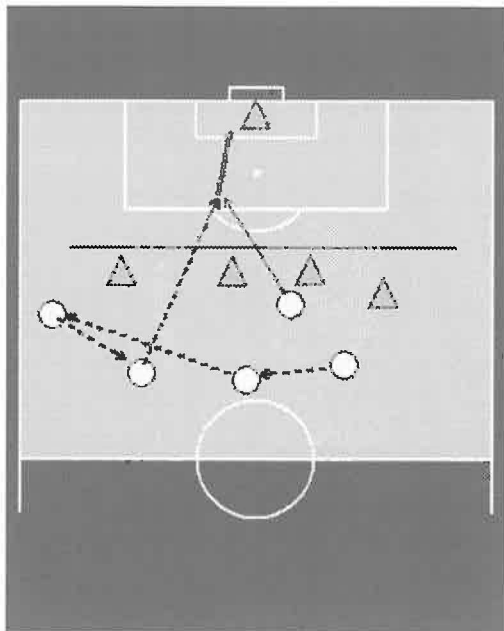
Popis:

1. Obranný blok v postavení před vlastním pokutovým územím.
2. Hráč přihrává ze středového kruhu míč do nohy na nabízející se útočníky.
3. Úkolem středových hráčů je zamezit přihrávce a případně zdvojit protihráče s míčem a konstruktivně jej odebrat.

Klíčové body nácviku:

- správné postavení v obranném bloku
- reagovat na přihrávku, včasně přistupovat

Cvičení 6 – kolmá přihrávka

obraného bloku a směru těžiště hry.

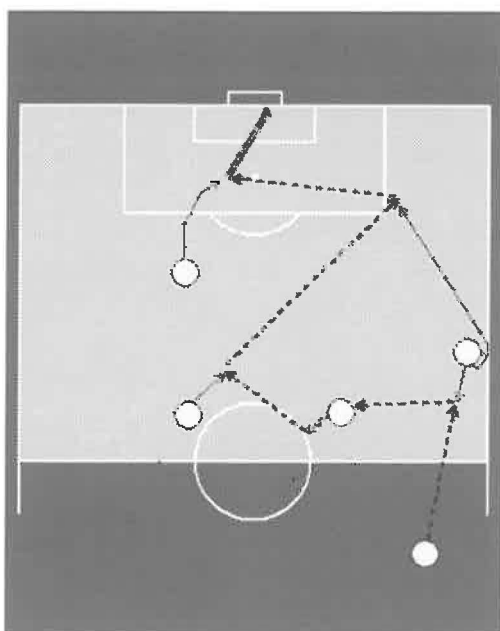
Popis:

1. Hra 5:4, útočníci si přihrávají do šíře hřiště
2. Obránci se snaží držet obranný blok po vyznačenou linii.
3. Ve správný okamžik si říká útočník o přihrávku a středový hráč jej nachází kolmou přihrávkou mezi obránci

Klíčové body nácviku:

- spolupráce útočníka se středovým hráčem
- správné načasování – timing
- náběh útočníka proti směru pohybu

Cvičení 7 – kombinace přes křídelní prostor

se najít nabíhajícího útočníka

Klíčové body nácviku:

- timing – vhodné načasování přihrávek
- přesnost provedení

Popis:

1. Krajní obránce přihrává krajnímu záložníkovi, který si sbíhá pro míč. Z první jej sklepává na jednoho ze středových hráčů
2. Krajní záložník ihned po odehrání se otáčí a nabíhá si podél postranní čáry pro přihrávku.
3. Míč se následně dostává na druhého středového hráče a ten nachází nabíhajícího si krajního hráče.
4. Krajní záložník následně centruje, snaží

7. Závěrečná část

7.1 Diskuze

Tento výzkum nám vytvořil konkrétní pohled na pojetí hry středového záložníka elitní výkonnosti. Z výzkumu vyplynulo, že různí hráči plní tuto hráčskou funkci, mají společné základní prvky plnění ve hře, přesto odlišné taktické prvky a osobnostní charakteristiky mohou tuto pozici utvářet do poněkud individuálně odlišného pojetí.

Z pohledu srovnání jednotlivých hráčů je nutné vycházet zejména ze základního rozestavení, zejména jeho variability a taktického pojetí hry. Mužstvo Itálie nastoupilo v obou sledovaných utkáních v rozestavení 4:4:2, Pirlo v obou případech zaujímal pozici defenzivněji hrajícího záložníka. Obdobnou pozici v obdobném rozestavení zaujímal Frings v německém mužstvu. Poněkud odlišnou funkci plnil Riquelme v mužstvu Argentiny, která taktéž v obou sledovaných utkáních nastupovala v rozestavení 4:4:2. I přes velikou variabilitu hry lze posuzovat funkci Fringse a Pirlo jako defenzivněji laděnou a funkci Riquelmeho jako funkci ofenzivněji stavěného hráče.

Každý hráč byl sledován ve dvou utkáních, z toho pokaždé v jednom s relativně slabším soupeřem a jednou s relativně více kvalitním soupeřem. Zde bylo také možné najít rozdíly v herním pojetí. Např. Pirlo v utkání s Ghanou nastoupil jako jediný defenzivní štít Italů, ve finálovém utkání se jeho charakter hry změnil vzhledem k tomu, že v této pozici jej doplnil ještě jeden hráč. Pirlo v utkání s Ghanou se zapojoval více do ofenzivní činnosti, o čemž svědčí i akční radius hráče v porovnání s utkáním Itálií. Pirlo se v tomto utkání pohyboval nejčastěji ve střední středové zóně, přičemž jeho aktivita byla zaznamenána ve větší míře i v zóně ofenzivní. V utkání s Itálií byl radius tohoto hráče směřován převážně do středové a defenzivní části hřiště, z čehož lze usoudit odlišné herní pojetí v těchto dvou utkáních a to vzhledem k taktice a charakteru hry soupeřícího družstva. Z horizontálního a vertikálního pohledu byl akční radius v prvním utkání rovnoměrný vzhledem k šířce a délce hřiště. Ve druhém sledovaném utkání se Pirlo do hry zapojoval spíše na levé straně hřiště.

Podobný fakt lze přisoudit i hře Fringse vzhledem k porovnání obou sledovaných utkání. Celkový pohled na akční radius v utkání s Kostarikou v porovnání s utkáním s Portugalskem, se znázorňuje větší zapojení do ofensivní části hry. Při pohledu na hru Riquelmeho nedocházelo v porovnání obou utkání ke značnému rozdílu. Jeho herní aktivita s míčem byla situována zejména ve středové a levé části středové zóny. V každém případě akční radius u všech hráčů zasahuje do všech zón hřiště, tím lze usoudit obrovský potenciál jak v ofensivní, tak defenzivní činnosti středového záložníka.

V defenzivní činnosti se nejvíce do hry zapojovali zejména Pirlo a Frings. Oba dva hráči se prezentovali perfektní pozicií hrou. Ve fázi, kdy nebyl zformován obranný blok jejich mužstva, byla zpozorována jejich snaha vytlačit hru soupeře ze středu do krajní zóny hřiště a zde individuálně nebo v spolupráci s krajním hráčem přerušit soupeřovu akci. Riquelme v porovnání s těmito hráči v těchto fázích neplnil úlohu aktivně bránícího hráče. Byly také zpozorovány rozdíly v dovednostní charakteristice. Pirlo celkově za obě dvě utkání podstoupil 21 soubojů, z nichž 17 bylo úspěšných a 14 konstruktivním způsobem. Frings podstoupil ve sledovaných utkáních celkem 27 osobních soubojů, přičemž jich 19 bylo úspěšně provedených a 13 konstruktivním způsobem. Riquelme podstoupil celkem za obě dvě utkání 12 soubojů, z nichž 4 byly úspěšné a všechny provedeny konstruktivně. Tato čísla nám dokládají některé rozdíly v herním pojetí v defenzivní činnosti jednotlivých fázích. Nejvíce soubojů podstoupil Frings, což bylo způsobem hry tohoto hráče. Frings plnil úlohu klasického defenzivního štítu a byl jakýmsi rozrážedem akcí soupeře. U tohoto hráče na rozdíl od Pirla a Riquelmeho byla zpozorována hra hlavou, u Riquelmeho téměř žádná. Naopak Pirlo se snažil spíše využívat pozicií bránění a nesnažil se za každou cenu podstupovat osobní souboj a když se rozhodl jej podstoupit, ve veliké většině uspěl. To poukazuje na vynikající timing a zhodnocení vzhledem k podstoupení osobního souboje tohoto hráče. Lze usoudit, že není rozhodující celkový počet podstoupených soubojů, ale zejména jejich procentuální úspěšnost.

Výzkum poukázal také na nepostradatelnou funkci středního záložníka v ofensivní fázi hry. I přes defenzivnější postavení Pirla a Fringse byla upozorována velmi významná funkce těchto hráčů zejména v zakládání a vedení útočných akcí. Opět je nutné brát pohled na taktickou stránku jednotlivých mužstev. Např. ve hře Pirla považuji za velmi zajímavé to, že v momentě zakládání útočných akcí si chodil pro míč až na úroveň obránců, následně kolmou přihrávkou zakládal útočnou akci. Frings se zapojoval do zakládání útočných akcí obdobným způsobem, jen aktivita v této fázi nebyla tak markantní jako v případě Pirla. Riquelme se taktéž podílel na zakládání útoku svého mužstva jen s tím rozdílem, že si nechodil pro míč tolik do hloubky hřiště, ale přihrávku přijímal blíže k brance soupeře.

Ozdobou hry středových záložníků by měla být tvořivost a přihrávka. Na tento aspekt jsem se pokusil zaměřit i v této práci a byly získány zajímavé informace jak z pohledu provedení směru, tak úspěšnosti realizovaných přihrávek. Pirlo v utkání s Ghanou realizoval 65 přihrávek, z nichž převážnou většinu směřoval vpřed (45%) a příčně (36%). Ve druhém utkání jich realizoval 70 i s prodloužením, dle mého názoru je ale nutné opět zmínit procentuální vyjádření směru přihrávek, kdy ze 47% přihrával vpřed a z 39% příčně. Podobně jsou na tom i ostatní sledovaní hráči. Riquelme v utkání s Pobřeží Slonoviny přihrál 34% přihrávek vpřed a 37% příčně. Absolutně nejvíce přihrávek realizoval Riquelme v utkání s Mexikem, celkem 97x, ale i v tomto utkání byly zaznamenávány přihrávky v prodloužení. 46% směřoval před a 38% příčně. Frings ve srovnání s výše zmíněnými hráči přihrával nejméně častěji, ale v procentuálním vyjádření směru přihrávek taktéž směřoval většinu přihrávek vpřed a příčně. Tato čísla potvrzují dirigentskou schopnost středových hráčů s velkým potenciálem pro kolmou přihrávku. Zvláště u hráčů defenzivnějšího charakteru, jakými jsou Pirlo a Frings, jsou tato čísla celkem překvapivým ukazatelem.

Při sledování spolupráce s jednotlivými hráči v utkání bylo zjištěno, že všichni sledovaní hráči spolupracovali odlišným způsobem. Pirlo nejvíce spolupracoval s druhým středovým hráčem, Riquelme se středovým a krajním záložníkem. Frings

naopak s druhým středovým hráčem a nejvíce s pravým krajním obráncem. V tomto pohledu považují na nutné brát ohled na herní pojetí jednotlivých mužstev a funkcí hráčů v jejich herním systému.

Na základě výsledků výzkumu se pokusím definovat základní požadavky na hráčskou funkci krajního záložníka do následujících bodů:

- variabilitnost – schopnost se přizpůsobit různým taktickým prvkům a různému rozestavení hráčů
- univerzálnost – řešení herních situací v ofensivnějším i defenzivnějším pojetí
- výborná fyzická připravenost
- schopnost se vyváženě zapojovat do útočných a obranných činností
- útočné a obranné činnosti na vynikající úrovni
- poziční hra – vytváření si vhodného postavení pro následnou útočnou a obrannou činnost
- střelba ze střední vzdálenosti
- přesnost přihrávek
- timing – vhodné načasování přihrávky
- schopnost číst hru – předvídat vývoj akce
- dirigentské schopnosti
- rozsáhlý pohyb do hloubky i šířky hřiště

Porovnání získaných údajů s hypotézou

- Řešení herních situací sledovaných hráčů v rámci obdobného rozestavení jak útočného, tak obranného charakteru, bylo v některých případech shodné.
- Sledované indikátory nebyly ve všech případech obdobné, přesto bylo možné je porovnat.
- Nelze jednoznačně tvrdit, že hráčská funkce středních záložníků vymezuje především ofenzivní činnost.

7.2 Závěr

V této diplomové práci jsem provedl analýzu individuálního herního výkonu tří vybraných středních záložníků a pokusil jsem se vymezit činnostní profil této hráčské funkce. Úmyslně byli zvoleni hráči nastupující v mužstvech, která preferovala odlišné herní pojetí. Sledovaní hráči pravidelně nastupovali v základní sestavě svých týmu, které se probojovaly do bojů o medaile na MS 2006 v Německu, z čehož je zřejmé, že jde o hráče elitní výkonnosti.

Vypracováním souboru tréninkových cvičení, sestaveného na základě analýzy typických herních situací, při kterých sledovaní hráči významnou měrou participovali na klíčových bodech útočných a obranných akcí, jsem se pokusil navrhnout možné způsoby rozvoje hráčů, nastupujících na pozici středního záložníka, v tréninkovém procesu.

Přestože byli sledováni pouze tři hráči, bylo téma této diplomové práce velmi obsáhlé a náročné na zpracování. Jsem si vědom, že jsem nepostihl celou šíři zadaného problému, ale myslím, že se podařilo podat dostatečně přesný obraz o tom, jaké požadavky klade současné pojetí vrcholového fotbalu na hráčskou funkci středního záložníka. Snažil jsem se pracovat s co největší přesností a dbal jsem na to, aby jsem vystihl to podstatné a nejdůležitější.

Doufám, že má práce přispěje ke zkvalitnění tréninkového procesu a rozvoji mladých talentovaných hráčů.

8. Soupis použitých bibliografických citací

BUZEK, M. Analýza evropského šampionátu ve fotbale v Anglii. *Fotbal a trénink*, 1996, č. 3-4, s. 5 – 16.

DOBRÝ, L. , SEMIGINOVSKÝ, B. *Sportovní hry: Výkon a trénink*. Praha: Olympia, 1988.

DOLISTA, V., *Diagnostika herního výkonu*. Praha, 2002. Diplomová práce na FTVS UK na katedře sportovních her. Vedoucí diplomové práce Mário Buzek.

DVALIL, J. a kol. *Výkon a trénink ve sportu*. Praha: Olympia, 2002. ISBN 80-7033-760-5

FAJFER, Z. *Trenér fotbalu mládeže (6 – 15let)*. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-933-0

FIŠER, J., *Činnostní profil hráčských funkcí*. Praha, 2000. Diplomová práce na FTVS UK na katedře sportovních her. Vedoucí diplomové práce Mário Buzek.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2

HUGHES, M. Notational analysis. In *Science and Soccer: Second Edicion*. Reilly, T., Williams, M. New York, 2005. Kapitola 4, s.243 – 276. ISBN 0-415-26232-1

JANČÁLEK, J. TÁBORSKÝ, F. *Házená – teorie a didaktika*. Praha: SPN, 1989. ISBN 80-04-23974-9

KORMANÍK, M. Portugalsko semifinalista MS. *Fotbal a trénink*, 2006, č. 3, s. 24 – 29. ISSN: 1212-3390

KNUDSON, V., MORRISON, I. *Qualitativae analysis of human movement*. Copyright, 1997. ISBN 0-88011-523-8

LUCCHESI, M. *Attacking soccer: a tactical analysis*, Spring city: Reedswain Publishing, 2001. ISBN 1-890946-71-0.

MIKOVICH, GT., BOUDREAU, JW., *Řízení lidských zdrojů*. Praha : Grada ,1993 ISBN 80-85623-29-3, str. 147

PROCHÁZKA, L. Euro 2004 v tréninku mládeže. *Fotbal a trénink*, 2004, č. 3, s. 35 – 37. ISSN 1212 – 3390.

PSOTTA, R. *Analýza interminutní pohybové aktivity*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0692-5

PSOTTA, R.. *Fotbal a trénink*, 1999, č. 3-4, s. 13-17. ISSN: 1212-3390.

PSOTTA, R. Rozbor individuálního a týmového výkonu ve vybraných mužstvech na šampionátu ve Francii. *Fotbal a trénink*, 1998, č. 3-4, s. 5-25.

REILLY, T., CABRI, J., ARAÚJO, D. *Science and football V*. London, Routledge, 2005. ISBN 0-415-33337-7.

RYCHTR, J., *Činnostní profil vybraných hráčských funkcí*. Diplomová práce . Praha: Universita Karlova FTVS, 2003.

VOTÍK, J. *Trenér fotbalu B licence*, Praha: Olympia, 2001. ISBN 27-065-2001.

TÁBORSKÝ, F. *Herní výkon: (pojem – pozorování – hodnocení)*, Praha: Olympia, 1981

ZAULI, A. *Soccer . modern tactis*. 2002, ISBN 1-59164-025-3

Elektronické zdroje:

Abdelrahman, A. H. *Eine Analyse der Fußball-Weltmeisterschaft 1998 in Frankreich mit Hilfe einer sportartspezifischen Methode der Systematischen Spielbeobachtung*. http://deposit.ddb.de/cgi-bin/dokserv?idn=972068740&dok_var=d1&dok_ext=pdf&filename=972068740.pdf

Diagnostika herního výkonu[online]. [cit. 2006-30-09]. <<http://www.vcmbrno.cz/www3/view.php?navezclanku=diagnostia-herniho-vykonu-cast-4&cisloclanku=2006090018>>

HUGHES, Mike. *From analysis to Coaching – The Need for Objective Feedback*. http://coachesinfo.com/category/becoming_a_better_coach/9/

SÜSS, V. *Několik poznámek k metodologii výzkumu herního výkonu.*

<http://www.ftvs.cuni.cz/eknihy/sborniky/2003-11-20/rtf/01-001%20-%20suss-1-e.rtf>

VELENSKÝ, Michal. *Poučme se o nejlepších: Kdo je Wiel Coerver?*[online]. [cit. 2003-01-20].<<http://www.pbasket.cz/zpravodaj/200103/clanky/18.html>

<http://www.pponline.co.uk/encyc/performance-analysis.html>

Příloha č. 1

Fakta z jednotlivých utkání

 2:0 (1:0) 	
Itálie - Ghana	
Góly: 40. Pirlo, 83. Iaquina	Góly:
Sestava: Buffon - Zaccardo, Cannavaro, Nesta, Grosso - Perrotta, Pirlo, De Rossi - Totti (56. Camoranesi), Toni (82. Del Piero), Gilardino (64. Iaquina)	Sestava: Kingston - Paintsil, Kuffour, Mensah, Pappoe (46. Illiasu) - Addo, Appiah, Muntari - Amoah (68. Pinpong), Gyan (89. Tachie-Mensah)
Trenér: Lippi	Trenér: Dujkovič
Žluté karty: De Rossi, Camoranesi, Iaquina	Žluté karty: Muntari, Asamoah
Červené karty:	Červené karty:
Rozhodčí: Simon - Corana, Tavares	
Stadion: Stadium Hannover	
Počet diváků: 39000	

 2:1 (5:3 p.k.) (1:1) 	
Itálie - Francie	
Góly: 19. Materazzi, penalty proměnili: Pirlo, Materazzi, De Rossi, Del Piero, Grosso	Góly: 7. Zidane z pen., penalty proměnili: Wiltord, Abidal, Sagnol
Sestava: Buffon - Zambrotta, Cannavaro, Materazzi, Grosso - Camoranesi (86. Del Piero), Gattuso, Pirlo, Perrotta (61. Iaquina) - Totti (61. De Rossi), Toni	Sestava: Barthez - Sagnol, Thuram, Gallas, Abidal - Ribéry (100. Trezeguet), Vieira (56. Diarra), Makelele, Malouda - Zidane - Henry (107. Wiltord)
Trenér: Marcello Lippi	Trenér: Raymond Domenech
Žluté karty: Zambrotta	Žluté karty: Sagnol, Makelele, Malouda
Červené karty:	Červené karty: Zinedine Zidane
Rozhodčí: Elizondo (Arg.)	
Stadion: Olympijský stadion v Berlíně	
Počet diváků: 69 000	

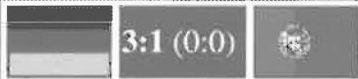
Příloha č. 1

 	
2:1 (2:0)	
Argentina - Pobřeží Slonoviny	
Góly: 24. Crespo, 38. Saviola	Góly: 82. Drogba
Sestava: R. Abbondanzieri - N. Burdisso, R. Ayala, J. Sorin, G. Heinze - E. Cambiasso, J. Riquelme (90. P. Aimar), J. Mascherano - M. Rodríguez, J. Saviola (75. L. González), H. Crespo (64. R. Palacio)	Sestava: J. Tizié - E. Eboue, H. Toure, A. Boka, A. Meité - K. Akalé (62. B. Koné), B. Kalou (56. A. Dindane), Y. Touré, D. Zokora - D. Drogba, A. Keita (77. A. Koné)
Trenér: José Pekerman	Trenér: Henri Michel
Žluté karty: 41. Saviola, 49. Heinze, 81. González	Žluté karty: 61. Eboue, 90. Drogba
Červené karty:	Červené karty:
Rozhodčí: Frank De Bleeckere	
Stadion: Stadium Hamburg	
Počet diváků: 49480	

 	
po prodloužení 2:1 (1:1)	
Argentina - Mexiko	
Góly: 10. J. Borgetti (vlastní), 98. M. Rodriguez	Góly: 6. R. Márquez
Sestava: R. Abbondanzieri - L. Scaloni, R. Ayala, G. Heinze, J.P. Sorín - M. Rodriguez, J. Mascherano, E. Cambiasso (76. P.C. Aimar), J.R. Riquelme - J. Saviola (84. L. Messi), H. Crespo (76. C. Tevez)	Sestava: O. Sánchez - M. Méndez, J.A. Castro, R. Osorio, C. Salcido - R. Márquez, A. Guardado (66. G. Pineda), P. Pardo (38. G. Torrado) - J. Borgetti, R. Moráles (74. A.N. Zinho), F. Fonseca
Trenér: Jose Pekerman	Trenér: Ricardo La Volpe
Žluté karty: 45. G. Heinze, 112. J.P. Sorín	Žluté karty: 70. R. Márquez, 82. J.A. Castro, 118. G. Torrado, 119. F. Fonseca
Červené karty:	Červené karty:
Rozhodčí: Busacca (Švýcarsko) - Buragina (Švýcarsko), Arnet (Švýcarsko)	
Stadion: Lipsko - Zentral Stadion	
Počet diváků: 43 000	

Příloha č. 1

	
Německo - Kostarika	
Góly: 6. P. Lahm, 17. M. Klose, 61. M. Klose, 87. T. Frings	Góly: 12. P. Wanchope, 73. P. Wanchope
Sestava: J. Lehmann - A. Friedrich, C. Metzelder, P. Mertesacker, P. Lahm - B. Schneider (90. D. Odonkor), T. Frings, T. Borowski (72. S. Kehl), B. Schweinsteiger - M. Klose (79. O. Neuville), L. Podolski	Sestava: J. Porras - L. González, L. Marín, M. Umaña, G. Martínez (67. J. Drummond) - M. Solís (78. C. Bolaños), W. Centeno, D. Sequeira, D. Fonseca - R. Gómez (90. R. Azofeifa), P. Wanchope
Trenér: Jürgen Klinsmann	Trenér: A. Guimaraes (Bra.)
Žluté karty:	Žluté karty: 31. D. Fonseca
Červené karty:	Červené karty:
Rozhodčí: Elizondo (Argentina), Garcia (Argentina), Otero (Argentina)	
Stadion: Stadium Munich	
Počet diváků: 59416	

	
Německo - Portugalsko	
Góly: 56. B. Schweinsteiger, 61. A. Petit (vlastní), 79. B. Schweinsteiger	Góly: 88. N. Gomes
Sestava: O. Kahn - P. Lahm, J. Nowotny, C. Metzelder, M. Jansen - B. Schneider, S. Kehl, T. Frings, B. Schweinsteiger (80. T. Hitzlsperger) - M. Klose (65. O. Neuville), L. Podolski (71. M. Hanke)	Sestava: P. Ricardo - P. Ferreira, R. Costa, F. Meira, N. Valente (69. N. Gomes) - C. Ronaldo, A.L.d.S. Deco, F.d.C. Costinha (46. A. Petit), R. Maniche, S. Simao - P. Pauleta (77. L. Figo)
Trenér: Jurgen Klinsman	Trenér: Luiz Felipe Scolari
Žluté karty: 7. T. Frings	Žluté karty: 24. R. Costa, 33. F.d.C. Costinha, 60. P. Ferreira
Červené karty:	Červené karty:
Rozhodčí: Kamikawa (Japonsko) - Hiroshima (Japonsko), Kim (Korea)	
Stadion: Stuttgart - Gottlieb-Daimler Stadion	

Příloha č. 2

Grafické značení používané v obrázcích

	střelba
	přihrávka
	pohyb hráče s míčem - vedení
	pohyb hráče bez míče
	kužel
	útočící hráč
	bránící hráč
	míč - počátek akce
1., 2., 3.,	časové body vystihující postup akce

Seznam zkratk použitých v diagramech

Soubojová aktivita:

N – neúspěšné souboje

Ú – úspěšné souboje

K – konstruktivně provedené souboje

D – destruktivně provedené souboje

Akční radius:

1,2,3.....kontakty v poli
+.....navedený míč do pole
S.....zahrávání standardních situací

Spolupráce hráčů – realizované přihrávky:

n....počet nepřesných z celkového počtu

Analýza přihrávek:

.....> přihrávka

.....> zahrávaná standardní situace

====> střela